TÜRKİYE'DEKİ KONSERVATUVARLARIN İLKÖĞRETİM MÜFREDATLARINA UYGUN TEMEL EĞİTİM VİYOLA BAŞLANGIÇ METODU ÖNERİSİ

Hazırlayan : Şükrü Öner DİNÇ
Danışman : Doç. Zuhra MANSUROVA

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Müzik Ana Sanat Dalı Yaylı Çalgılar Sanat Dalı için öngördüğü SANATTA YETERLİK TEZİ olarak hazırlanmıştır.

Edirne
Trakya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Nisan-2009

TEŞEKKÜR

Bu tezin hazırlanmasında, kaynak araştırması ve verilerin değerlendirilmesinde yardımları ile çalışmamı bitirmeme olanak sağlayan eşim Sayın Seher Dinç'e, engin bilgi ve tecrübeleri ile benden desteğini esirgemeyen Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuarı Müdür Vekili ve Müzik Bölüm Başkanı Profesör Sayın Süleyman Sırrı Güner'e, Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuarı Keman Bölümü öğretim üyesi Doçent Sayın Zuhra Mansurova'ya ve Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı İngilizce Okutmanı Sayın Şeref Yazıcı'ya teşekkür ederim.

Tezin Adı : Türkiye'deki Konservatuarların İlköğretim Müfredatlarına Uygun Temel Eğitim Viyola Başlangıç Metodu Önerisi

Hazırlayan: Şükrü Öner DİNÇ

ÖZET

Bu çalışmada Türkiye'deki günümüz konservatuarlarının viyola eğitiminde kullandıkları mevcut temel eğitim başlangıç metotları ve bu metotların kullanılması ile eğitimde karşılaşılan zorluklar incelenmiştir. Bu başlangıç metotlarının viyola eğitiminde kullanılan yararlı bölümleri toplanarak bir derleme oluşturulmuş, böylece viyola eğitiminde karşılaşılan kaynak sıkıntısı giderilmeye çalışılmış ve ilköğretim 1. sınıfta viyola eğitimine başlayan öğrencilere yol göstermesi amaçlanmıştır.

İlköğretimin kesintisiz 8 yıla çıkarılmasının ardından bazı konservatuarlarda enstrüman eğitimine 1. sınıftan itibaren başlanmaktadır. 7 yaşında, okuma-yazmayı bilmeyen, daha hiçbir notayı tanımayan öğrenciler enstrüman eğitimine başladıklarında onların seviyesine uygun bir metot seçiminde de ciddi sıkıntılar oluşmaktadır. Hem kaynakların azlığı hem de seviyeye uygun metot seçimi eğitimde zorluklar yaratmaktadır. Bu inceleme Türkiye'deki konservatuarlarda 1. sınıftan başlayan öğrencilere ve viyola eğitimcilerine oluşan kaynak sıkıntısını gidermekte ve değişik metotlarda bulunan çeşitli etüt ve eşlikli parçaları tek bir metotta toplayarak oluşan sıkıntıların giderilmesine olanak sağlayacaktır.

Araştırmanın sonucunda günümüz konservatuarlarında enstrüman eğitiminde kullanılan mevcut başlangıç metotları ve diğer metotlar bu zamanın müzik ortamına iyi bir kaynak oluşturmaktadır. Böylece bu araştırma günümüz viyola öğrencilerine ve eğitimcilerine yol gösterici olarak yardımcı olması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Etüt, Konservatuvar, Metot, Müfredat, Viyola

Name of thesis : The Beginner's Viola Method Suggestion For The Conservatory Primary School Curriculum

Prepared by : Şükrü Öner DİNÇ

ABSTRACT

In this study I checked up on the conservatories' primary school curriculum and researched the learnning difficulties for the conservatory students in primary part and I also tried to analysized all the method books for the viola for the beginner students. At the end, I decided to make a new small booklet chosing all the adventages in them.

I aimed to guide all the beginner pupils in the conservatories. Because;after the primary schools had become eight years, some of the conservatories began to accept students from the first class when they were at the age of seven. They didn't know how to read and write. They didn't know the notes in music.

I think this study will be an initiator for theese type of students and will also decrease their problems.

Key Words : Conservatory, Curriculum, Etüt, Method, Viola

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR ..... **i**
ÖZET ..... **ii**
ABSTRACT ..... **iii**
İÇİNDEKİLER ..... **iv**
ŞEKİLLER LİSTESİ ..... **v**
ÖRNEKLER LİSTESİ ..... **vi**
RESİMLER LİSTESİ ..... **ix**
BÖLÜM I **1**
GİRİŞ **2**
1.1 Problem **3**
1.2. Amaç **3**
1.3. Önem **3**
1.4. Sınırlılıklar **3**
1.5. Tanımlar **4**
BOLUM II **5**
Yöntem **5**
2.1. Araştırma Modeli **5**
2.2. Evren ve Örneklem **5**
2.3. Verilerin Toplanması **5**
2.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması **5**
BÖLÜM III **6**
Bulgular ve Yorum **6**
3.1. Başlangıç Metotları **6**
3.2. Temel Eğitim Viyola Başlangıç Metodu Önerisi **8**
SONUÇLAR VE ÖNERİLER **101**

ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİL 10
ŞEKİL2 11
ŞEKİL3 15
ŞEKİL4 16

ÖRNEKLER LİSTESİ

ÖRNEK 1Yay çekme çalışmaları.....15

ÖRNEK 2Öğretmen eşlikli yay çekme çalışmaları.....16

ÖRNEK 3Öğretmen eşlikli çift tel yay çekme çalışmaları 17

ÖRNEK 4Eşliksiz çift tel yay çekme çalışmaları.....17

ÖRNEK 5Tel geçişli yay çekme çalışmaları.....18

ÖRNEK 6Parmakların tel üzerindeki pozisyonu ve notalar.....20

ÖRNEK 72. ve 3. parmağın yan yana olduğu çalışmalar.....21

ÖRNEK 8Re ve La Majör gamı ve Arpejleri.....23

ÖRNEK 9Baklanova Etüt No: 1 24

ÖRNEK 10Gnesina-Vitaçek Etüt No: 1 25

ÖRNEK 11Gnesina-Vitaçek Etüt No: 2 25

ÖRNEK 12İnişunov Etüt No: 1 26

ÖRNEK 13Komarovsky Etüt No: 1.....26

ÖRNEK 14Gnesina-Vitaçek Etüt No: 3 27

ÖRNEK 15Kayser Etüt No: 10 27

ÖRNEK 16İnişunov Etüt No: 2 28

ÖRNEK 17Komarovsky Etüt No: 2.....29

ÖRNEK 18 Komarovsky Etüt No: 3.....30

ÖRNEK 19Baklanova Etüt No: 2 31

ÖRNEK 20Gnesina-Vitaçek Etüt No: 4 31

ÖRNEK 21Lvisenko Piyes 32

ÖRNEK 22Mozart Allegretto 33

ÖRNEK 23Baklanova Eski Rus Şarkısı 33

ÖRNEK 24Potolovsky Halk Şarkısı 34

ÖRNEK 25Kabalevsky Rus halk Şarkısı 34

ÖRNEK 26Bekman Piyes.....35

ÖRNEK 27Beethoven Melodi 36

ÖRNEK 28Schumann Neşeli Köylü 37

ÖRNEK 29Baklanova Marş 38

ÖRNEK 30Dirvanaskas Melodi 39

ÖRNEK 31Grieg Menuet 40

ÖRNEK 32Seybold Etüt No: 20 42

ÖRNEK 33Seybold Etüt No: 21 43

ÖRNEK 34Seybold Etüt No: 22 43

ÖRNEK 35Seybold Etüt No: 23 44

ÖRNEK 36Seybold Etüt No: 24 44

ÖRNEK 37Seybold Etüt No: 32 45

ÖRNEK 38Seybold Etüt No: 33 46

ÖRNEK 39Seybold Etüt No: 35 46

ÖRNEK 40Seybold Etüt No: 42 47

ÖRNEK 41Sevcik Etüt No: 10 50

ÖRNEK 42Campagnioli Etüt No: 11 51

ÖRNEK 43Seybold Etüt No: 46 52

ÖRNEK 44Hoffmann Etüt No: 14 53

ÖRNEK 45Palaschko Etüt No: 15 54

ÖRNEK 46Sitt Etüt No: 3 55

ÖRNEK 47Sitt Etüt No: 6 56

ÖRNEK 48Besard Balet 57

ÖRNEK 49Haendel Menuet 58

ÖRNEK 50Emanuel Bach Lied 60

ÖRNEK 51Gottlob Türk Scherzando 61

ÖRNEK 52Beethoven Tema 62

ÖRNEK 53Schumann Melody 63

ÖRNEK 54Corelli Sarabande.....64

ÖRNEK 55Brahms L'homme au sable..... 65

ÖRNEK 56Tchaikowsky Chanson İtalienne..... 66

ÖRNEK 57Hummel Scottish Dance..... 67

ÖRNEK 58Campra Musette.....68

ÖRNEK 59Mozart Passe-Pied.....69

ÖRNEK 60J.S.Bach Musette.....70

ÖRNEK 61Gasse Bourre ve Menuet.....71

ÖRNEK 62Rebikov Sözsüz Şarkı.....74

ÖRNEK 63Saint-Saens Kuğu.....78

ÖRNEK 64 Hindemith Piyes.....82

ÖRNEK 65 Haendel Sonat.....85

ÖRNEK 66 Vivaldi Konçerto.....95

RESİMLER LİSTESİ

RESİM 1 12
RESİM 2 12
RESİM 3 13
RESİM 4 13
RESİM 5 14
RESİM 6 14

BÖLÜM 1

Giriş

Türkiye'de ilköğretim programlarının kesintisiz 8 yıla çıkarılması sebebiyle Trakya Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi, Mersin Üniversitesi devlet konservatuarında branş eğitimi tam zamanlı ve yarı zamanlı olmak üzere ilköğretim 1.sınıftan başlamaktadır. İlköğretim 1.sınıfa başlayan bir öğrenci daha okuma yazma öğrenmeden branş dersine girmektedir. Branş öğretmenleri de daha okuma yazma bilmeyen çocuğa branş öğretiminde kaynak bulmakta zorlanmaktadır. Bilindiği gibi hangi enstrüman için olursa olsun temel başlangıç metotları çok sınırlıyken ilköğretim 1. sınıftan başlayan bir başlangıç metodu bulunması imkansızdır.

"Görülüyor ki, yüz yıla yaklaşan bir süre geçmiş olmasına karşın, müzik eğitimi ve ona dayalı çalgı eğitimi ile ilgili sorunlar henüz aşılabilmiş değildir. Dahası, müzik eğitimi ile ilgili düşünceler bile bulanıklıktan kurtulamamıştır. İlköğretim okulları ve lise müzik derslerindeki çalgı eğitimi, genel müzik eğitimi anlayışının da bir uzantısıdır."[1]

Erken yaşta müzik eğitimine başlanması çocuklar üzerinde olumlu etkiler oluşturmaktadır. Erken yaşta alınan enstrüman ve müzik eğitimi çocuğun zeka gelişimini olumlu yönde geliştirmekte ve gelecekteki hayatını bir düzene koymasına yardımcı olmaktadır. Bu yüzden çeşitli görüşlere göre müzik eğitiminin okul öncesi dönemde başlanması gerektiği savunulmaktadır.

"Anaokullarında/kreşlerde ve ilkokullarda(ilköğretim okullarında)müzik eğitimi verilmesi sağlanmalıdır. Bilimsel görüş ve açıklamalar, okul öncesi yaşlardaki çocukların bu dönemde, daha sonraki yaşamlarına(dönemlerine)ilişkin davranış biçimleri ve ilgi alanlarına yönelik, belirleyici ve yol tutuş(izleyiş)içinde olabilecekleri yönündedir. Müziksel ilgilendirme(ilgi uyandırma)ve öğrenme süreçlerinin de, müzik dalı ve müzik pedagojisi öğrenimi görmüş eğitimciler aracılığıyla, ilkin genel eğitim-öğretim okullarının

---

[1] **İsmail Bozkaya,** (2001), Okul Ortamında Müzik, Özsan Matbaacılık, Bursa, s.102

ilk basamağında, özellikle ana sınıfları/anaokulları ve kreşlerde olmak üzere,bir bütünsel öğrenme içine oturtularak gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Görülüyor ki Avrupa Okul Müzik Eğitimi Çalışma Topluluğu(European Allianz For School Music/EAS)da, okul müzik eğitiminin çocuklar ve gençler için önemini vurgulamakta haftada en az iki saat olmak üzere, her kademede, bu dalda eğitilmiş eğitimciler tarafından ve özellikle anaokullarından, kreşlerden başlayarak verilmesini ön görmektedir."[1]

Bu düşünceler doğrultusunda ilköğretim 1.sınıftan başlayan bir temel eğitim branş başlangıç metodu hem eğitimcilerin elindeki kaynak sıkıntısını giderecek hem de pek çok kitaptan ayrı ayrı alınarak oluşturulan müfredat eserlerinin tek bir kaynakta toplanmış olması öğrenci ve öğretmenlere kolaylık sağlayacaktır

.

. **1.1 Problem**

İnsan hayatında müzik önemli bir yer tutmaktadır. Müzik insanın doğası gereği hayatın oluşturduğu birikimlerin seslere yansımasıdır.

"Müzik, matematiksel bir mantık, disiplin, zamanı kullanma, susma, dialog kurma, hareket etme ve ilişkiler sanatıdır da… İnsan düşüncesinin ürünü olduğu kadar duygusal bir deşarj yolu da olan müzik, yaratıldığı ortamla, çağın dünya görüşü ile, kısaca insan yaşamıyla ve toplumla, bütün öteki sanatlar gibi sıkıca bağlıdır. Bu nedenle de ne bir fantezi ne de bir eğlence ürünü ya da aracı sayılmamalıdır. Müzik yoluyla bir yandan günlük yaşamın üstüne çıkıp güç kazanırken bir yandan da birlikte yaşamanın bütün kurallarını öğreniriz."[2]

Erken yaşta başlanacak enstrüman dersleri çocuğun zihinsel gelişimini olumlu yönde etkilemektedir. Türkiye'de İlköğretimin kesintisiz 8 yıla çıkarılmasının ardından bazı konservatuarlarda enstrüman eğitimi ilköğretim 1. sınıfta başlamaktadır. Bu araştırma

1. İlköğretim 1. sınıftan başlayan bir viyola metodu bulunmaması yüzünden,
2. Bu sınıflara uygun eserlerin seçilmesinde yaşanılan sıkıntılar,

---

[1] **Bozkaya,** (2001): 126

[2] **Cavidan Selanik,** (1996), Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni, Doruk Yayımcılık, Ankara, s. 2

3. Temel viyola eğitiminde kullanılacak etüt, piyes ve diğer eserlerin tek bir kaynakta toplanmış olması

Viyola öğrenci ve eğitimcilerinin karşılaştığı zorlukları gidermede büyük katkı sağlayacaktır.

1.2 Amaç

İlköğretim 1.sınıftan başlayan Temel Eğitim Viyola Başlangıç Metodu'nun yazılma nedeni; günümüz konservatuarlarının viyola eğitimcilerine kaynak oluşturması, müfredatlara uygun kullanılacak eserlerin tek bir kaynakta toplanması sayesinde eğitimcilerin ve öğrencilerin başucu kitabı olması bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

1.3 Önem

Türkiye'de ilköğretim okullarının kesintisiz 8 yıla çıkarılmış olması nedeniyle konservatuarlarda viyola eğitimi de 1.sınıftan itibaren başlamaktadır. Temel Eğitim Başlangıç Metodu'nun yazılmış olması günümüz konservatuarlarında görev yapan viyola eğitimcilerine kaynak olması bu araştırmayı önemli kılmaktadır.

1.4 Sınırlılıklar

Bu araştırma, Ayfer Tanrıverdi, Hüseyin Egemen, Denes Laszlo, Kalay Geza, Lanyi Margit, Mezö İmre, Seybold, Reytin, Orszagh, Grigorian, Fortunatova, Cavallini, Classens, Sitt, Giorgetti'nin yazmış olduğu temel eğitim başlangıç metotları ve Kayser, Hofmann ve Sevcik'in temel eğitim başlangıç metotları için seçilmiş bazı etütlerinin incelenmesi ile sınırlıdır.

1.5 Tanımlar

Etüt : Çalışma, alıştırma parçası, egzersiz.[1]

Gam : Dizi, tonal müzikte tonikten toniğe sıralanan ses grubu, temel bir sesten başlayıp ses atlamadan tekrar temel sese ulaşan dizilime verilen ad.[2]

Parça : Genel anlamda bir müzik eseri için kullanılır. Özelde bir müzik yapıtından alınma tam bölümdür. Duo, aria, final, operanın bölümleridir. Bu terim, senfoni, kuartet ve sonatlardaki bölümler için de kullanılır.[3]

Solfej : Bir eserin notalarını sesleri ve süreleri ile tanımlama.[4]

---

[1] **Murat Özden Uluç,**(2001), Müzik İşaretleri ve Terimleri Sözlüğü , Ordem Matbaası, Ankara, sf : 93
[2] **Uluç,**(2001), sf : 98
[3] **Ahmet Say,** (1992), Müzik Ansiklopedisi, Başkent Yayınevi, Ankara, sf : 1024
[4] **Uluç,** (2001), sf : 146

BÖLÜM 2

Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada durum tespitine dayalı betimsel yöntem ve tekniklerinden yararlanılacaktır.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini müzik tarihine yapıtlar bırakmış çeşitli bestecilerin temel eğitim başlangıç metotları ile bu metotlara kaynak olmuş çeşitli etütler ve parçalar, örneklemini ise Ayfer Tanrıverdi, Hüseyin Egemen, Denes Laszlo, Kalay Geza, Lanyi Margit, Mezö İmre, Seybold, Reytin, Orszagh, Grigorian, Fortunatova, Cavallini, Classens, Sitt, Giorgetti'nin yazmış olduğu temel eğitim başlangıç metotları oluşturmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada ki verilere Denes Laszlo, Kalay Geza, Lanyi Margit, Mezö İmre, Hüseyin Egemen, Grigorian, Fortunatova, Cavallini, Giorgetti'nin yazmış oldukları başlangıç metotları ve Reytin, Seybold, Orszagh, Prof. Ayfer Tanrıverdi'nin yazmış olduğu Viyola Metotları incelenerek ulaşılmıştır.

2.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Bu araştırmanın sonucunda elde edilen veriler toplanarak bütün viyola eğitimcilerinin ve öğrencilerinin yararlanacağı, içinde çeşitli kaynaklardan toparlanan etütler ve parçaların da bulunduğu birinci sınıftan başlayan bir temel eğitim viyola başlangıç metodu önerisi oluşturulmuş, günümüz viyola eğitimcilerinin ve öğrencilerinin yararlanacağı bir başucu kitabı olması amaçlanmıştır.

BÖLÜM 3

Bulgular Ve Yorum

3.1. Başlangıç Metotları

Enstrüman eğitiminin temelini metotlar oluşturmaktadır. Metotlar sayesinde enstrüman eğitiminde doğru duruş-tutuş pozisyonu, parmakların tel üzerindeki yerleri, görevleri ve bu konular dahilindeki etütler ve parçalar çalıştırılabilmektedir. Bugün hemen her enstrüman için başlangıç metotları bulunmaktadır. Fakat yazılan bu metotlar içinde eğitime kolaylık ve yara sağlayacak metotları seçmek gerekmektedir. Bir enstrüman eğitimine başlanırken doğru tutuş ve duruş pozisyonlarını gösteren, ilgili alanda çeşitli etütler ve beraber müzik yapmayı geliştirecek eşlikli parçaları tercih etmek gerekmektedir. Ancak mevcut metotlar bu özelliklerin hepsini beraber içermemektedir. Özellikle bu alanda viyola metotları çok sınırlıdır. İlköğretim okullarının kesintisiz 8 yıla çıkarılmasının ardından ilköğretim 1. sınıftan enstrüman eğitimine başlayan konservatuarlarda ise bu sınıflara uygulanabilecek metotlar bulunması hemen hemen imkansızdır. Bu koşullara bir de viyola eğitimi eklendiğinde kaynaklar daha da sıkıntılı bir hale gelmektedir.1.sınıfa başlayan bir öğrenci sol anahtarındaki notaların yerini öğrenmeden viyola eğitimine başlandığı zaman do anahtarındaki notalar öğretilmeye çalışılırsa bu durum öğrenci için karmaşık bir hal alır. Prof. Ayfer Tanrıverdi, Cavallini, Giorgetti, Reytih, Sitt ve Classens'in yazmış oldukları birbirinden değerli çeşitli çalışmalar içeren viyola metotları direkt olarak do anahtarıyla başlamasından dolayı ilköğretim 1.sınıftan başlamak için uygun değildir. Aynı zamanda yay tutuşu, viyola duruş ve tutuşunu anlatmamakta ve bu konu ile ilgili resimler içermemektedir. İlk olarak eğitimin başında öğrencinin kati olarak bilmesinin gerektiği yay ve enstrümanın parçalarının tanıtıldığı resim veya tablolar içermemektedir. Bu sebeplerden dolayı bu metotlar ilköğretim 1. sınıftan viyola eğitimine başlayan küçük öğrenciler için daha zor gelmektedir. Bu sıkıntının giderilebilmesi için viyola eğitimine kemanla ve keman metotlarıyla başlamak gerekmektedir.

Keman metotları içerisinde Macar besteciler Denes Lazsko, Kallay Geza, Lanyi Margit ve Mezö İmre tarafından oluşturulmuş He ge dü isimli başlangıç metodu doğru

duruş, tutuş ve yay tutma, çekme ile ilgili pek çok resime yer vermiş, kemanın ve yayın parçalarını tanıtmamıştır. Duruş, tutuş ve yay çekme çalışmalarının ardından genel anlamda kromatik geçişlerin bulunduğu etütlere yer vermiştir. Daha solfej eğitimine yeni başlamış olan 1. sınıf öğrencisi diyez ve bemollü notalarla keman teli üzerinde nereye basacağını karıştırmakta ve zorlanmaktadır. Diyez ve bemollü notalar yerine parmakların her tel üzerindeki pozisyonlarını göstermek daha hızlı ilerlemeye olanak tanıyacaktır.

Grigorian'ın yazmış olduğu keman başlangıç metodu keman eğitimine keman ve yayın ayrıntılı parçalarıyla başlamakta ardından keman ve yay tutuşunu çizim olarak göstermektedir. Çizim olarak yapılan bu duruş ve tutuş şekillerini anlamak ilköğretim 1. sınıf öğrencisi için daha zor gelmektedir. Bunun yerine bir model ile kemanın duruşunu, tutuşunu ve yay çekmeyi gösteren resimler daha akılda kalıcı olmakta ve daha iyi anlamayı sağlamaktadır. Grigorian'ın yazmış olduğu bu metot bir pratik kitabı olması yerine daha çok bir ders kitabını hatırlatmaktadır. Kemanın tellerini nota olarak gösterilmesinin ardından ölçü değeri çalışmaları, nota değeri çalışmalarına yer vermekte yay çekme çalışmalarına yer vermeden yay çeşitleri ve ardından pozisyonlara geçiş yapmaktadır. Bu metot daha çok 1. sınıf öğrencisi için değil enstrümanı öğrenmiş, daha büyük ve daha üst sınıflardaki öğrencilerin kullanımı için hazırlanmış bir metot özelliği taşımaktadır. Ancak yer verdiği etütlerde kullanılan tellere göre parmak pozisyonları çalışmayı kolaylaştıran bir özellik taşımaktadır.

Hüseyin Egemen'in yazdığı keman başlangıç metodu Türkçe olması bakımından önemli bir yer tutmaktadır. Bu metotta genelde tutuş üzerine çok fazla fotoğraflara yer verilmiştir. Keman-yay tutuşu, yay çekme üzerine yapılan kısa anlatımların ardından pozisyonlar ve onların üzerine çalışmalara yer vermiştir. Çeşitli bestecilerin yazmış olduğu ve metotta kullanılan derlemeler daha çok bir müzik tarihi kitabını anımsatmaktadır. Kullanılacak alıntıdan sonra eserin bestecisinin hayatlarına yer vermekte, eserlerin zorluk sırası gözetilmeden arka arkaya yerleştirilmesi yüzünden 1. sınıftan başlayan öğrenciler için kullanımı daha zor bir özellik taşımaktadır. Ancak bu metot diğer keman metotlarının içinde Türkçe olması bakımından ayrı bir değer taşımaktadır.

Fortunatova'nın yazdığı başlangıç metodu keman eğitimine 1. sınıftan başlayan öğrenciler için en uygun metot olma özelliği taşmaktadır. Keman ve yay parçaları, duruş-tutuş, yay tutma-çekme resimlerle anlatıldıktan sonra her telde yay çekme çalışmalarına yer vermekte tel geçişli yay çekme çalışmalarının ardından parmakların teller üzerindeki pozisyonları ve bunlar üzerine çalışmalara yer vermektedir. Bu metotta sadece etüt

çalışmalarına değil piyano eşlikli küçük parçalara da yer verilmiştir. Böylece çocuğun seviyesine uygun olarak parça seçimi daha kolay yapılabilmekte öğrencide seçilen parçayla beraber müzik yapma becerisini geliştirebilmektedir.

Bütün bu viyola keman başlangıç metotları incelendiğinde içlerinde Prof. Ayfer Tanrıverdi ve Hüseyin Egemen'in yazmış oldukları metotlar Türkçe olması bakımından Türkiye Cumhuriyeti'nin konservatuarlarında uygulanabilecek metotlar içinde öne çıkmaktadır. Ancak ilköğretimin 8 yıla çıkarılmasının ardından 1. sınıftan itibaren viyola eğitimine başlanmaktadır. 1. sınıf öğrencisi viyola derslerine kemanla başlamakta ardından kemanın telleri viyola telleri ile değiştirilmektedir. Bu sebepten dolayı ilk keman metotları kullanılmakta ardından viyola metotlarına geçilmektedir. İki ayrı metot kullanılmasının yerine iki metodu tek bir metotta birleştirmek hem eğitimciye hem de öğrenciye kolaylık sağlayacaktır. Türkçe olarak hazırlanan bu metot önerisi mevcut başlangıç metotlarını da içermekte böylece kaynak sıkıntısının da önüne geçilebilmektedir. Bu şekilde hazırlanan bir çalışma Türkiye Cumhuriyeti'ndeki konservatuarlarda ilköğretim 1. sınıftan başlayan viyola eğitimi için bir ilk olacak aynı zamanda viyola eğitimci ve öğrencileri içinde bir başucu kitabı olacaktır. Böylece gelecek nesil violistlerine çalışmalarında ışık tutacaktır.

3.2 Temel Eğitim Viyola Başlangıç Metodu Önerisi

Enstrüman eğitiminde metotlar önemli bir yer tutmaktadır. Doğru yazılmış bir metot, doğru çalgı eğitiminin temelini oluşturmaktadır. Günümüzde pek çok enstrüman için metotlar yazılmaktadır. İlköğretimin kesintisiz 8 yıla çıkarılmasından sonra pek çok metot, çalgı eğitiminin 1.sınıftan başlaması sebebiyle amacına ulaşamamıştır. Viyola eğitiminde ise Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Ayfer Tanrıverdi'nin yazdığı başlangıç metodu dışında başka bir viyola başlangıç metodu bulunmamaktadır.

"Ülkemizdeki çalgı eğitiminde, bugüne kadar viyola öğretimine yönelik olarak herhangi bir çalışma yapılmamış ve öğrenciler viyola öğrenimlerinin yaklaşık ilk üç

yılında, keman metotlarının transpozesini yapmak zorunda kalmışlardır. Dolayısıyla viyola öğretimindeki bu boşluk, kaynak sorununu da beraberinde getirmiştir."[1]

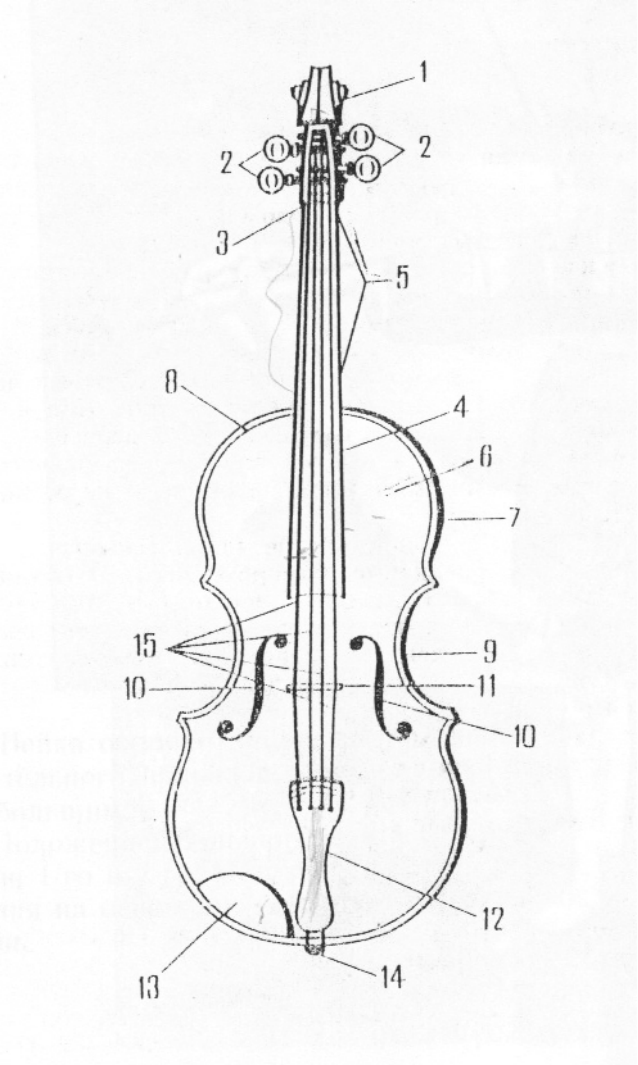
Viyola eğitiminde karşılaşılan bu eksiklikten dolayı; bazı konservatuarlardaki 1.sınıftan branş eğitimi veren eğitimciler kaynak bulmakta zorlanmışlardır.

Okuma, yazma bilmeyen 7 yaşında bir çocuk viyola eğitiminin yanında alacağı solfej dersleriyle sol anahtarı okuyarak nota bilgisini geliştirmeye başlayacaktır. Bu nedenle viyola eğitimine ilköğretim 1.sınıftan kemanla ve keman telleriyle başlanmalı,2.sınıfa geçildiğinde ise kemana viyola telleri takılmalıdır. Do anahtarında nota eğitimi de geliştirilmelidir. Bu çalışma karşılaşılan kaynak bulma zorluğunu tek bir kitapta toplanması bakımından önem taşımaktadır.

İlk olarak viyola eğitimine viyolanın parçaları tanıtılarak başlanmalıdır. Öğrenci doğru bir tutuş pozisyonu öğrenmeden önce viyolanın parçalarının isimlerini öğrenmelidir.

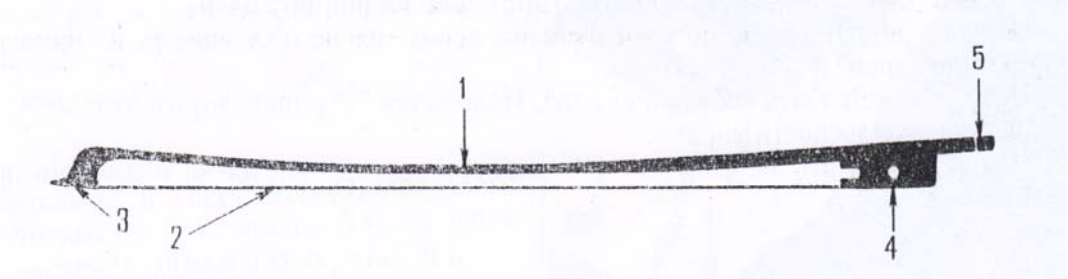
---

[1] **Ayfer Tanrıverdi,** (1993): Viyola Metodu I, Gaye Matbaacılık, ANKARA s. 1

Şekil 1

1. Salyangoz
2. Kulaklar
3. Tel eşiği
4. Tuşe
5. Sap
6. Ön yüz
7. Yanlık
8. Fileto
9. Arka kapak
10. f delikleri
11. Köprü
12. Kuyruk
13. Çenelik
14. Düğme
15. Teller

Şekil 2

1. Çubuk
2. Kıl
3. Takoz
4. Topuk
5. Vida

Viyola eğitiminde yay tutuşu ve yay çekme en önemli unsurlardan biridir. Doğru çalmak için ve doğru yay çekebilmek için önce yayı doğru tutmak gerekmektedir. Doğru bir yay tutuşunda başparmak topuk ile deri sargı arasına dışa doğru kıvrık bir şekilde yerleştirildikten sonra karşısına orta ve yüzük parmağı yan yana konulmalıdır. İşaret parmağı ve serçe parmak diğerlerinden ayrı bir şekilde yay üzerine yerleştirilmelidir. Yay tutuş çalışmaları yapılırken başparmağın içeri doğru kıvrılmamasına dikkat edilmelidir.

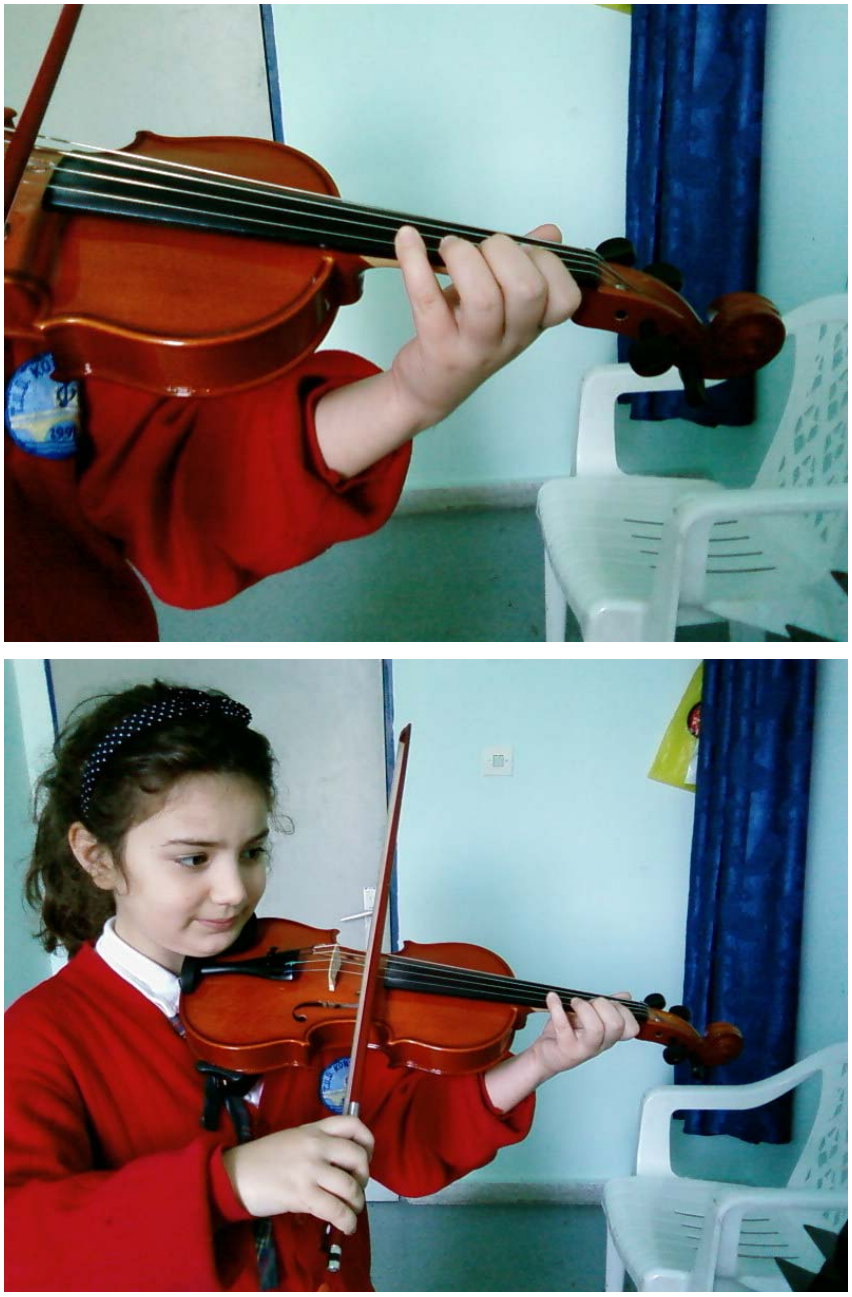
Resim 1

Yay tutuşu arka arkaya tekrarlandıktan sonra keman sol omzun üzerine yerleştirildikten sonra baş hafif sola doğru yatık, çene ile hafif bastırarak keman omzun üzerine sabitlenmelidir. Sol ayak sağ ayaktan yarım adım önde, salyangoz ile burun aynı yükseklikte tutulmalıdır

Resim 2

Keman ve yay tutuşu iyice tekrar ettirilip pratik yaptırıldıktan sonra yay çekme çalışmalarına geçilmelidir. Doğru bir yay çekişi için, yay telin üzerine yerleştirildikten sonra çok bastırılmadan köprüye paralel bir hareket sağlanacak şekilde çekme-itme çalışmaları yaptırılmalıdır. Bu çalışmalar yaptırılırken yayın köprüye paralel hareket yapmasına, sağ kol dirseğinin geri doğru çekilmemesine ve sağ omzun yukarı kaldırılmamasına dikkat edilmelidir.

Resim 3-4
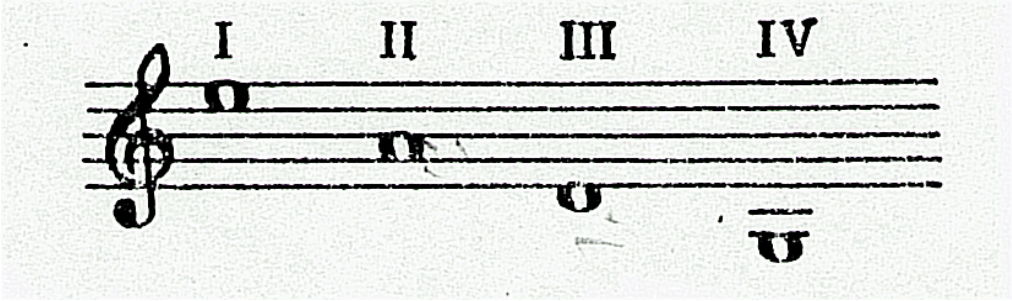

Resim 5

Keman tutuşu sırasında sol elin bileğinin düz durmasına , içeri veya dışarı doğru kıvrılmamasına , sol elin baş parmağının sıkılmadan rahat bir tutuş pozisyonuna sahip olmasına ve sol elin baş parmağının düz bir görüntü içinde olmasına dikkat edilmelidir.

Resim 6
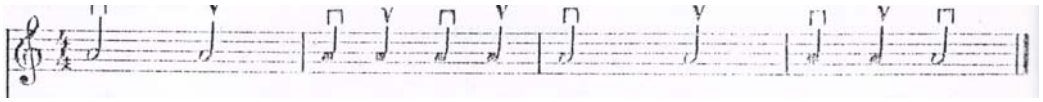
Keman, yay tutuşu ve yay çekme çalışmalarının ardından tellerin dizek üzerinde yerleri gösterilip öğretildikten sonra tel yüksekliklerine göre sırasıyla la,re,mi ve sol tellerinde yay çekme çalışmaları yaptırılmalıdır.

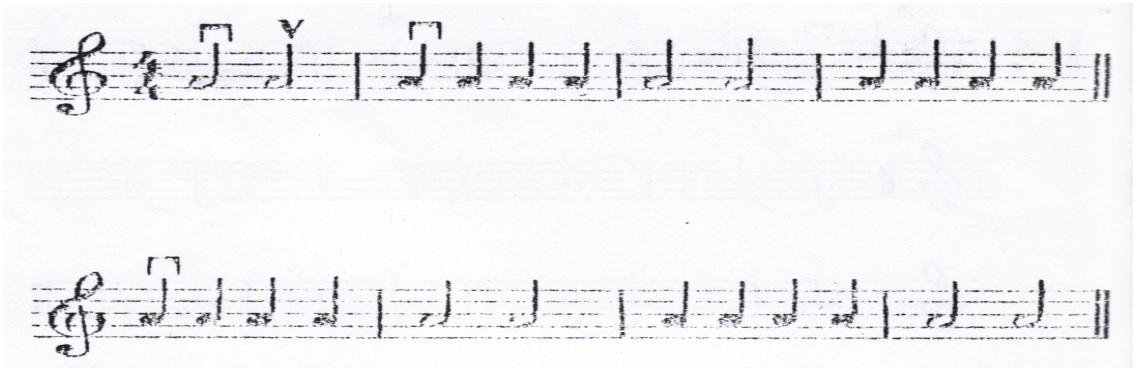

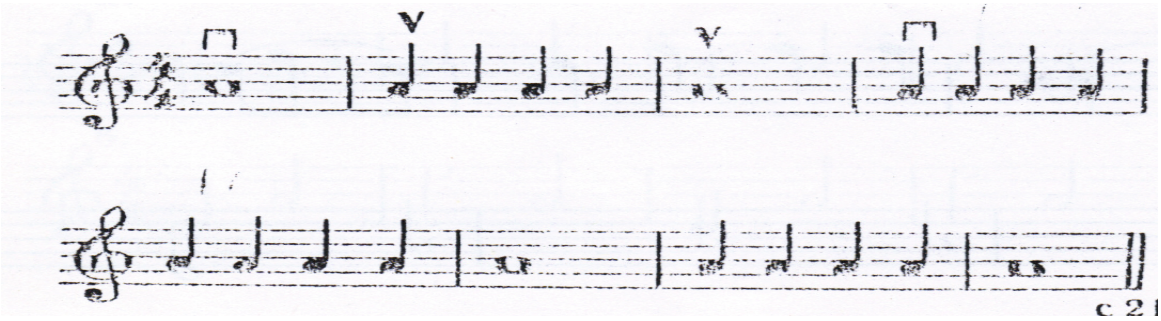
Şekil 3

Mi, La, re, sol telinin dizek üzerinde yerleri öğretildikten sonra nota değerleriyle birlikte yay çekme etüdleri çalıştırılmalıdır. Teker teker her tel için çalışmalar yapıldıktan sonra iki tel birlikte etüdler çalıştırılmalıdır.Öğrenciler ilk yay çekmeyi öğrendiklerinde tellere göre dirseklerini ayarlayamadıkları için yay diğer tellere temas etmektedir.Bu sorunun giderilmesi için iki sesli,iki tel bir arada yay çekme çalışmaları yaptırılmalıdır.Boş teller üzerindeki yay çekme etütlerinin ardından tel geçişli yay çekme etütleri çalıştırılmalıdır.Bu sayede öğrenci dirseğini tellerin yüksekliğine göre ayarlayabilmekte,böylece telden kesintisiz ve tek ses elde edilebilmektedir.

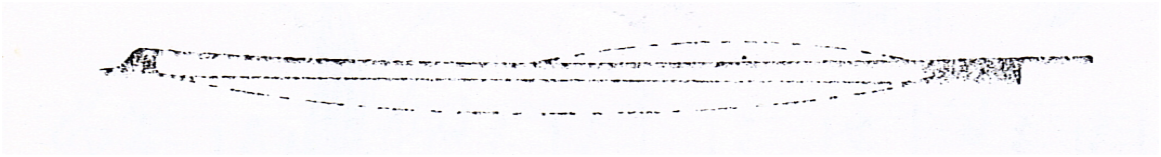
Örnek : 1 Yay çekme çalışmaları
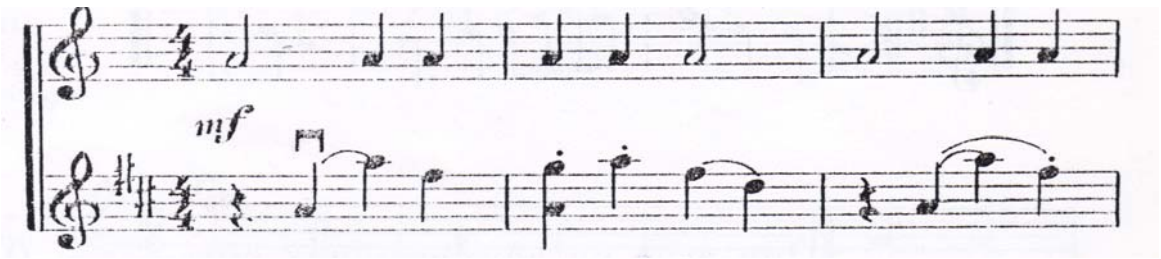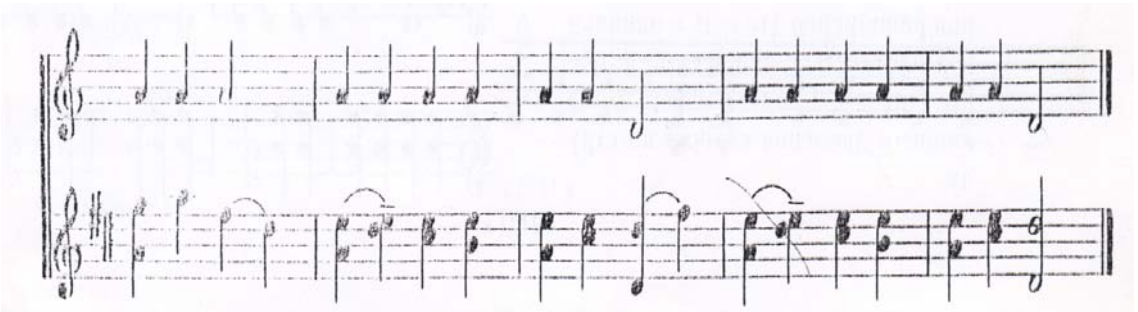

Bu çalışmalar yaptırılırken uzun değerli notalar tam yay , kısa değerli notalar yarım yay çalıştırılmalıdır.

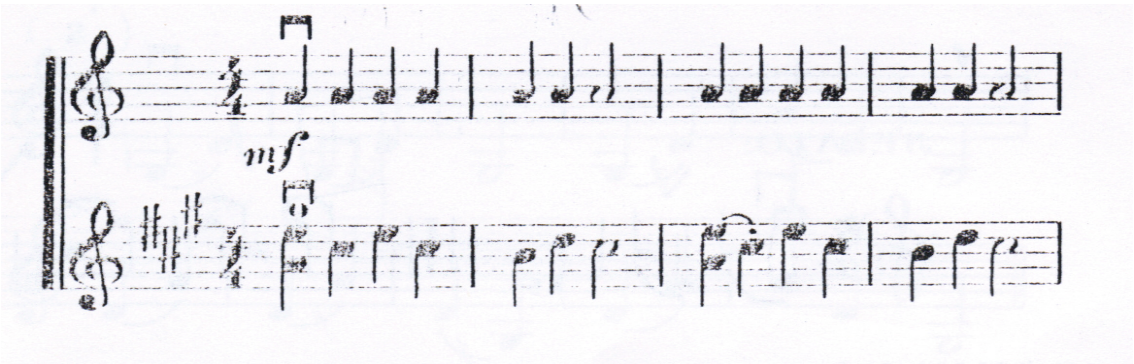

Şekil 4

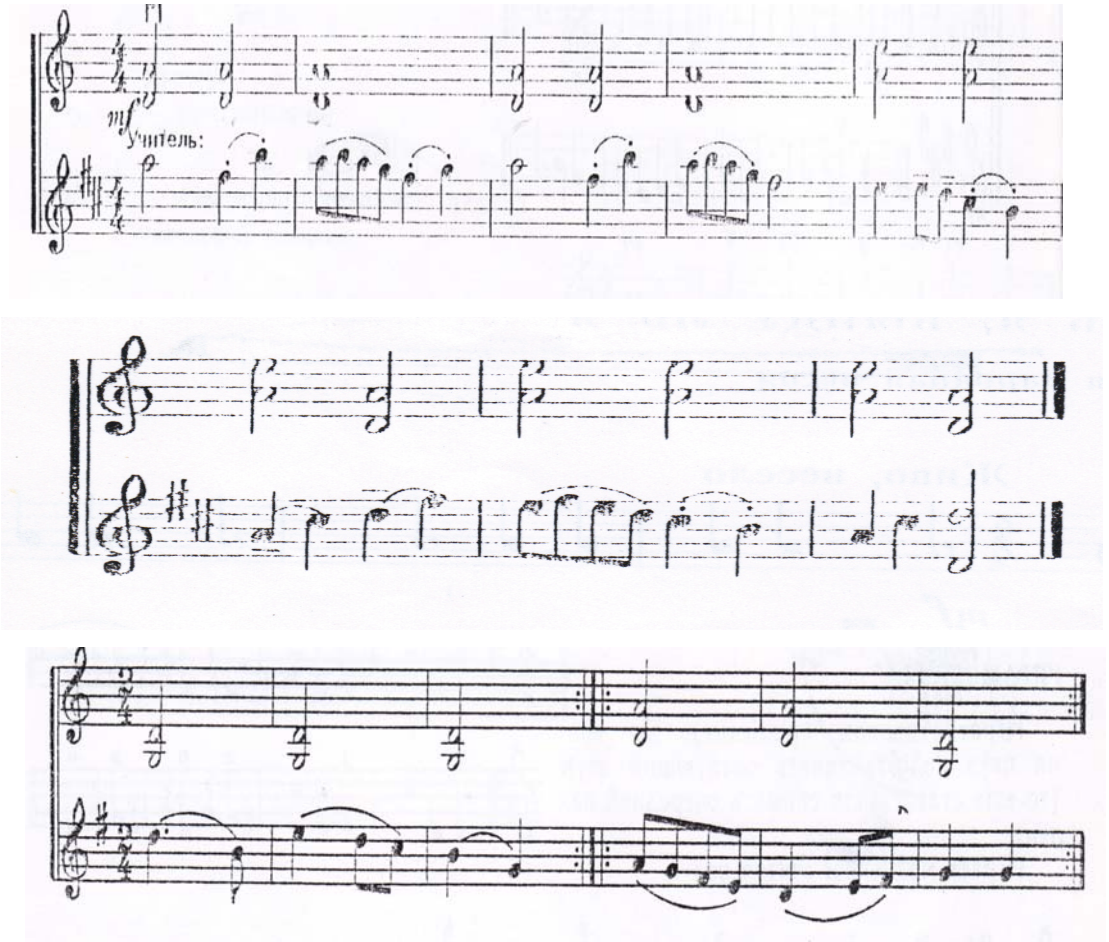
Örnek : 2 Öğretmen eşlikli yay çekme çalışmaları

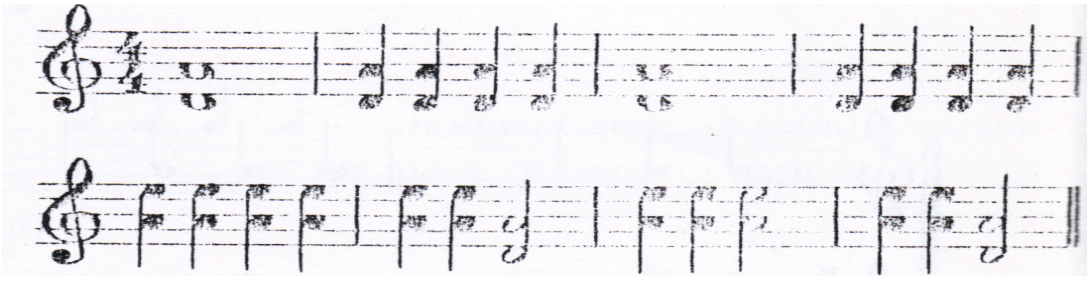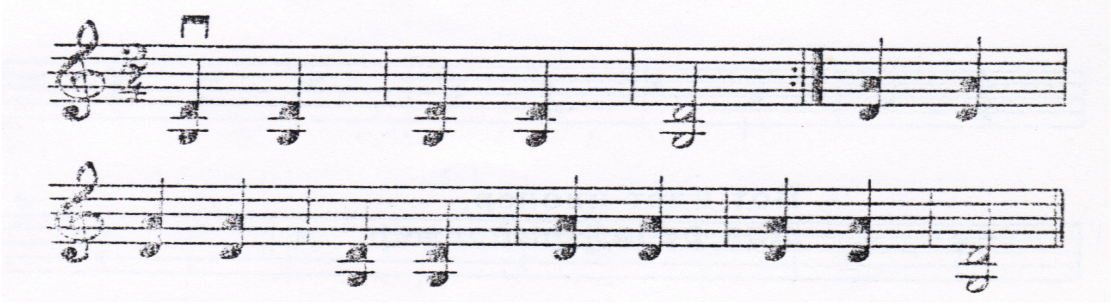

Örnek : 3 Öğretmen eşlikli çift tel yay çekme çalışmaları
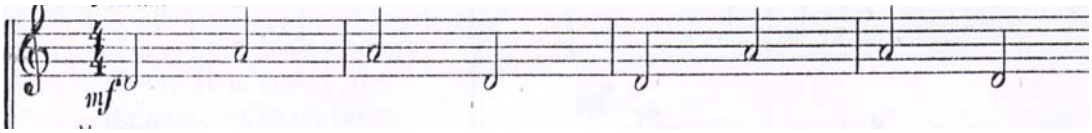

Örnek : 4 Eşliksiz çift tel yay çekme çalışmaları

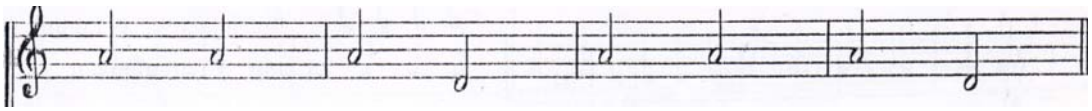

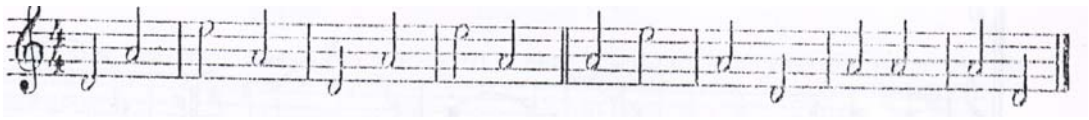
Örnek : 5 Tel geçişli yay çekme çalışmaları
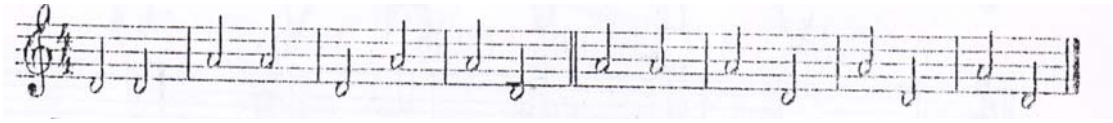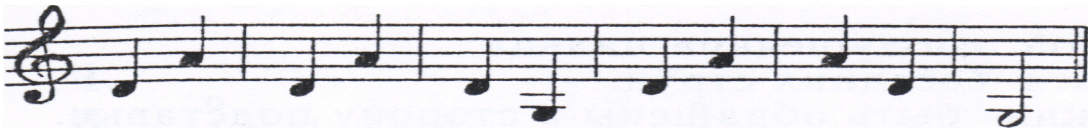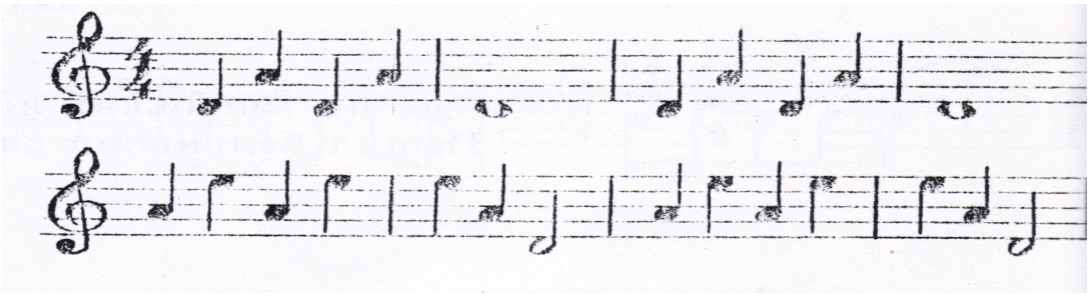

,

,

,

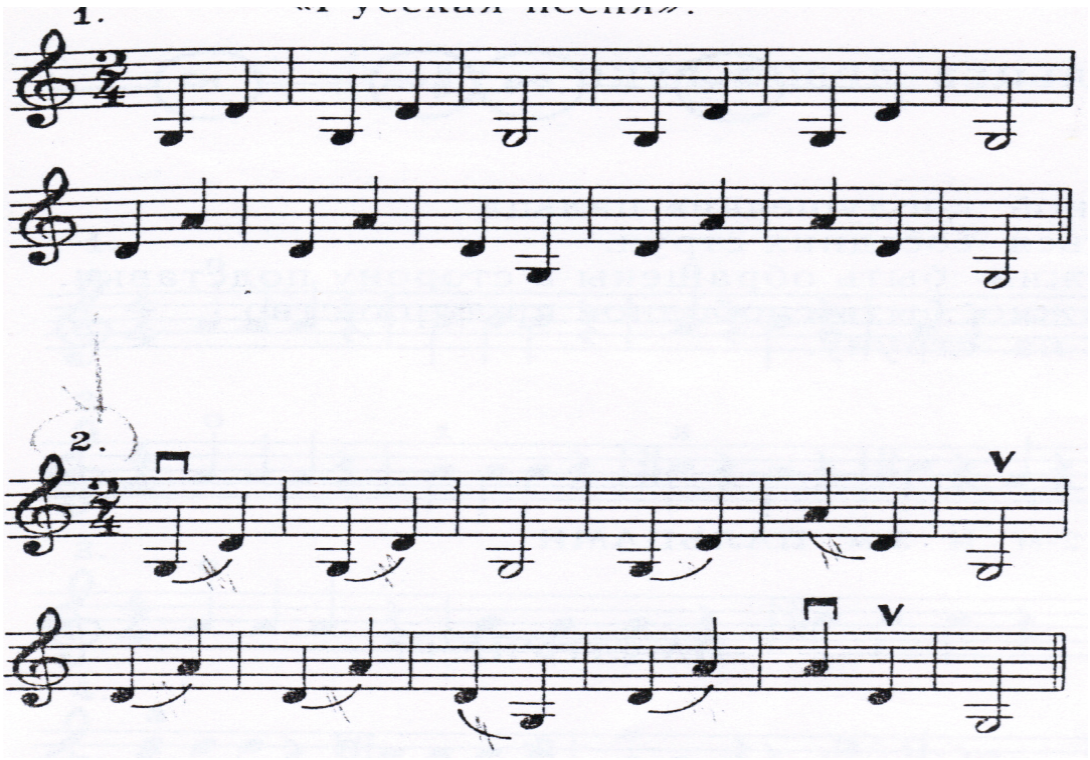
,

,

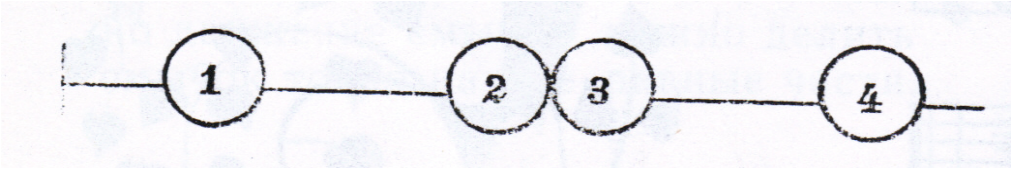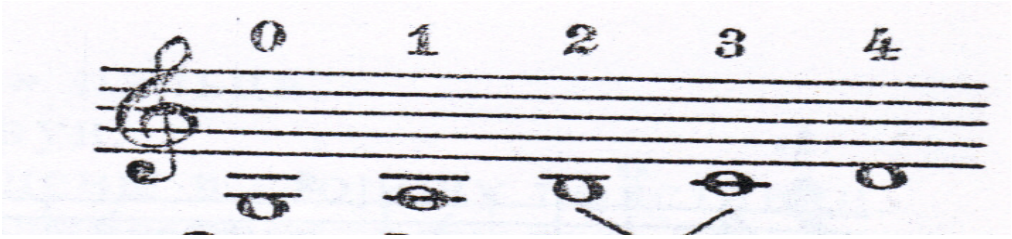

,

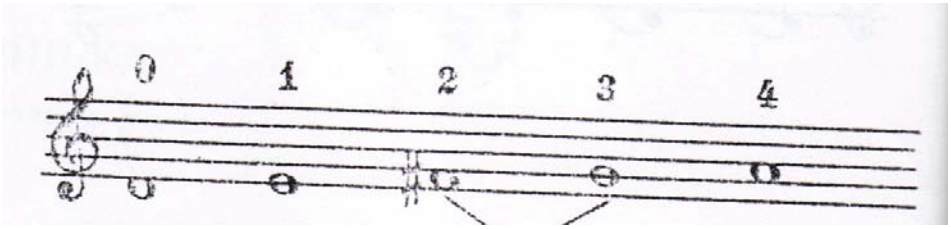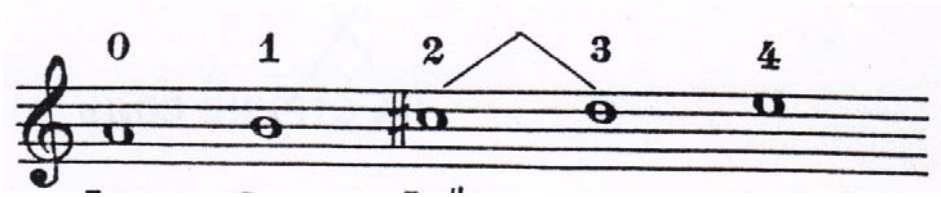

Keman, yay tutuşu ve tel yüksekliğine göre yay çekme çalışmaları yaptırıldıktan sonra, kemanın telleri üzerinde parmakların yeri gösterilmelidir. Parmaklar tel üzerine bastığında, sol elin başparmak pozisyonu ve avuç içindeki boşluk bozulmamalıdır. Parmak tele bastığı zaman tırnaklar çalan öğrenciye doğru dönük durmalıdır. Birinci sınıf öğrencisi solfej derslerinde henüz diyez ve bemol uygulamasına geçmediği için teller üzerinde parmakların yan yana ve ayrı duruş pozisyonlarına göre notaların öğretilmesi gerekmektedir. Öğrenciye keman teline parmaklarını bastığı zaman genel olarak 2. ve 3. parmaklarını yan yana, 1. ve 4. parmaklarını ayrı olacak şekilde kullanılması gerektiği öğretilmelidir. Öğrenciye bu pozisyona göre tellerin üzerindeki notalar sırası ile öğretildikten sonra yavaş yavaş parça ve etütlere geçilmelidir.

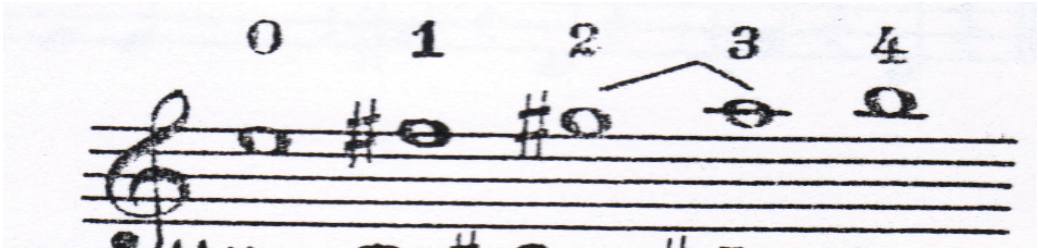
Örnek : 6 Parmakların tel üzerindeki duruşu ve bu pozisyona göre her telde notalar

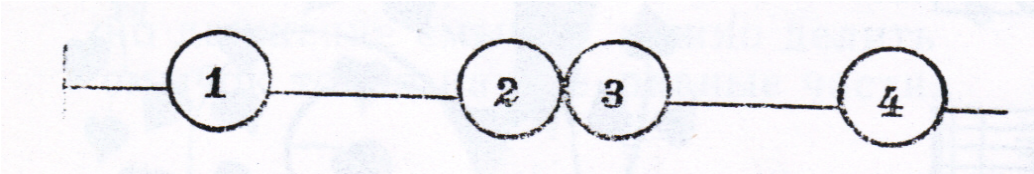

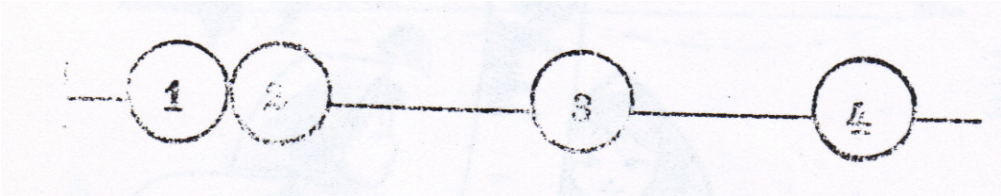

Öğrenciye ileride çalacağı etüt ve piyeslerin aldığı işaretlere göre tel üzerinde parmaklarının alacağı pozisyonlar öğretildikten sonra çalışmalara geçilmelidir. Örnek olarak sol majör de çalınacak bir etüt için parmakların teller üzerindeki pozisyonu şöyle olmalıdır :

Sol ve re tellerinde parmakların durumu :
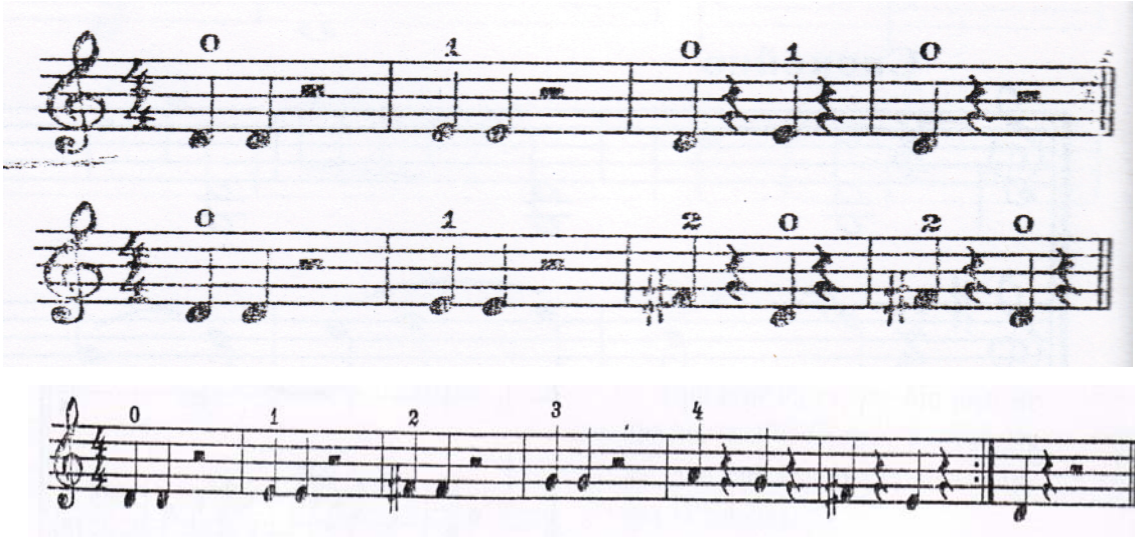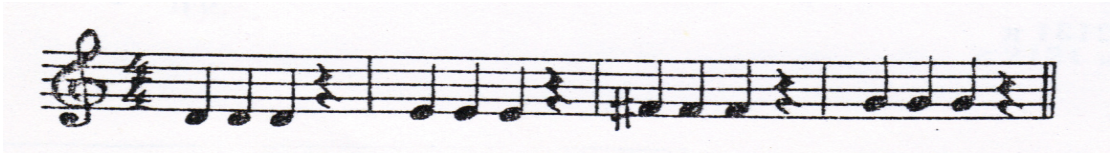

La ve mi tellerinde parmakların durumu :

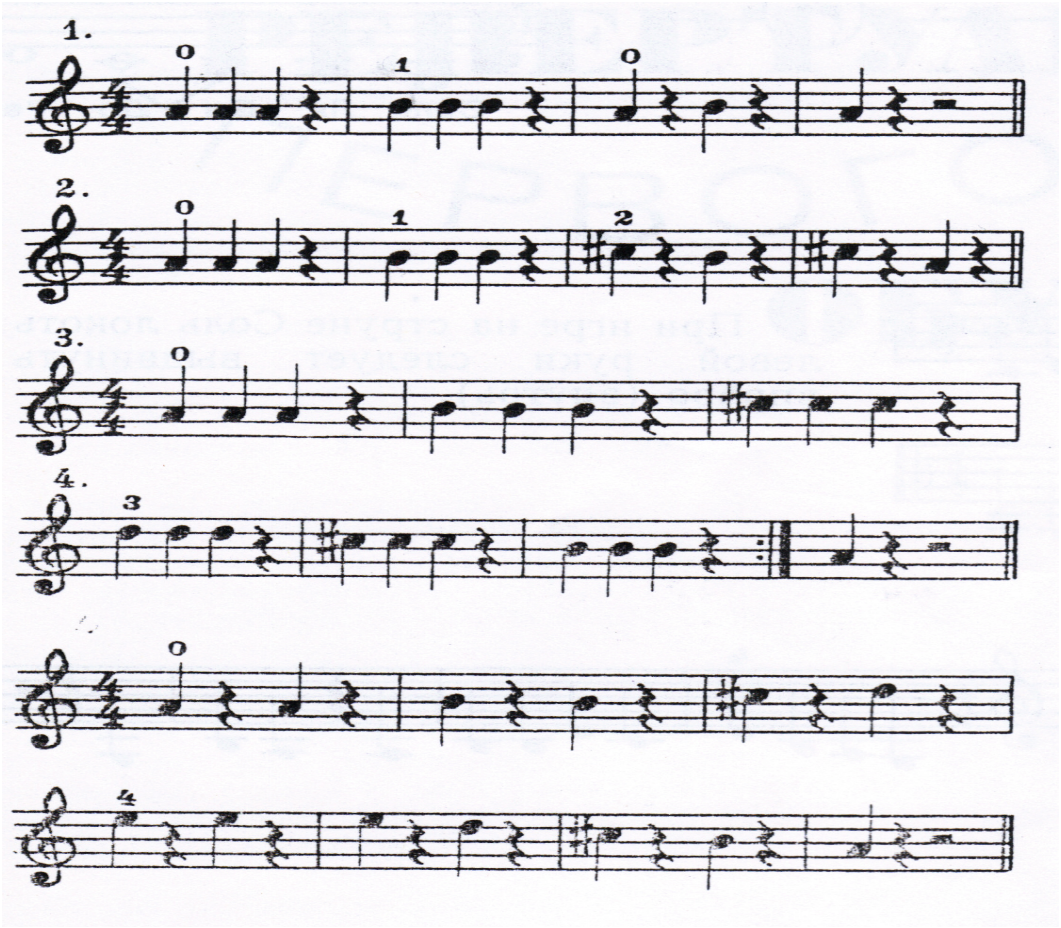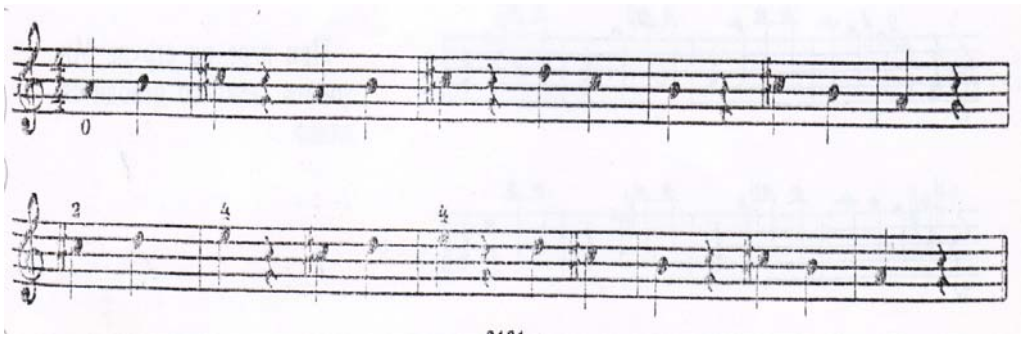

Bu sayede öğrenci parmaklarının hangisinde diyez olduğunu düşünmeden daha kolay pratiğe gidecek ve bu durum eğitimci içinde daha hızlı ilerlemek için bir avantaj sağlayacaktır.

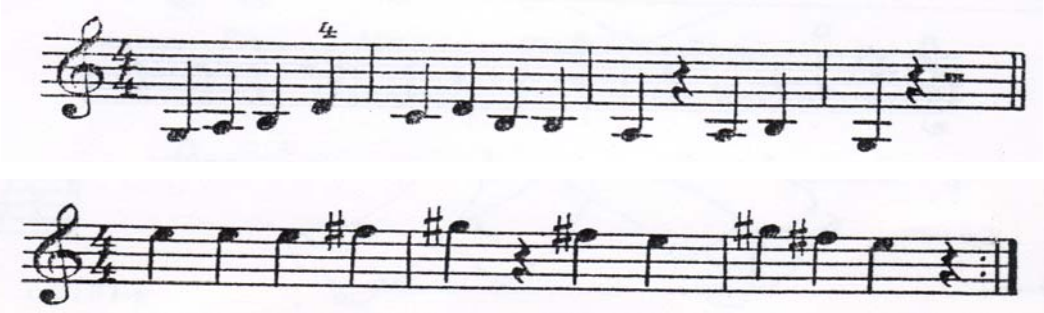
Örnek : 7 2. ve 3. parmağın yan yana durduğu pozisyona göre teller üzerinde çalışmalar

1.
2.
3.
4.

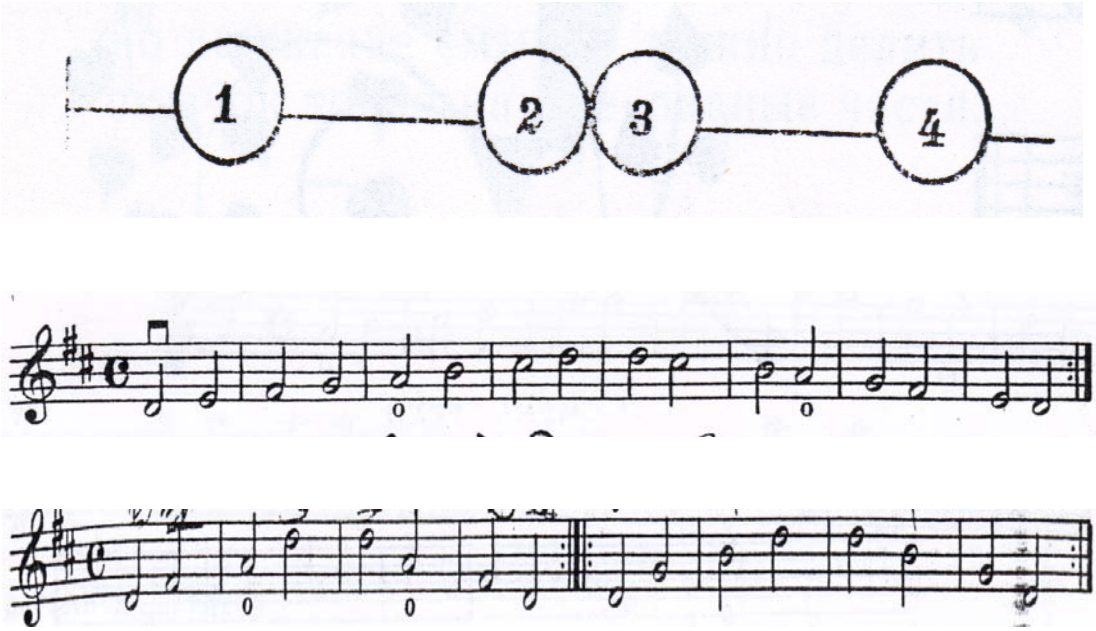

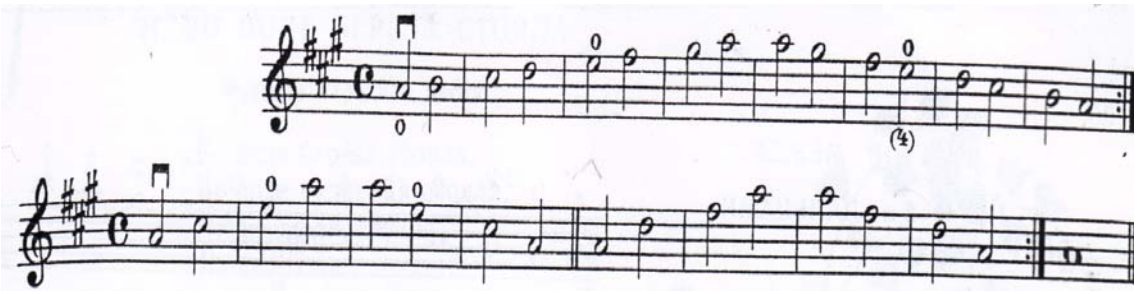

Gamlar bir metodun vazgeçilmezlerini oluşturmaktadır. Gamların gerek tutuş, yay çekiş gerekse parmakların doğru notalara alışması için önemi büyüktür. Öğrenci ilk majör dizilimlerini öğrenecek ve kulağı doğru notalara alışmaya başlayacaktır. İleride çalınacak etütler ve piyeslerin çalışmaları gam üzerinde yapılmalıdır. Öğrenci gamı öğrendikten sonra bağsız, 2, 4 ve 8 bağlı yay çeşitleri ile çalıştırılmalıdır. Bağ kombinasyonlarının ardından 2 bağlı-2 bağsız, 2 bağsız-2 bağlı, 3 bağlı-1 bağsız, 1 bağsız-3 bağlı, staccato ve staccatonun 2, 4 ve 8 bağlı çeşitleri gam üzerinde çalıştırılmalıdır. Bu sayede öğrenci çalacağı etüt ve piyeslerdeki yay çeşitleri ve parmak pozisyonlarında zorlanmayacak, entonasyon doğal bir şekilde düzelecektir. Gamların çalışılmasının ardından arpej çalışmalarına geçilmelidir. Arpeji oluşturan sesler arka arkaya gam gibi bir dizilime sahip olmadığı için öğrenci ardışık giden notalardan sonra aralıklı notalara geçtiğinde biraz zorlanacak fakat alıştıktan sonra ileride çalacağı etüt ve piyeslerin nota dizilimleri ile ilgili büyük avantaj sağlamış olacaktır. Arpejin majör üçsesliği, subdominant 64 çevrimi ve onların 2, 4 bağlı kombinasyonları yeni başlayan bir öğrenci için yeterli olacaktır.

İlk gamlar bir oktav olmak şartıyla 2 ve 3. parmakların yan yana durduğu pozisyonda çalınabilecek gamlar ve onların arpejleri olmalıdır.

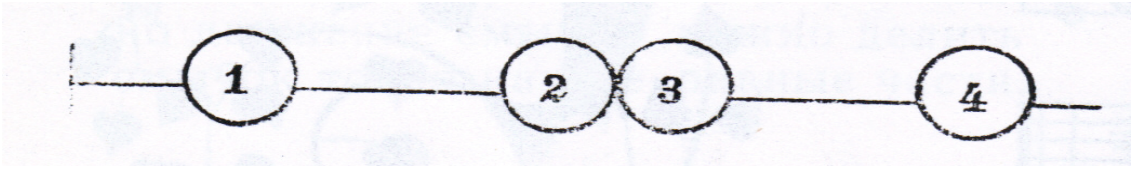
Örnek . 8 Re majör ve la majör gamı ile onların arpejleri

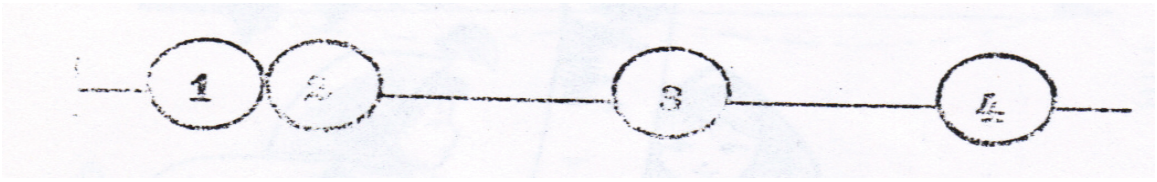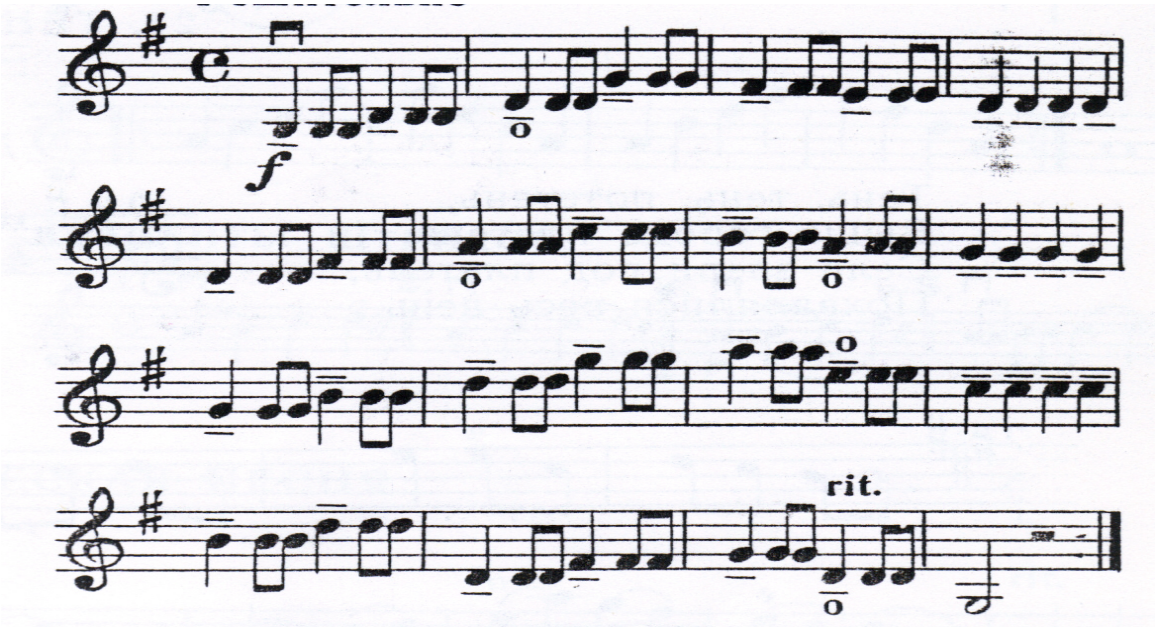

Örnek : 9 Etüt No : 1 Baklanova

Sol ve re tellerinde parmakların pozisyonu

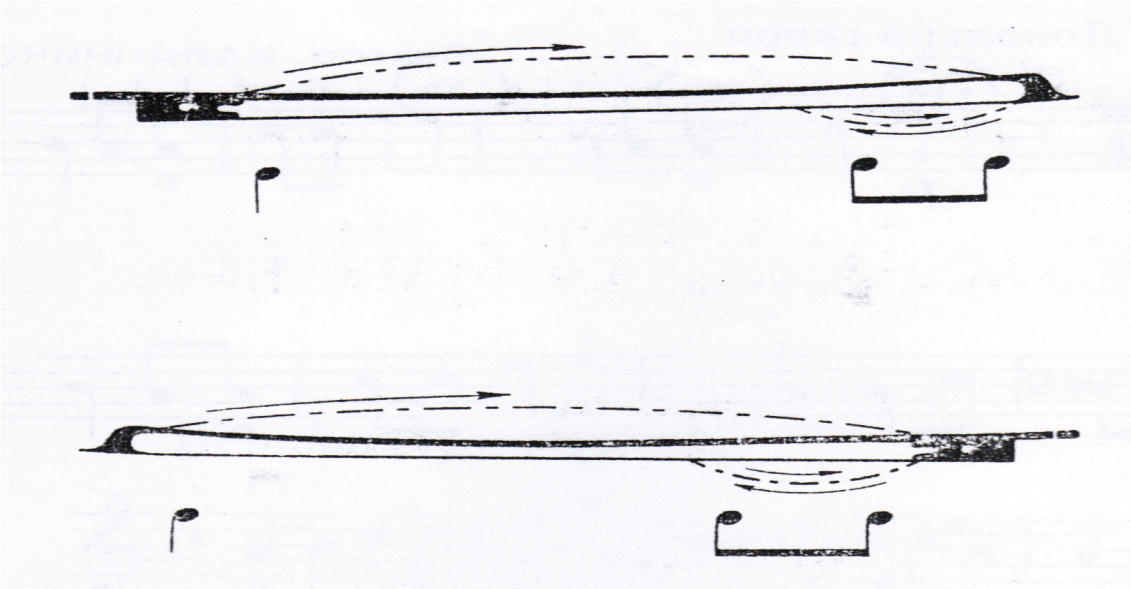

La ve mi tellerinde parmakların pozisyonu

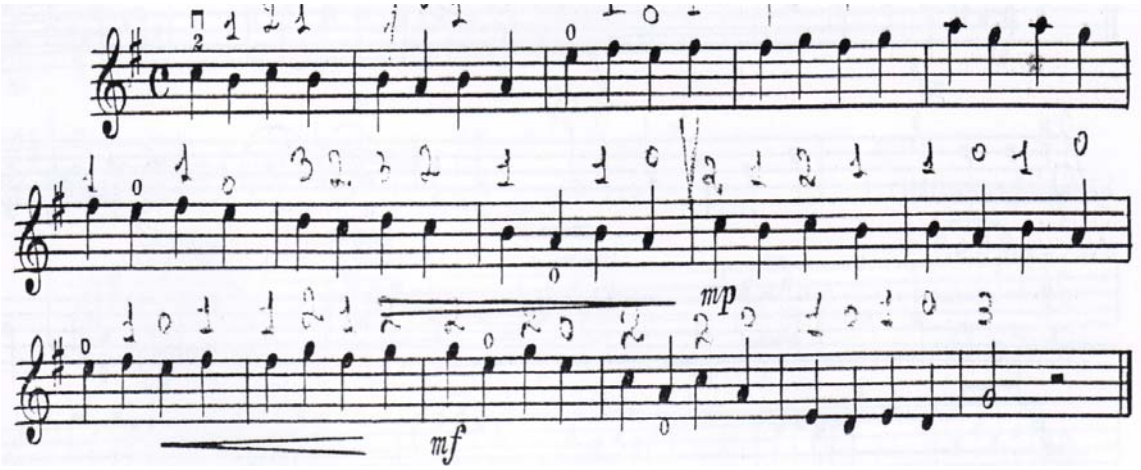

Bu etüt çalışılırken çeyrek notalar tam yay sekizlik notalar çeyrek yay olmalıdır.
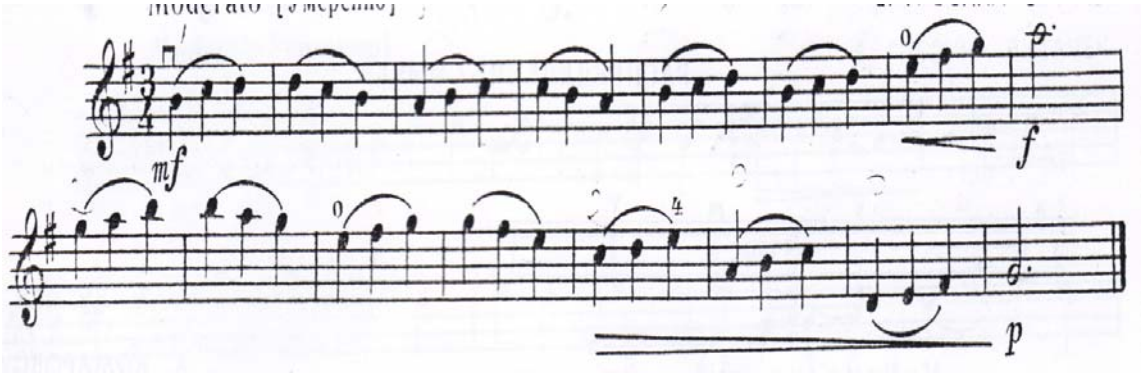

Şekil 5
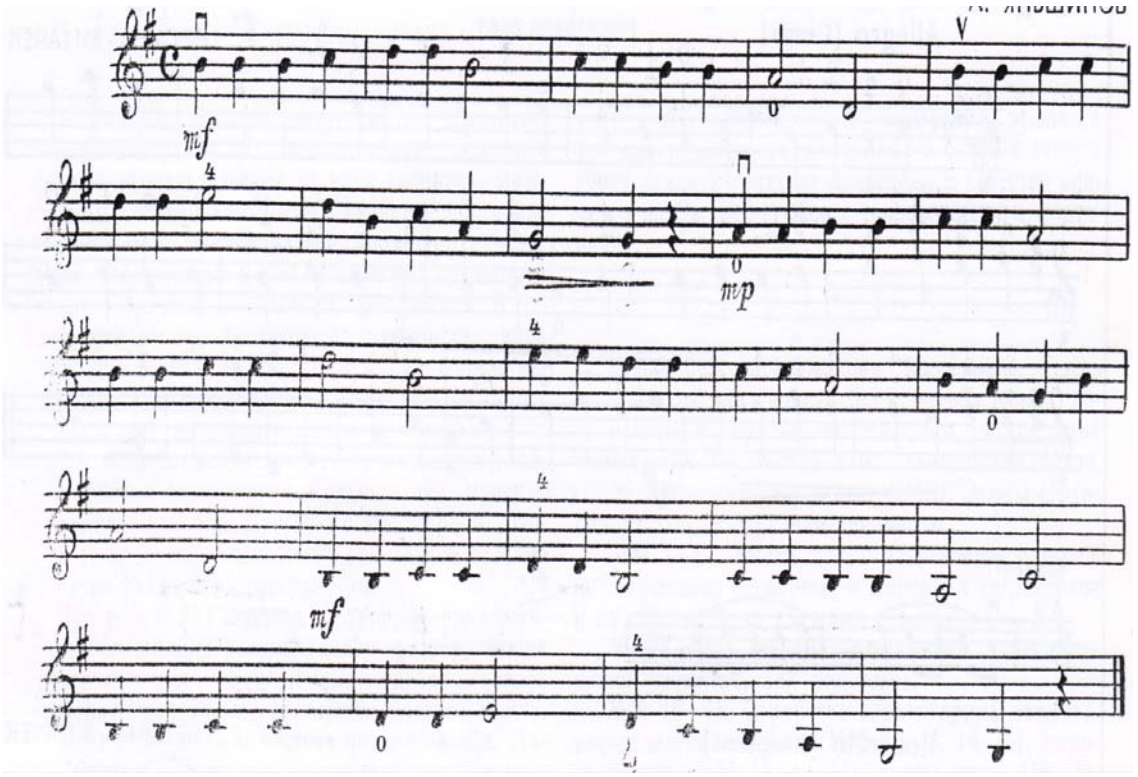
Örnek : 10 Etüt No . 1 Gnesina-Vitaçek
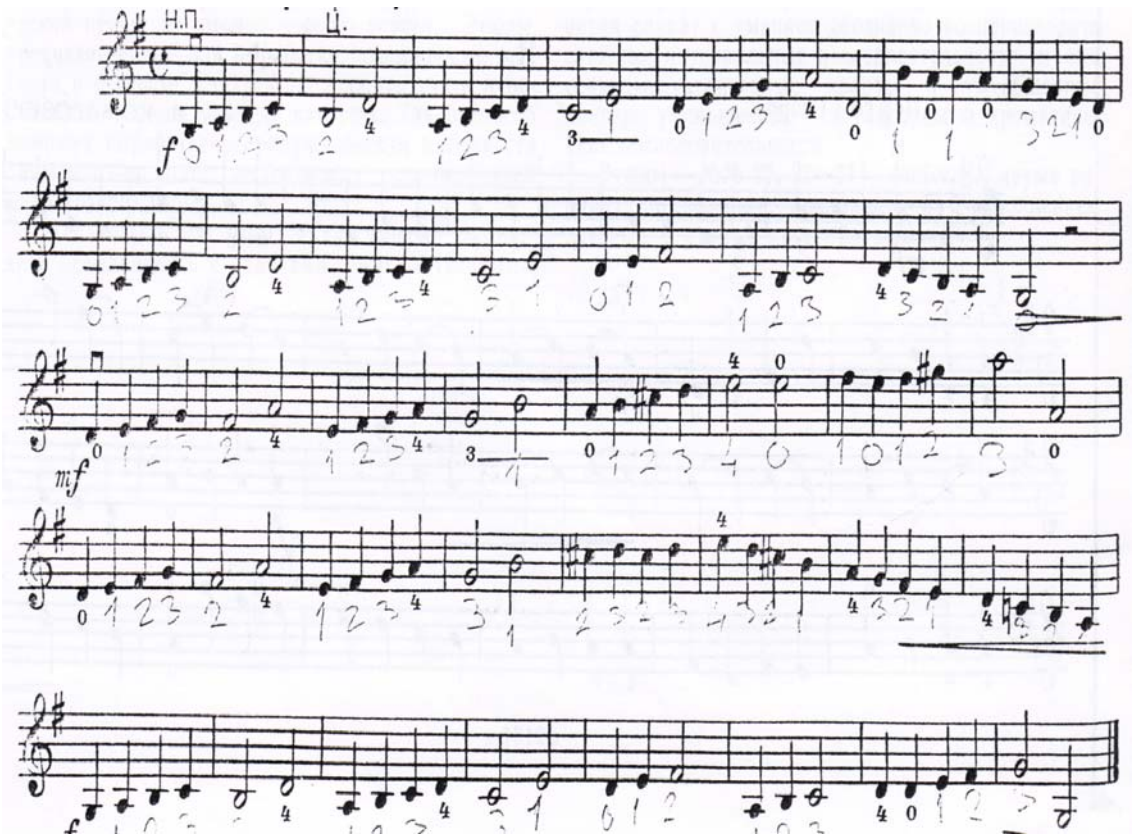

Örnek : 11 Etüt No : 2 Gnesina –Vitaçek

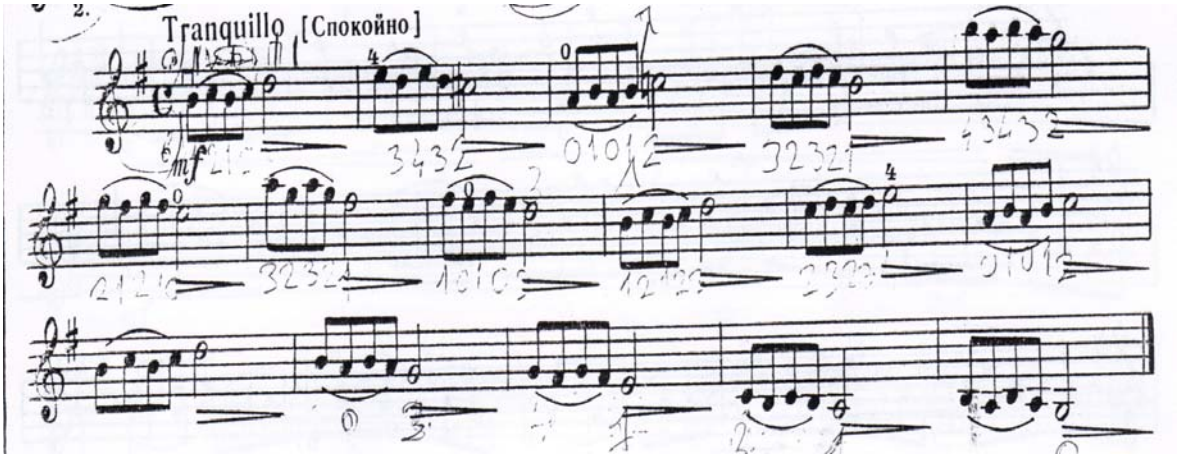
Örnek : 12 Etüt No : 1 İnişinov
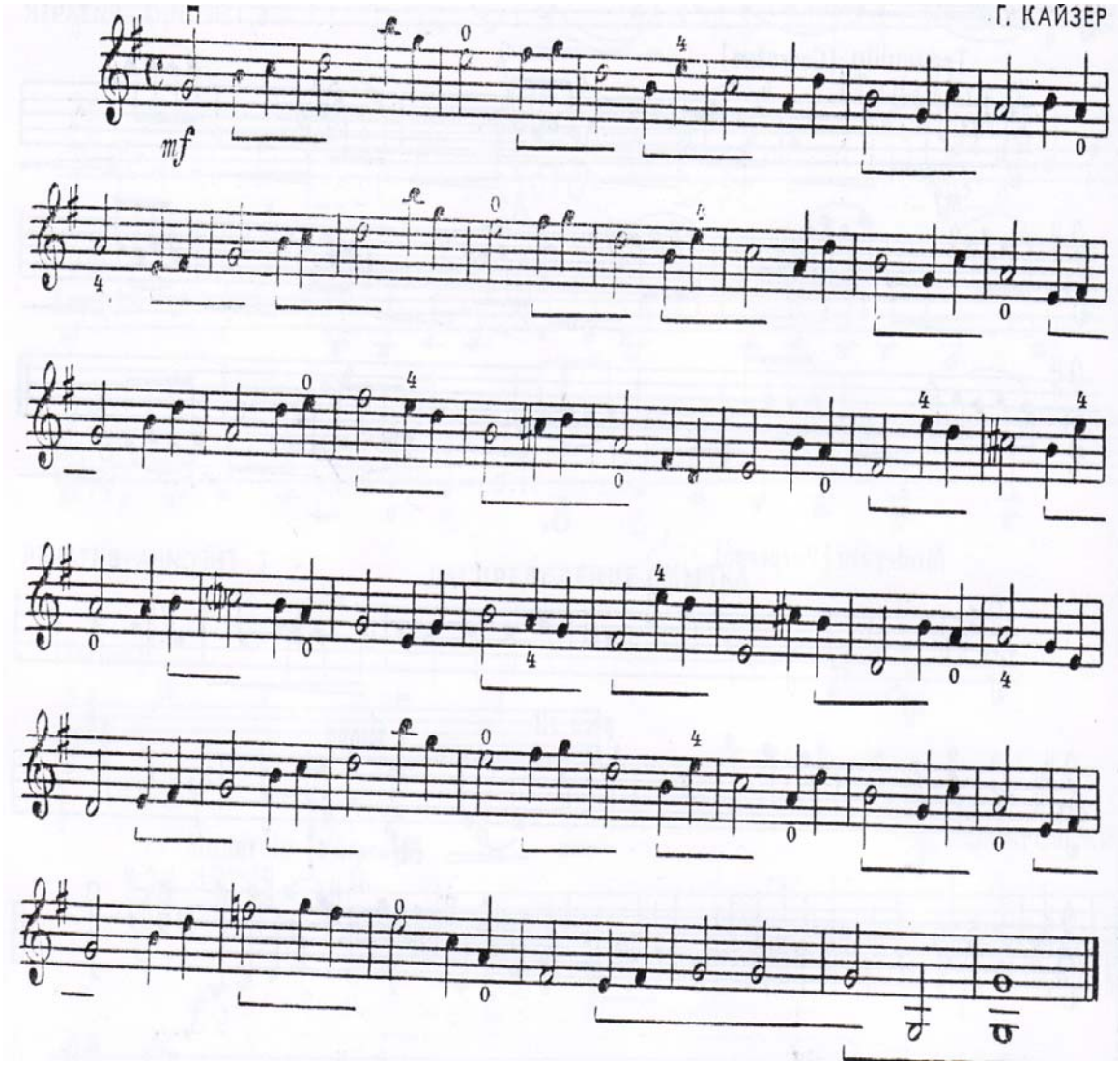

Örnek : 13 Etüt No : 1 Komarovsky
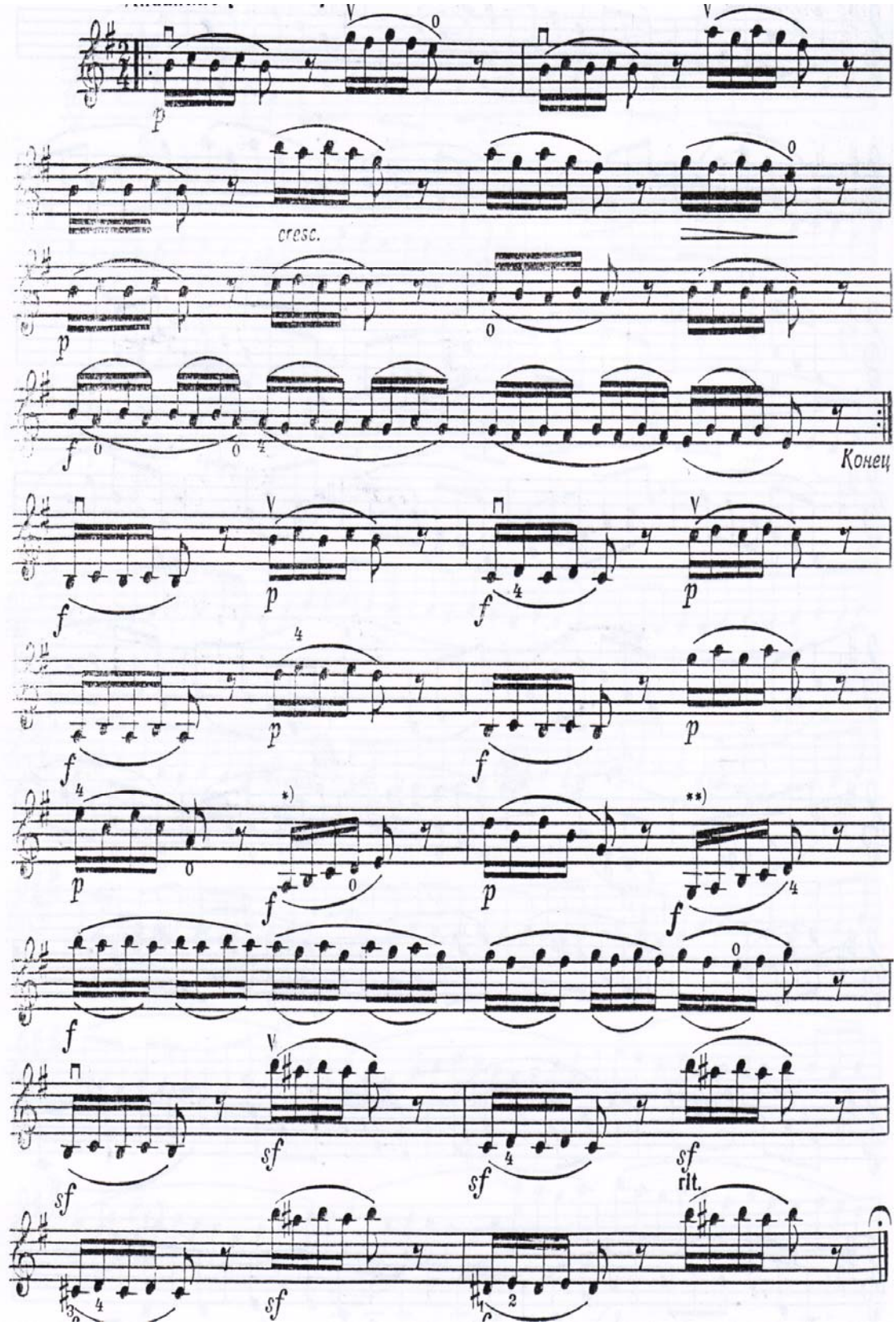

Örnek : 14 Etüt No : 3 Gnesina-Vitaçek

Örnek : 15 Etüt Kayser

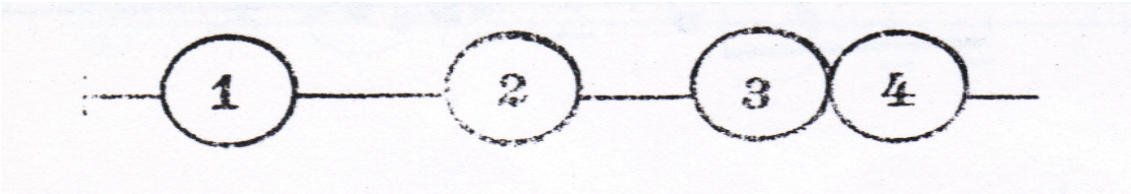

Örnek : 16 Etüt No : 2 İnişinov

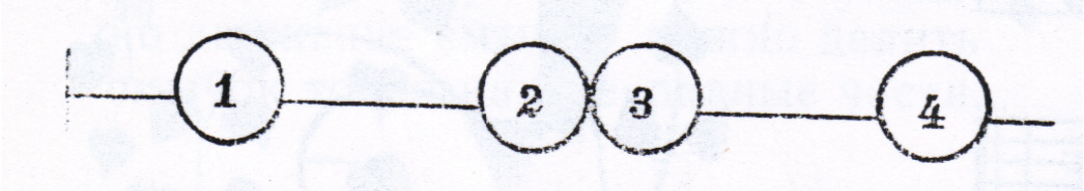

Örnek : 17 Etüt No : 2 Komarovsky

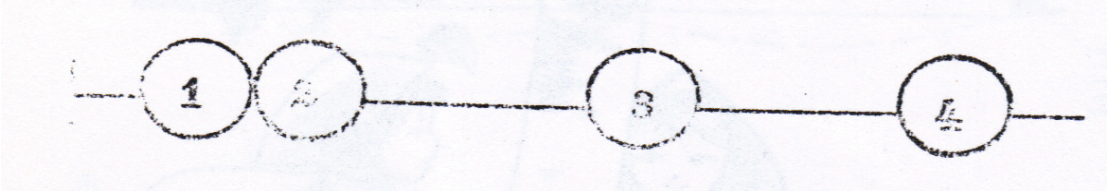
Sol telinde parmakların pozisyonu

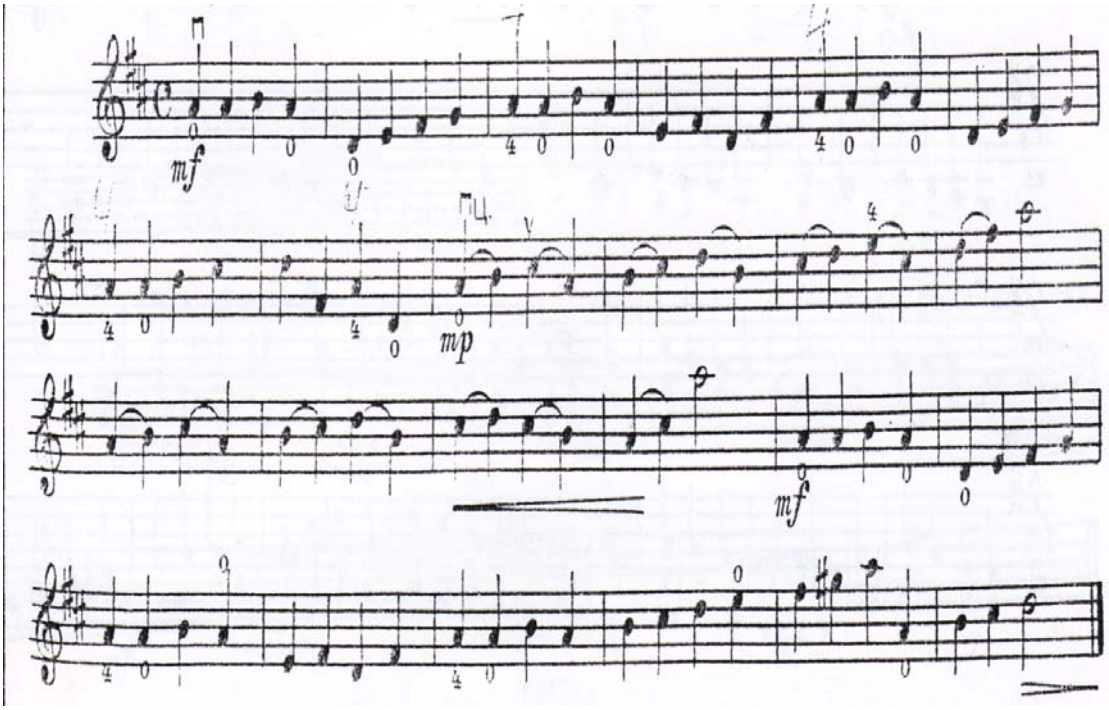

Re ve La tellerinde parmakların pozisyonu

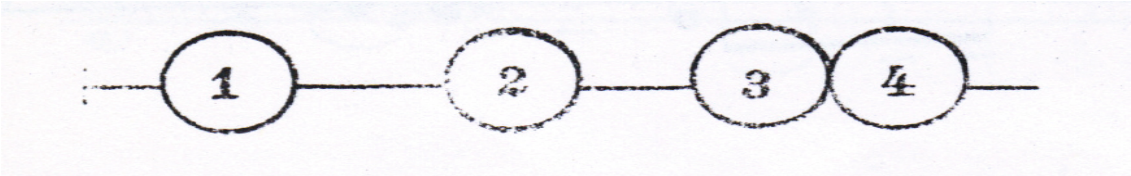
Mi telinde parmakların pozisyonu

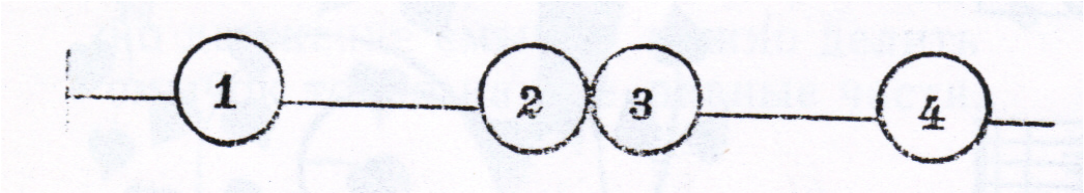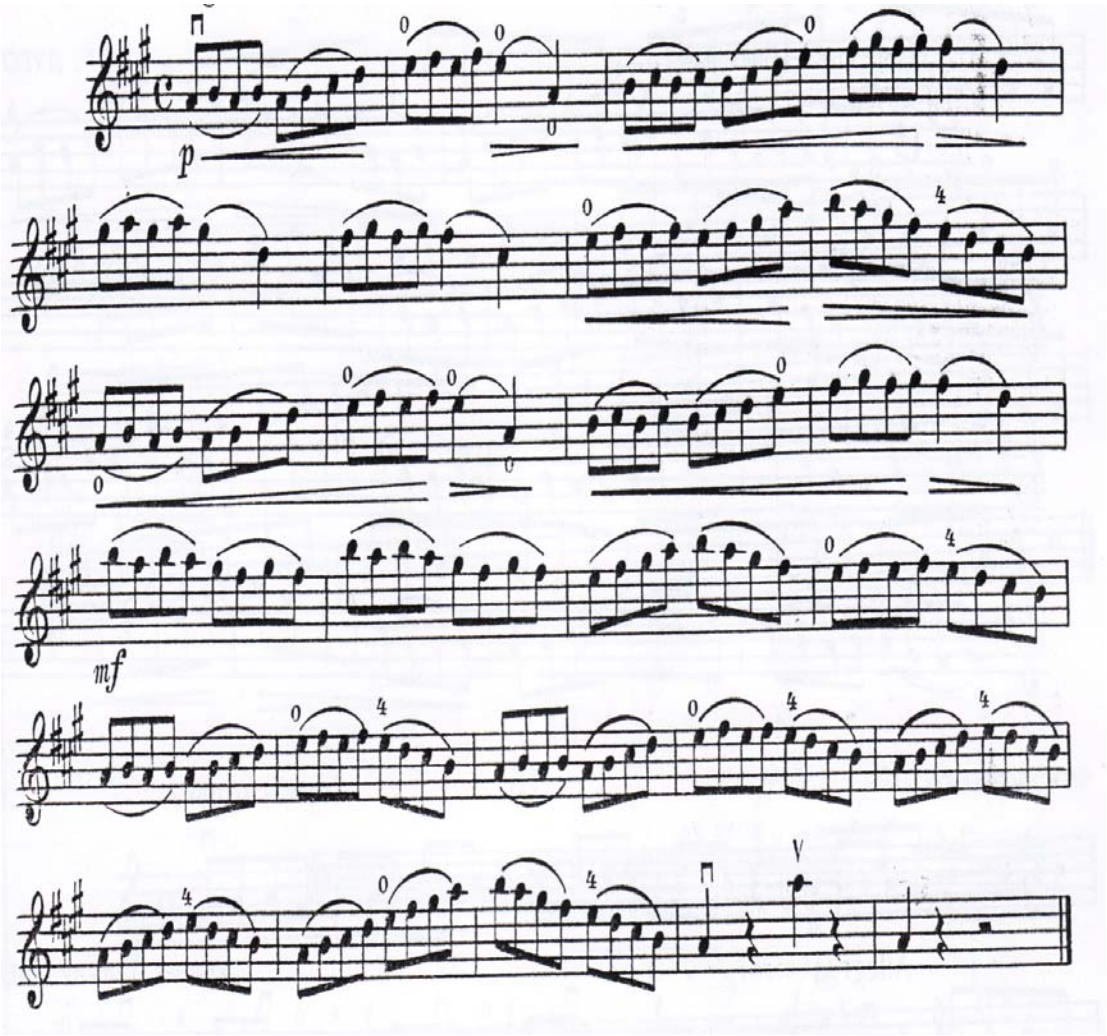

Örnek : 18 Etüt No : 3 Komarovsky

Sol ve Re tellerinde parmakların pozisyonu

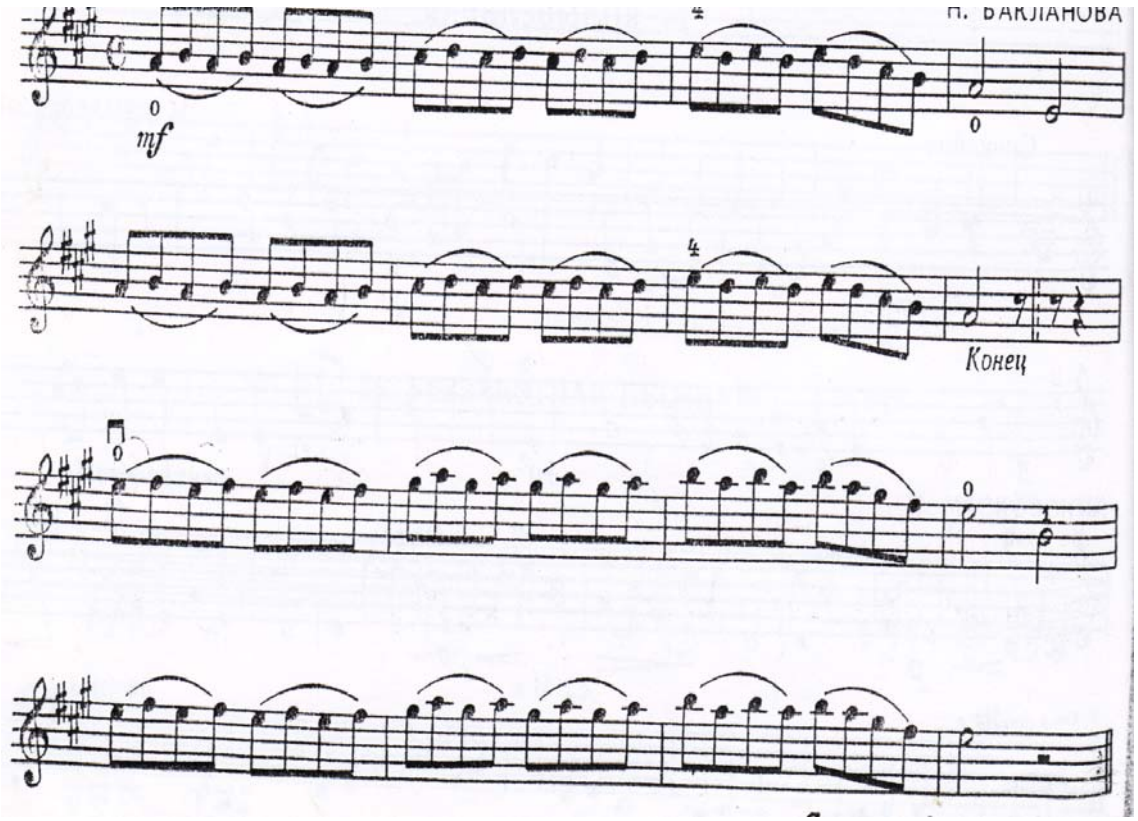

La ve Mi tellerinde parmakların pozisyonu

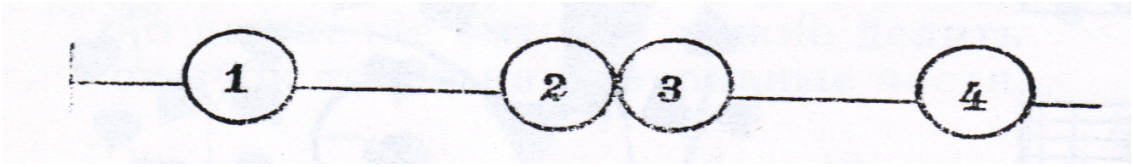

Örnek : 19 Etüt No : 2 Baklanova

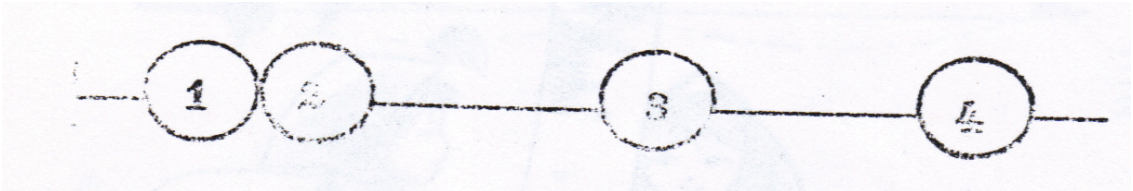

Örnek : 20 Etüt No : 4 Gnesina-Vitaçek

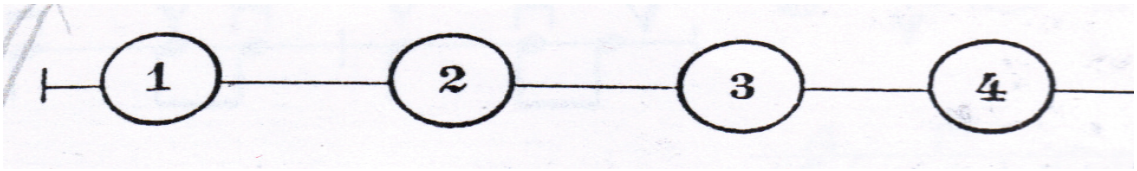
Sol tlinde parmakların pozisyonu
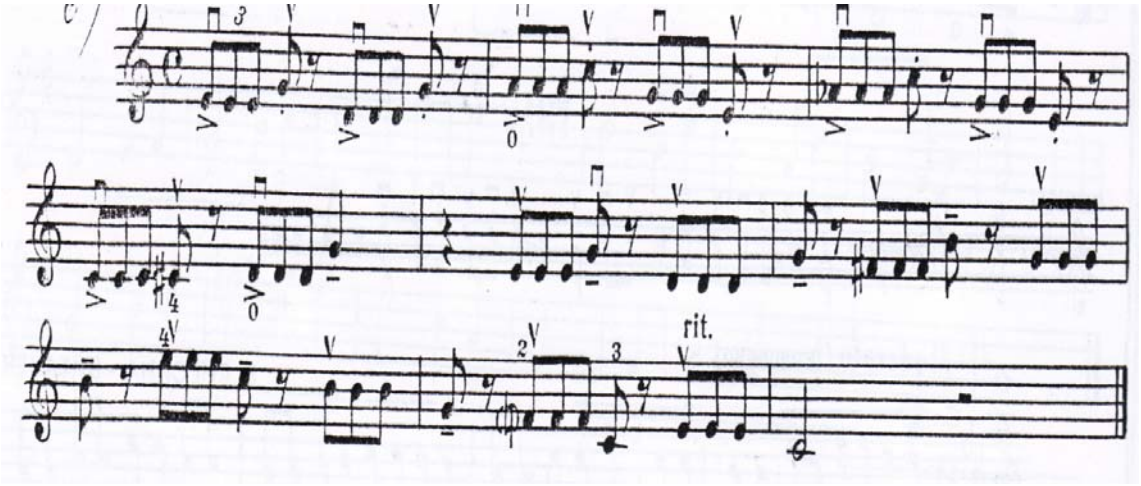

Re ve La tellerinde parmakların pozisyonu
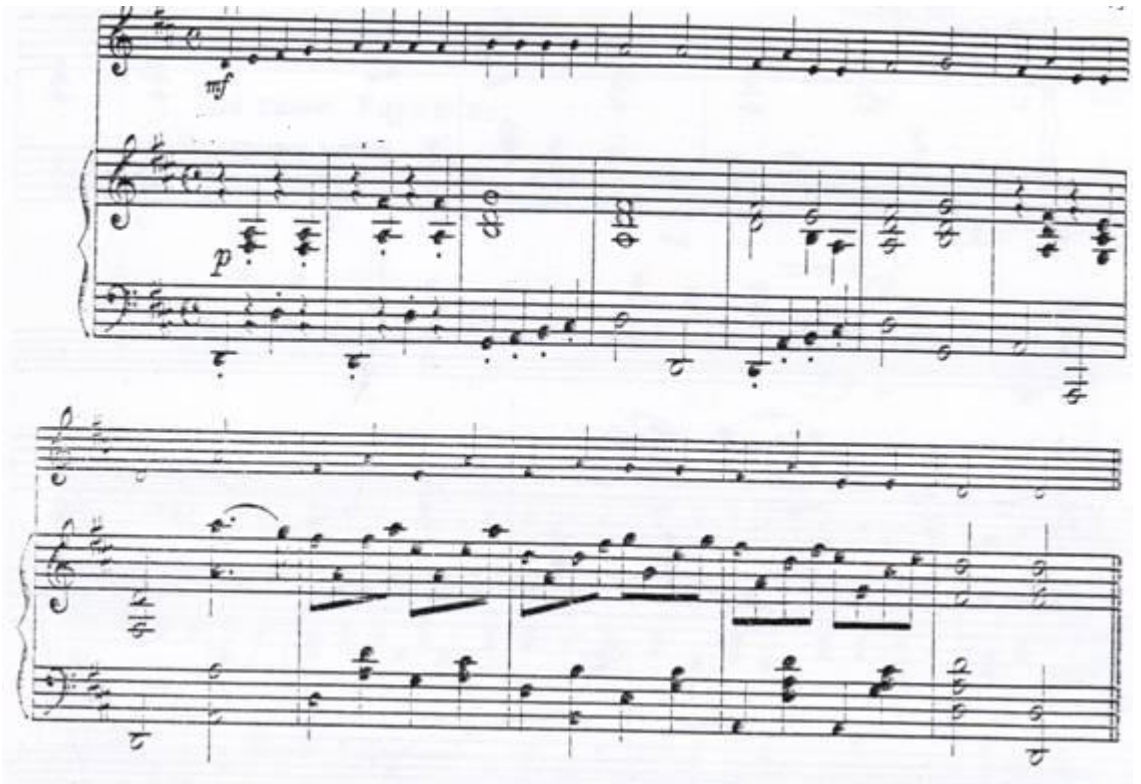

Mi telinde parmakların pozisyonu
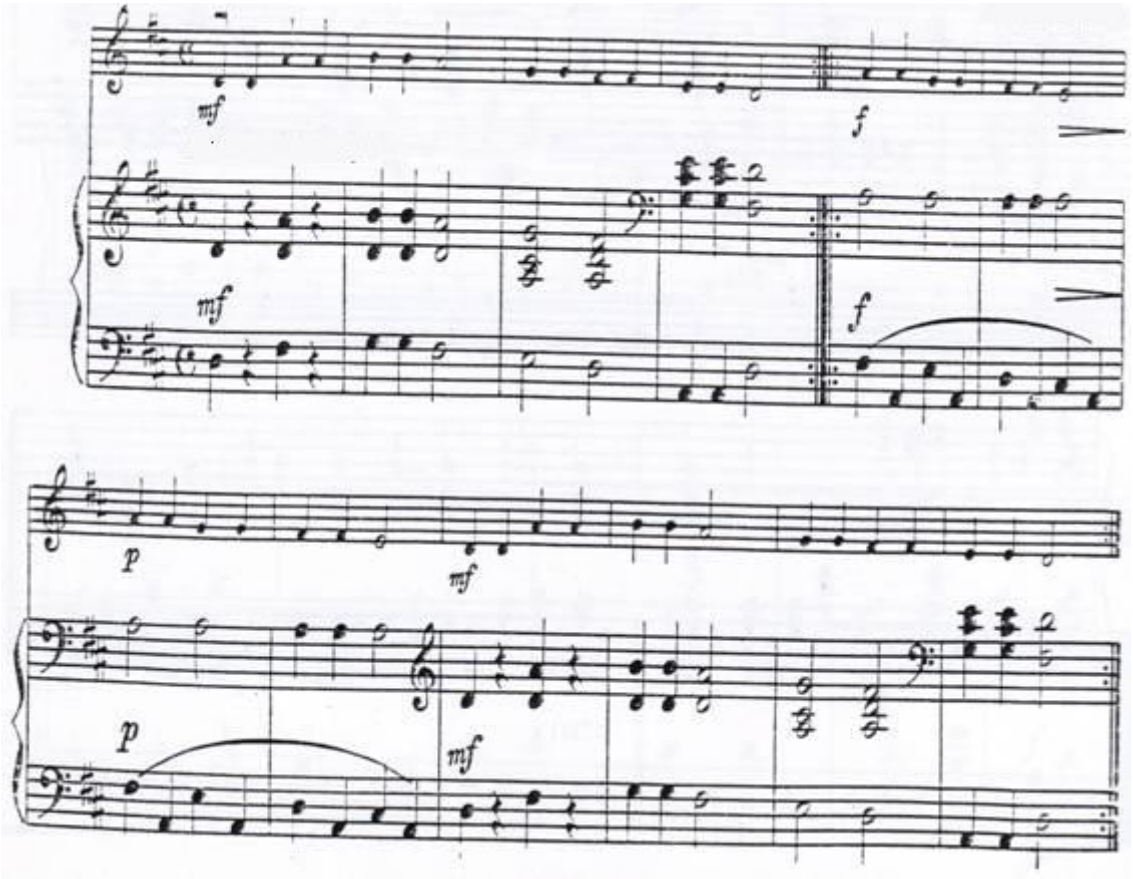

Gam ve etüt çalışmalarının ardından küçük piyano eşlikli piyesler öğrencinin piyano ile beraber uyum içerisinde müzik yapmasına olanak sağlar. Çalacağı parçanın tonalitesine göre parmaklarının durumunu öncesinde yaptığı etüt çalışmalarından dolayı daha kolay hazırlayacaktır.
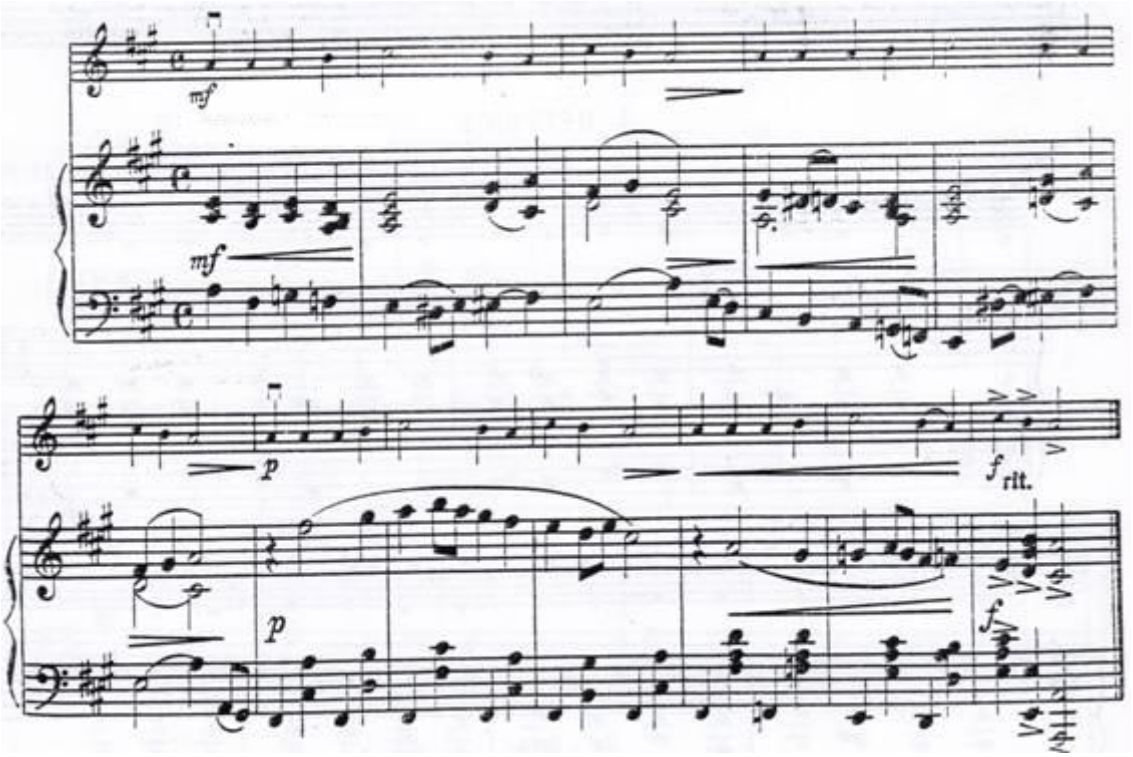
Örnek : 21 Piyes Lvisenko
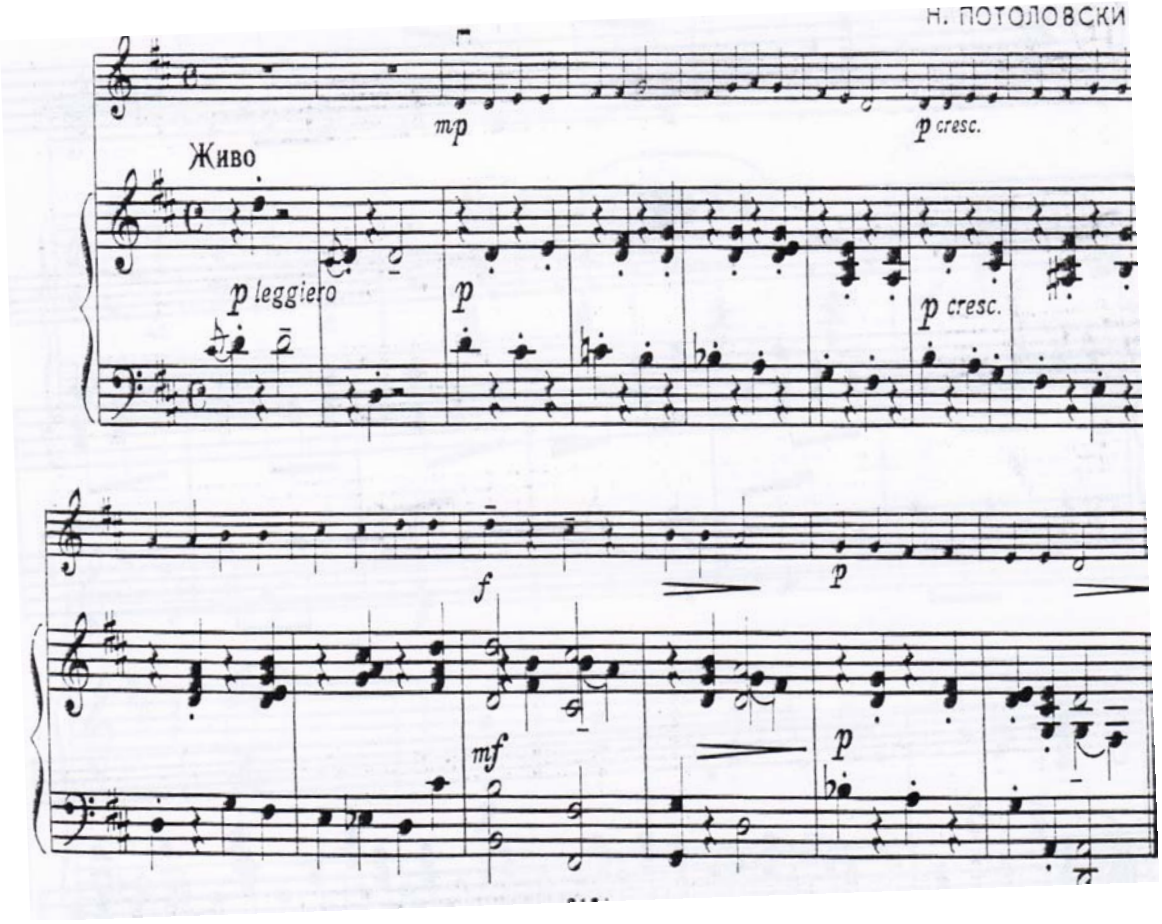

Örnek : 22 Allegretto Mozart
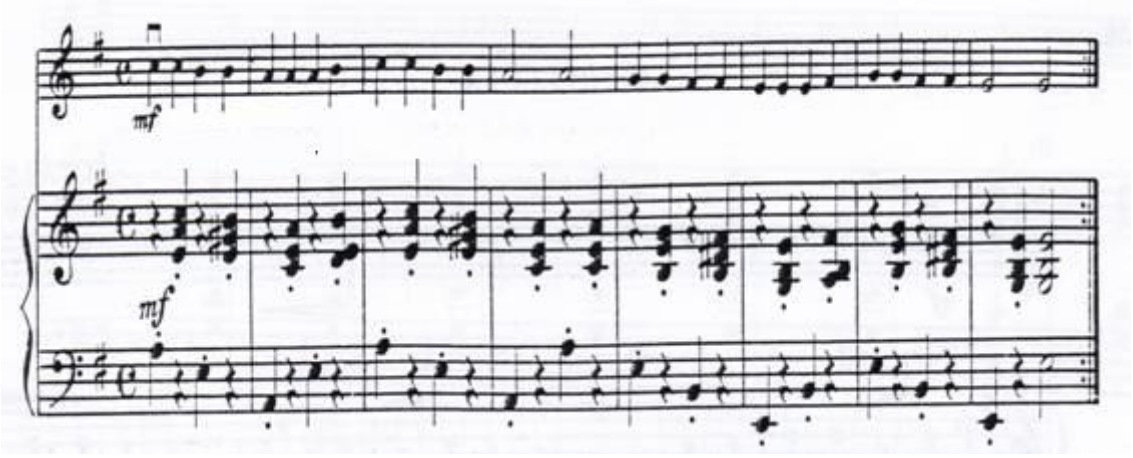

Örnek : 23 Eski Rus Şarkısı Baklanova
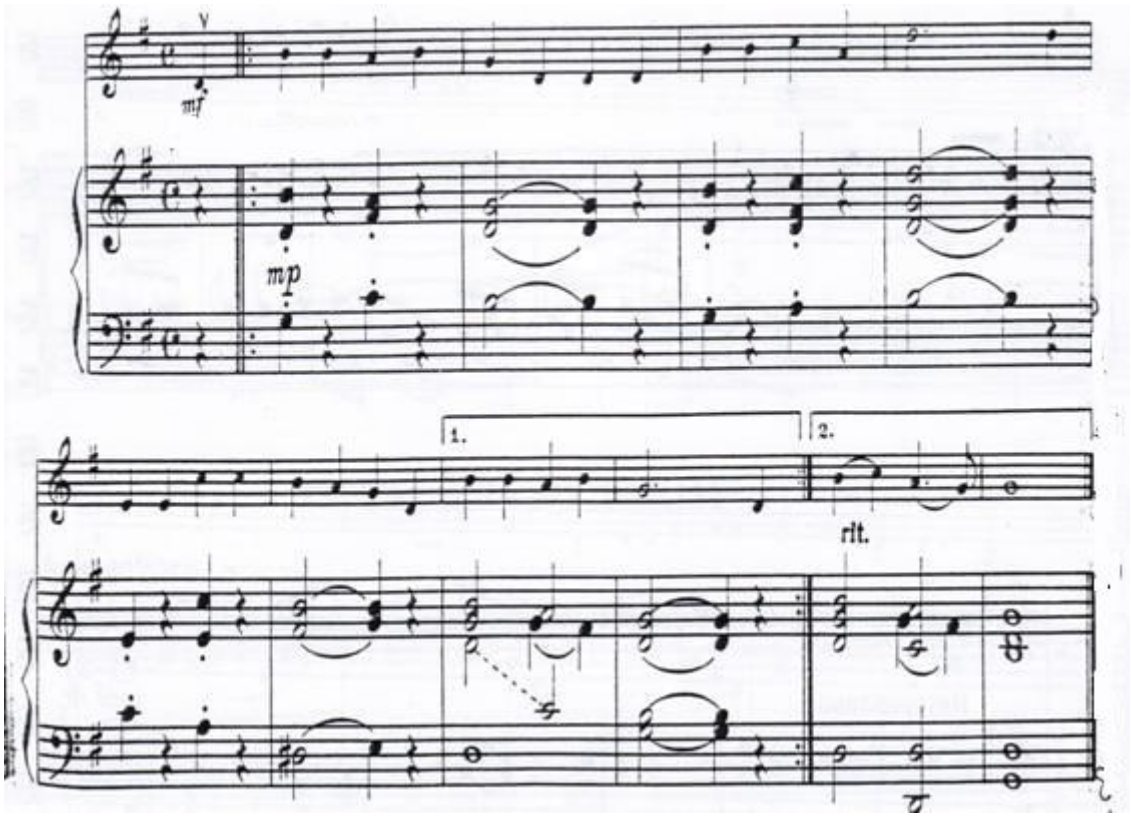

Örnek : 24 Halk Şarkısı Potolovsky
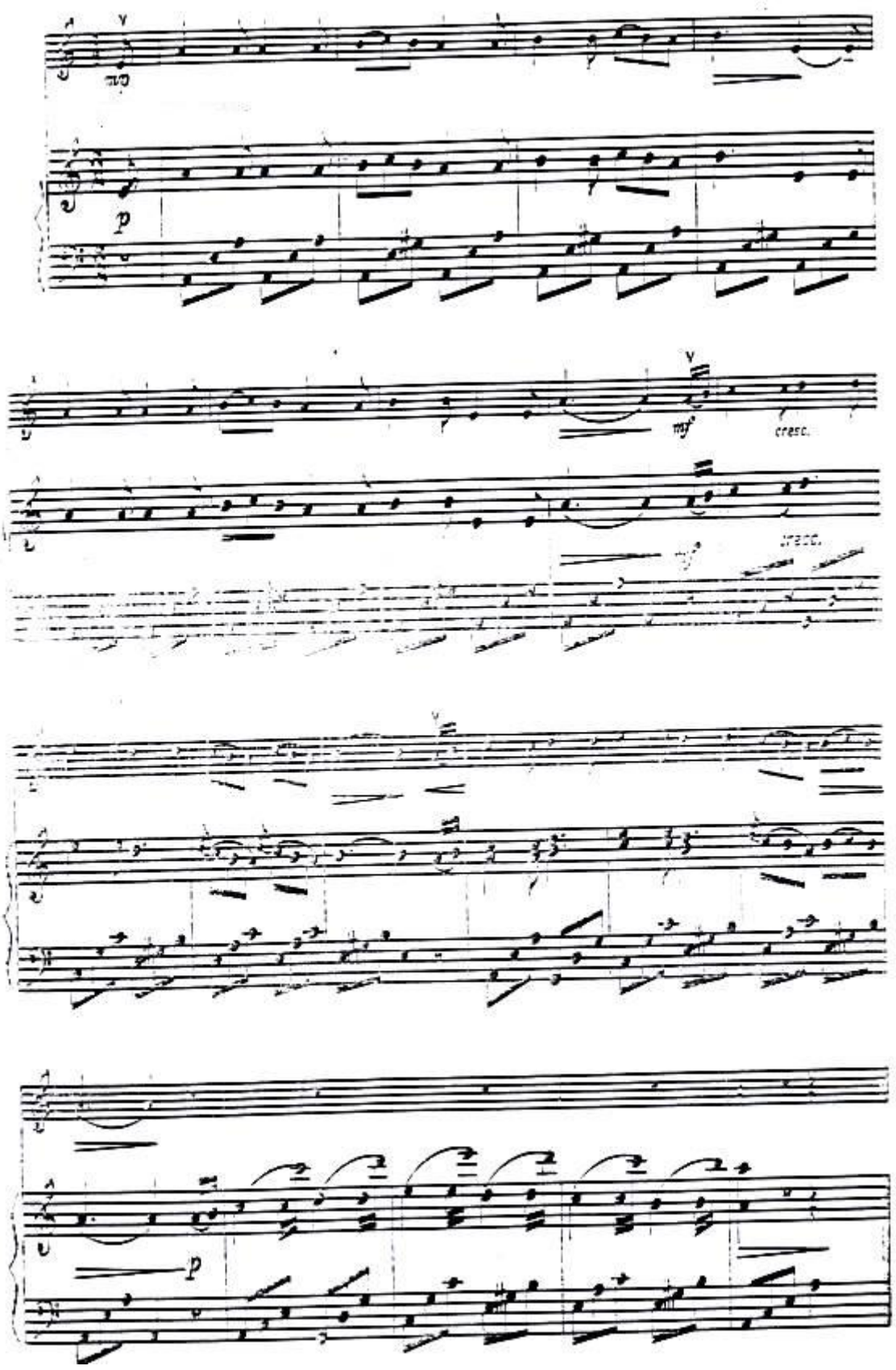

Örnek : 25 Rus Halk Şarkısı Kabalevsky
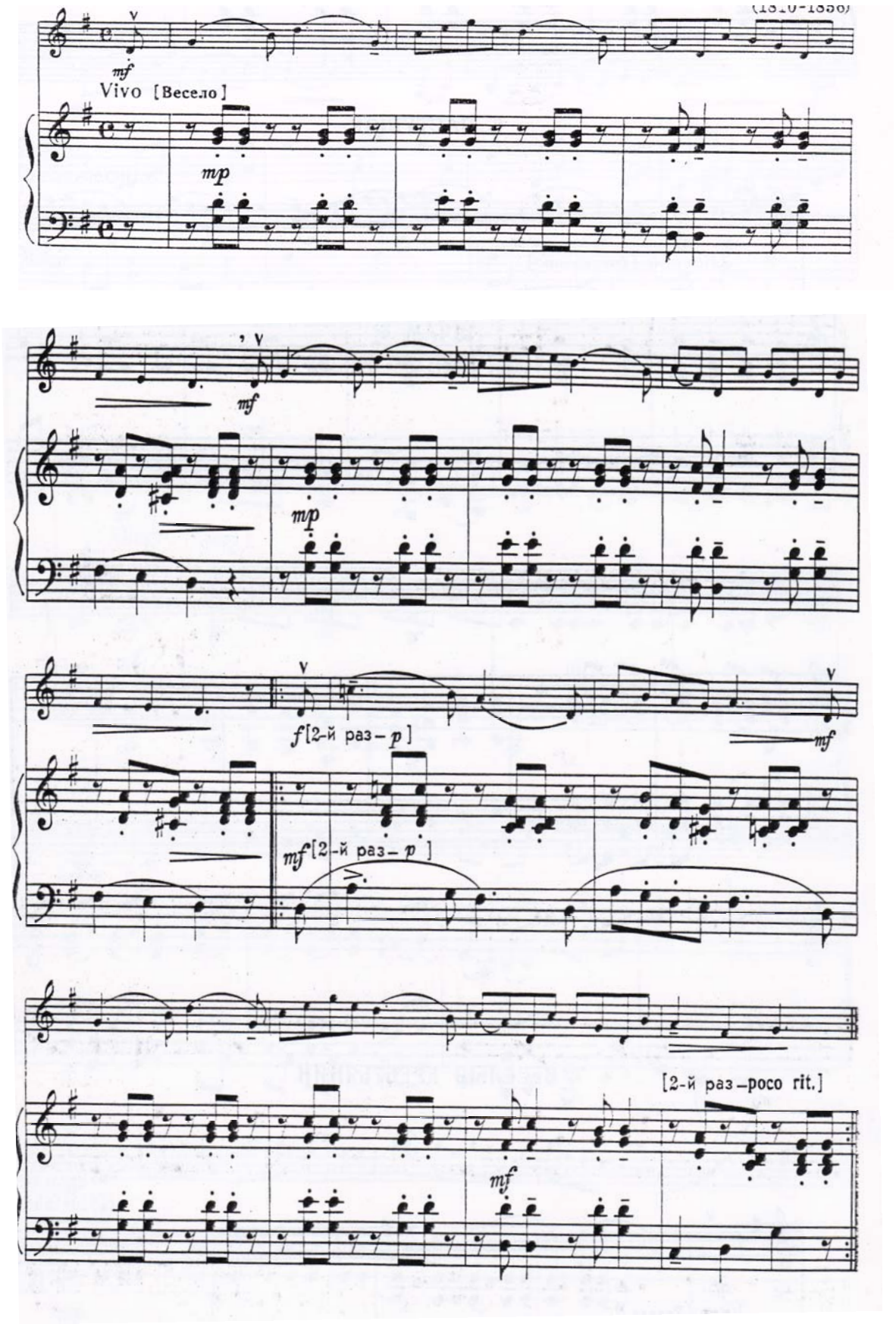

Örnek : 26 Piyes Bekman
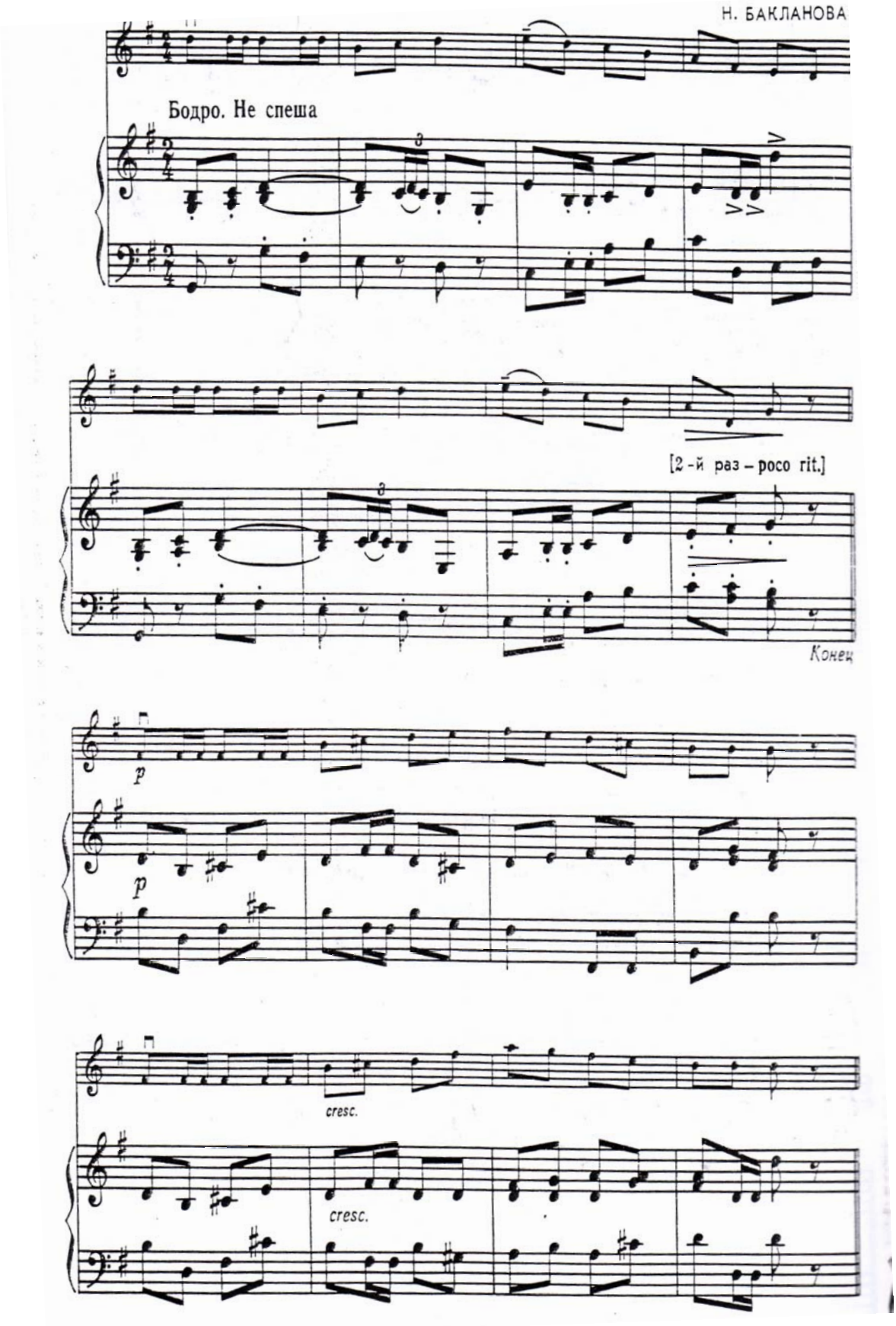

Örnek : 27 Melodi Beethoven

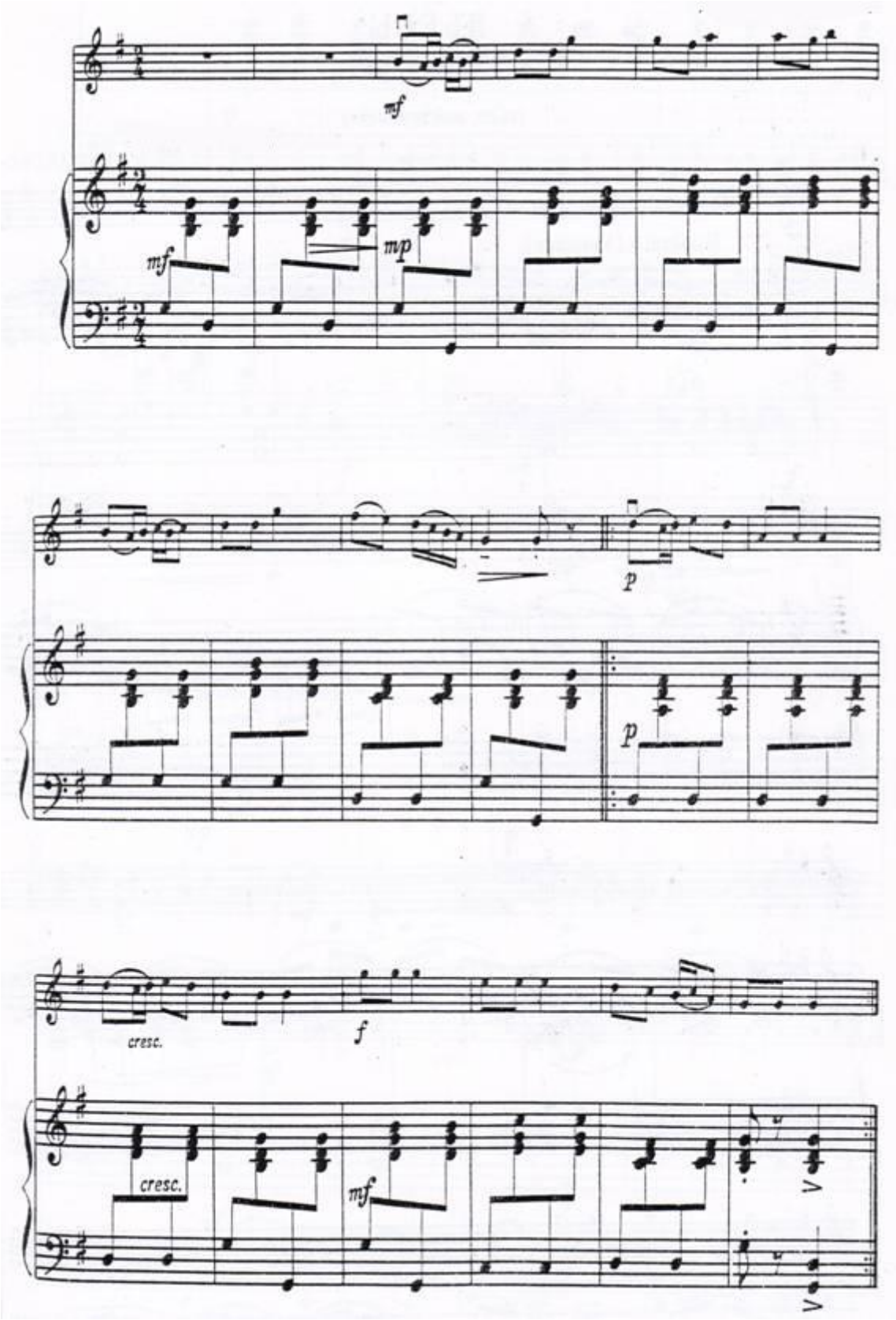
Örnek : 28 Neşeli Köylü Schumann

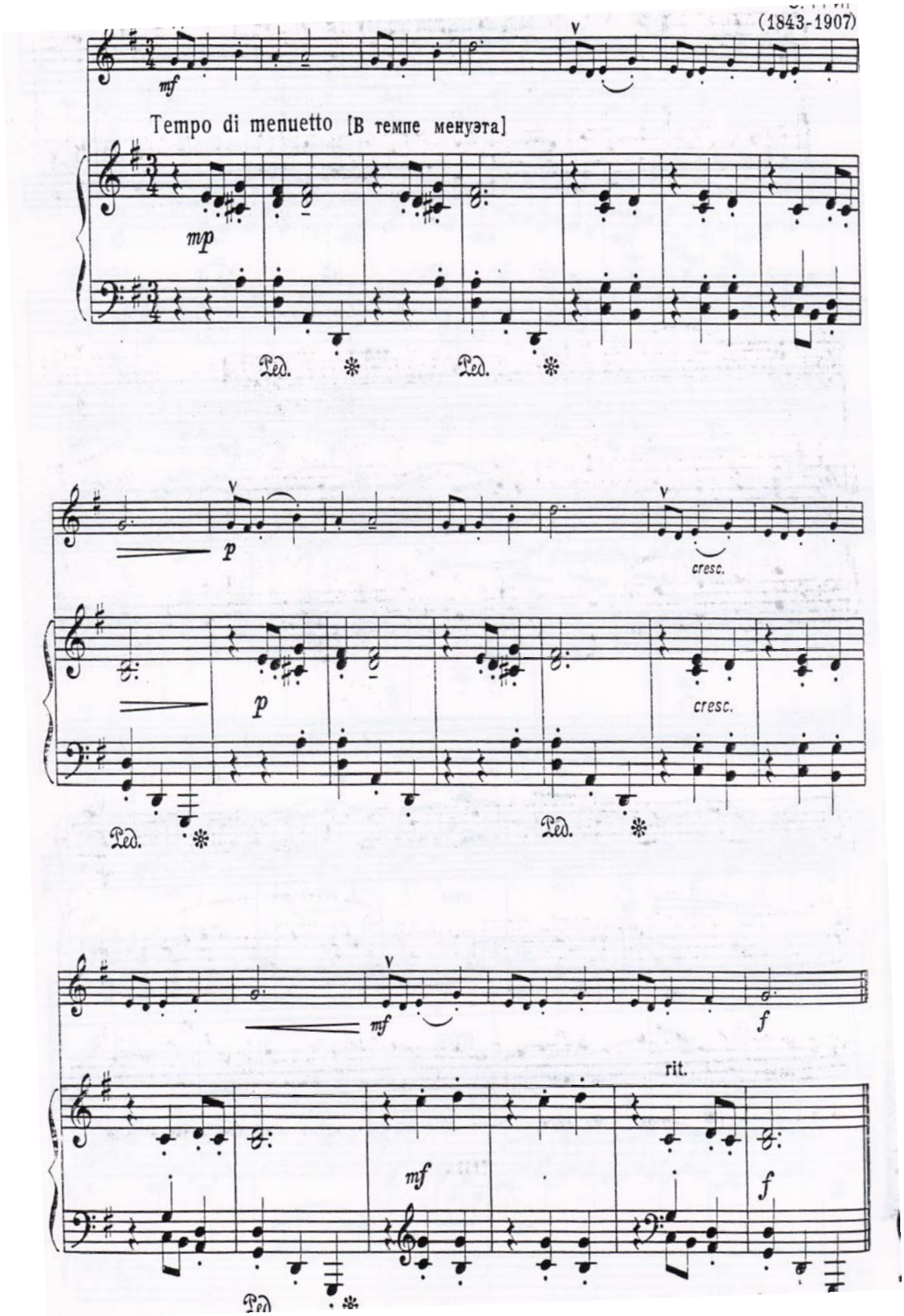
Örnek : 29 Marş Baklanova

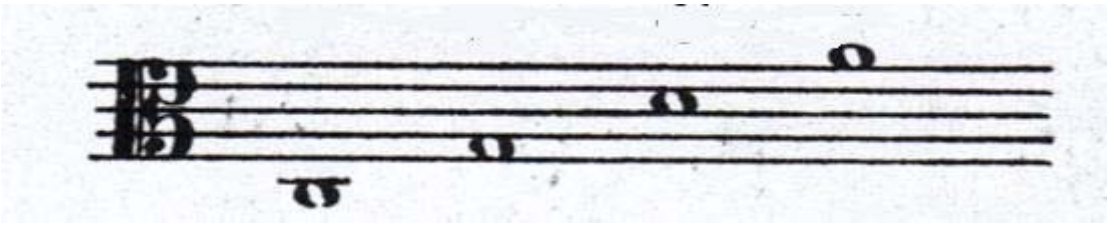
Örnek : 30 Melodi Dirvanaskas

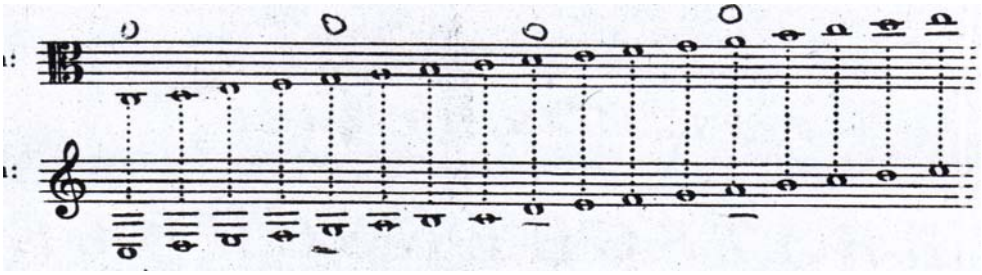

Örnek : 31 Menuet Grieg

Öğrenciye sol anahtarında notaların yerleri öğretildikten sonra do anahtarına geçilmelidir. Do anahtarındaki notalar sol anahtarındaki notalarla karşılaştırılıp yerleri öğretilmelidir. Kemanın telleri viyola telleri ile değiştirilmeli, boş tellerin do anahtarındaki yerleri öğretilmelidir. Keman telleri takılı durumda çalıştırılan bir oktav gamlar tekrar edilmeli, parmakların teller üzerindeki pozisyonları viyola telleri takıldıktan sonra yeniden öğretilmelidir. Böylece kemandan ve sol anahtarından, viyola ve do anahtarına adaptasyon daha kolay sağlanacaktır. Do anahtarında çalıştırılacak küçük etüt ve parçalardan sonra iki, iki buçuk oktav gamlar öğretilmeye başlanmalıdır. Çalıştırılan bu tür gamların sonucunda öğrenci gamın ve arpejlerin bağ kombinasyonlarını arttırabilmekte ve daha ileride daha geniş ses hacmine sahip, daha uzun bağlı etütler ve piyesler için gereken sağ el ve sol el tecrübelerini yavaş yavaş edinmeye başlayacaktır.

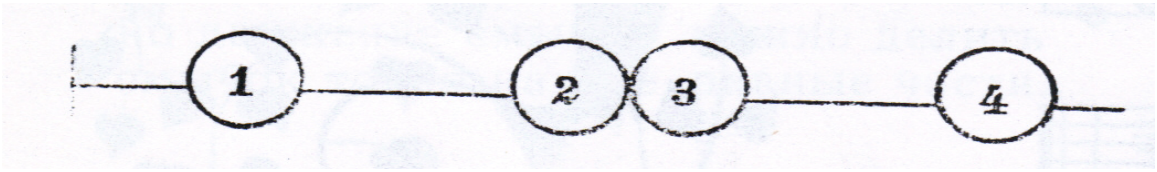

Örnek : 32 Etüt No : 20 Seybold
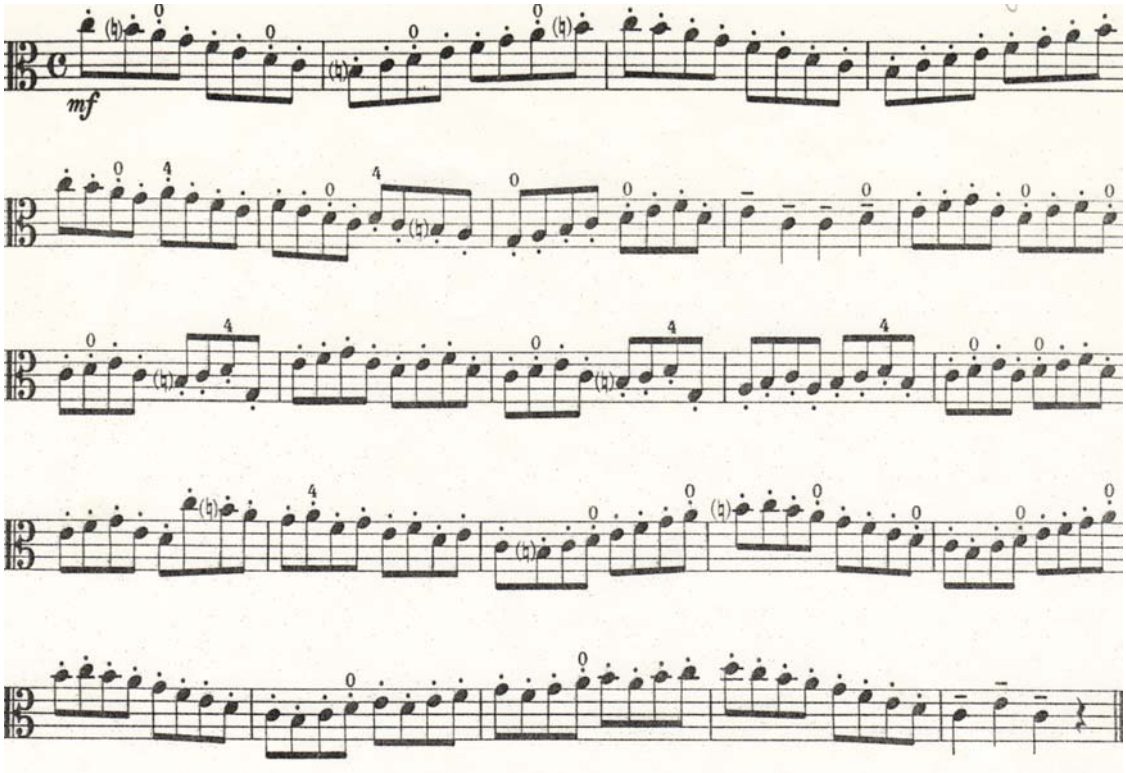
Viyola telleri takıldıktan sonra do majörde çalınacak etütler için tellere göre parmak pozisyonları

Do ve Sol tellerinde parmak pozisyonları :

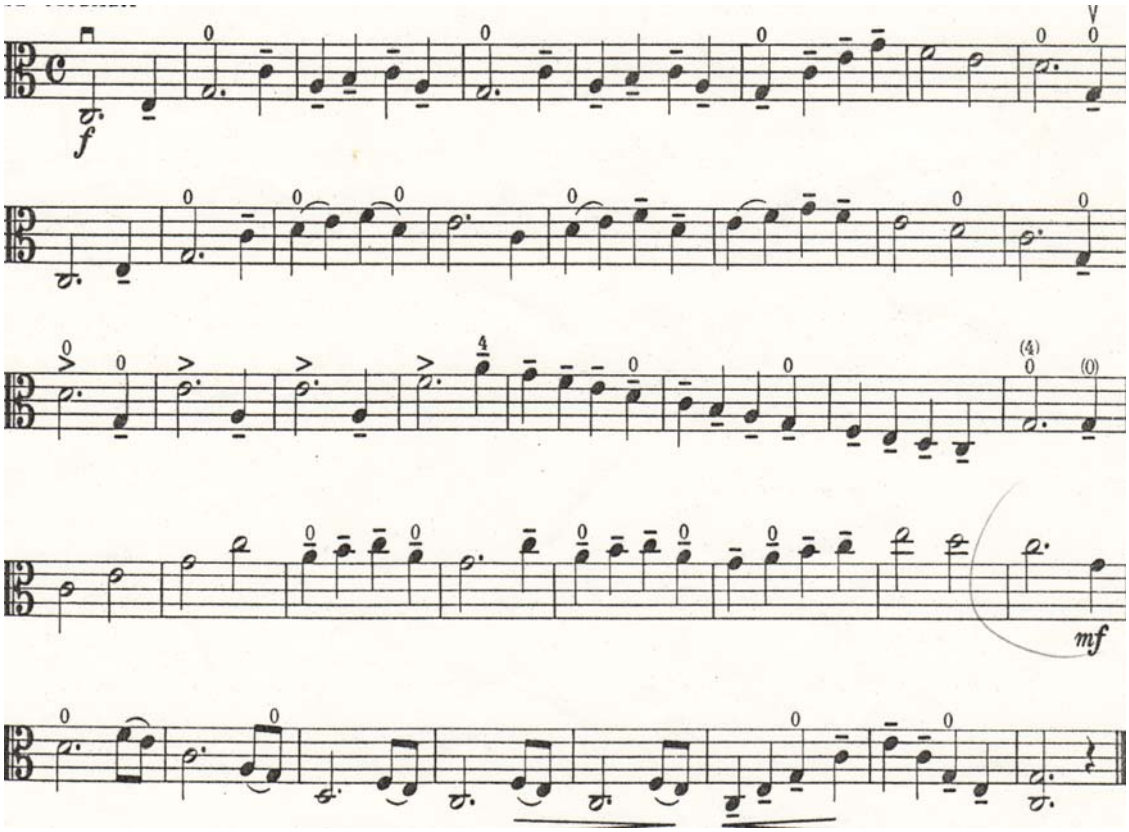

Re ve La tellerinde parmak pozisyonları :
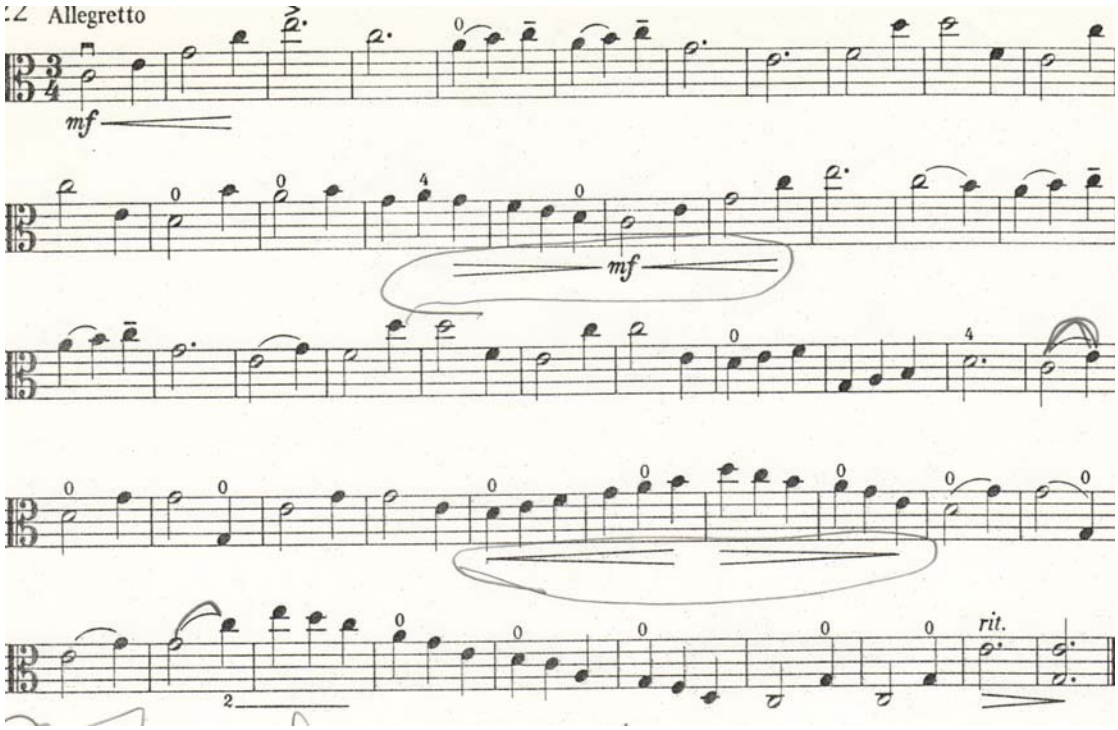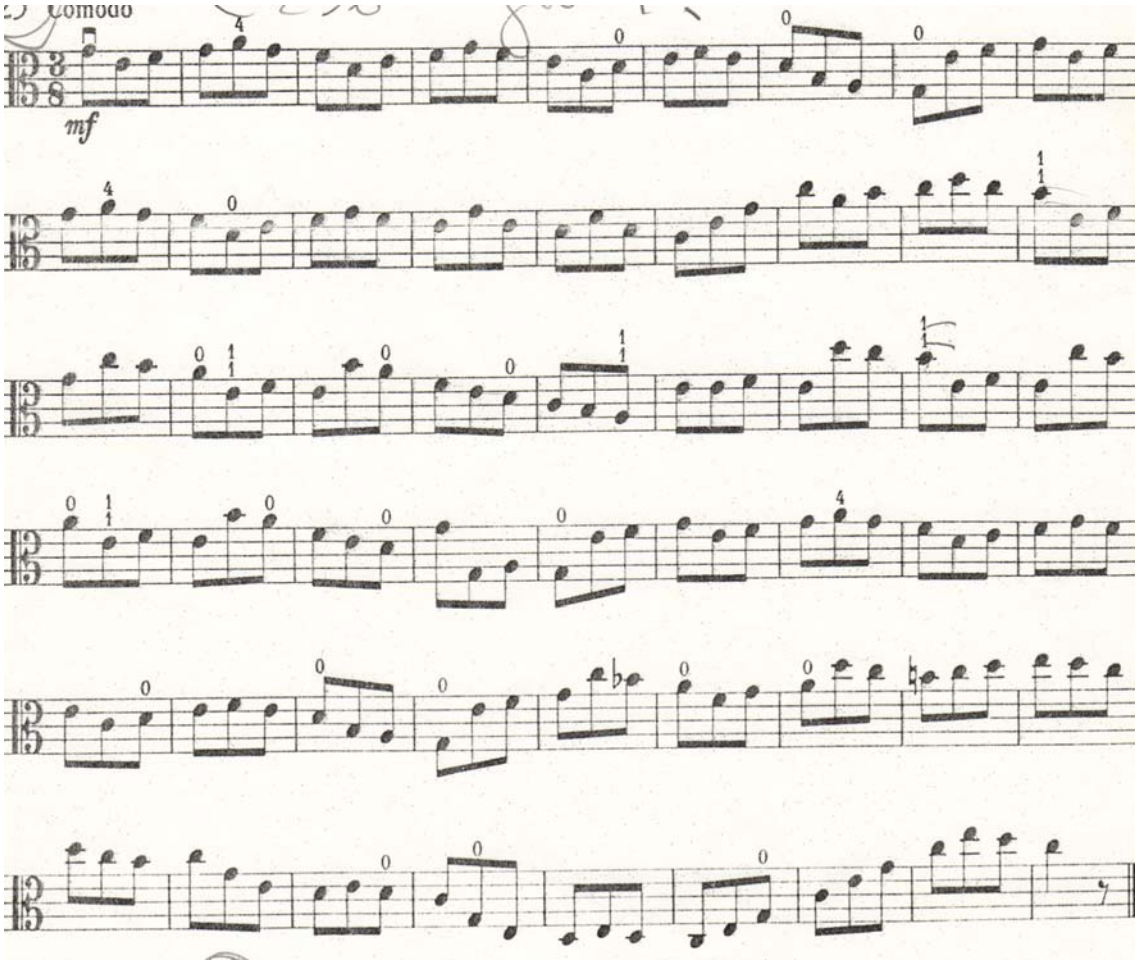

Örnek : 33 Etüt No : 21 Seybold

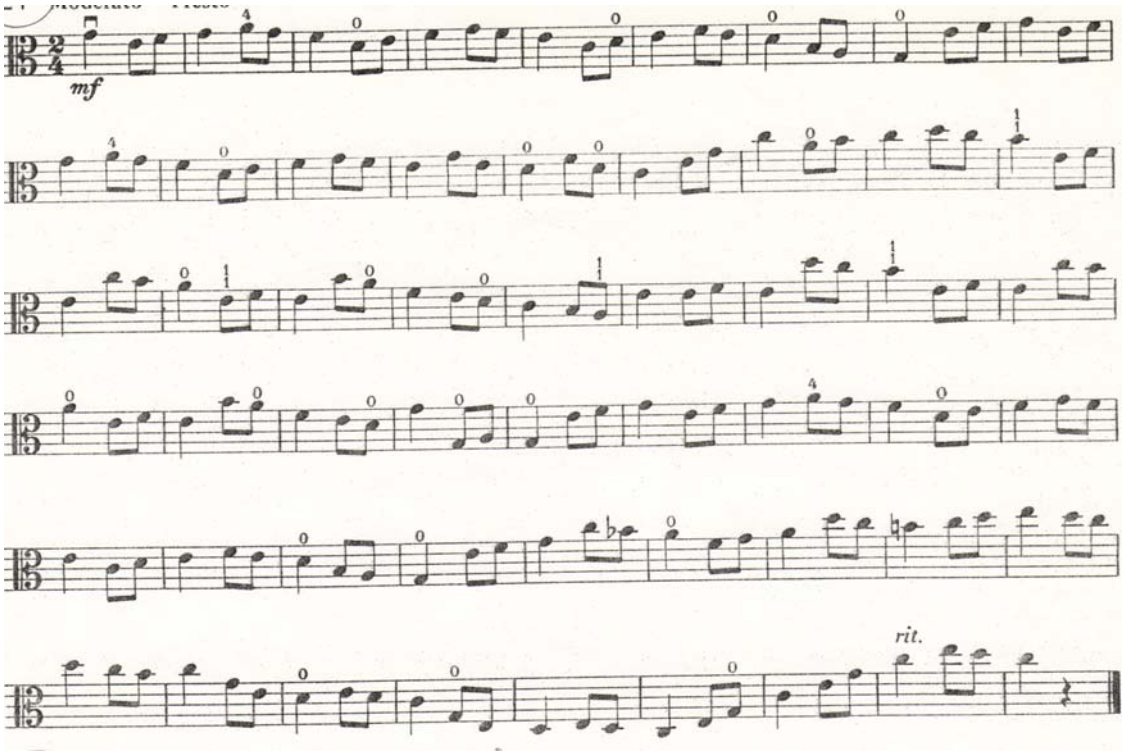
Örnek : 34 Etüt No : 22 Seybold

Örnek : 35 Etüt No : 23 Seybold

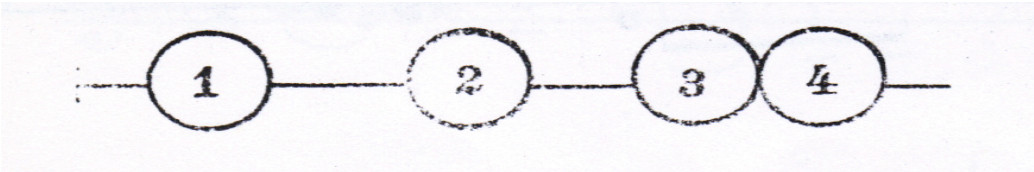
Örnek : 36 Etüt No : 24 Seybold

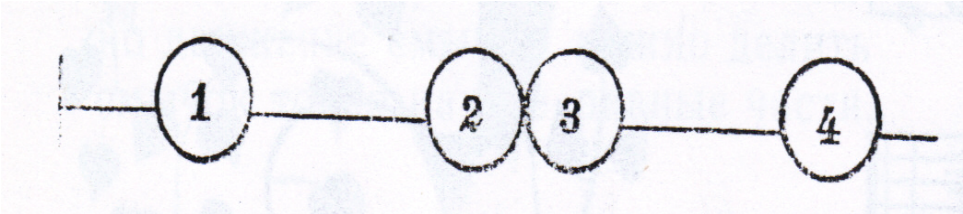
Örnek : 37 Etüt No : 32 Seybold

Sol majörde çalınacak etütler için tellere göre parmakların pozisyonu

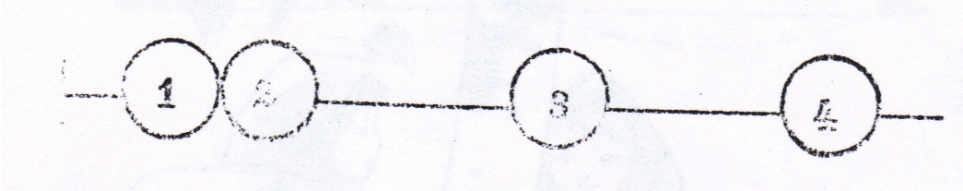
Do telinde parmakların pozisyonu :
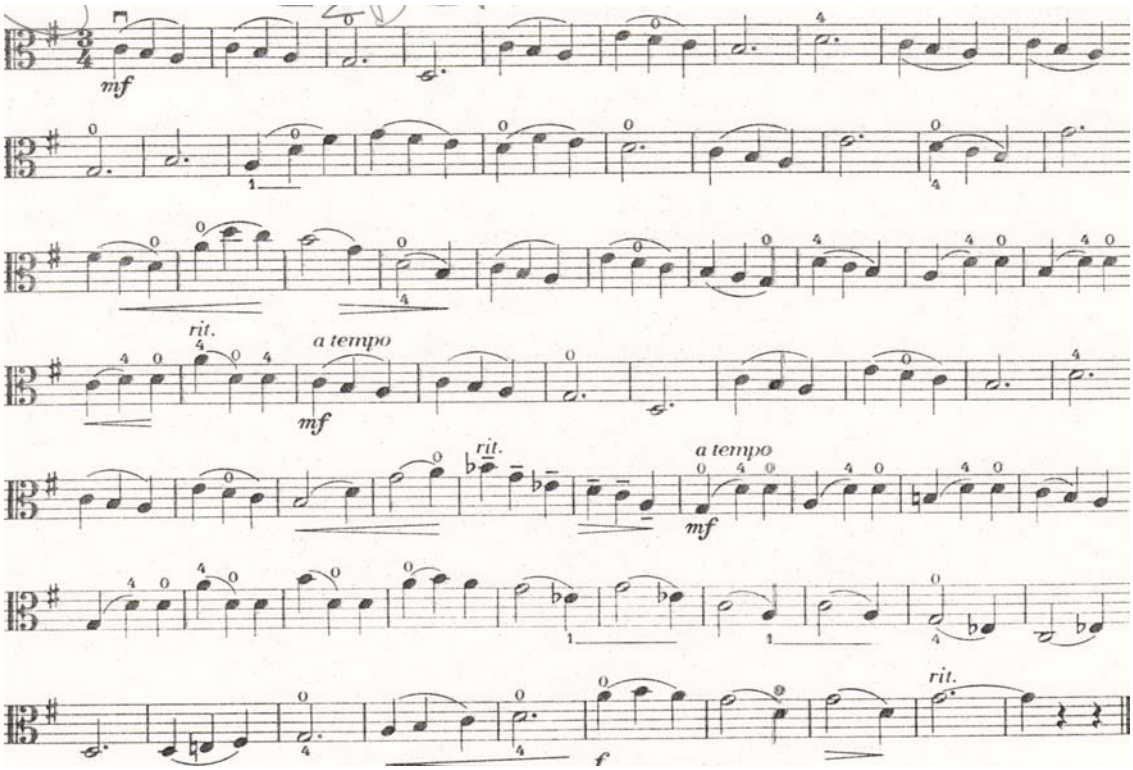

Sol ve Re tellerinde parmakların pozisyonu :
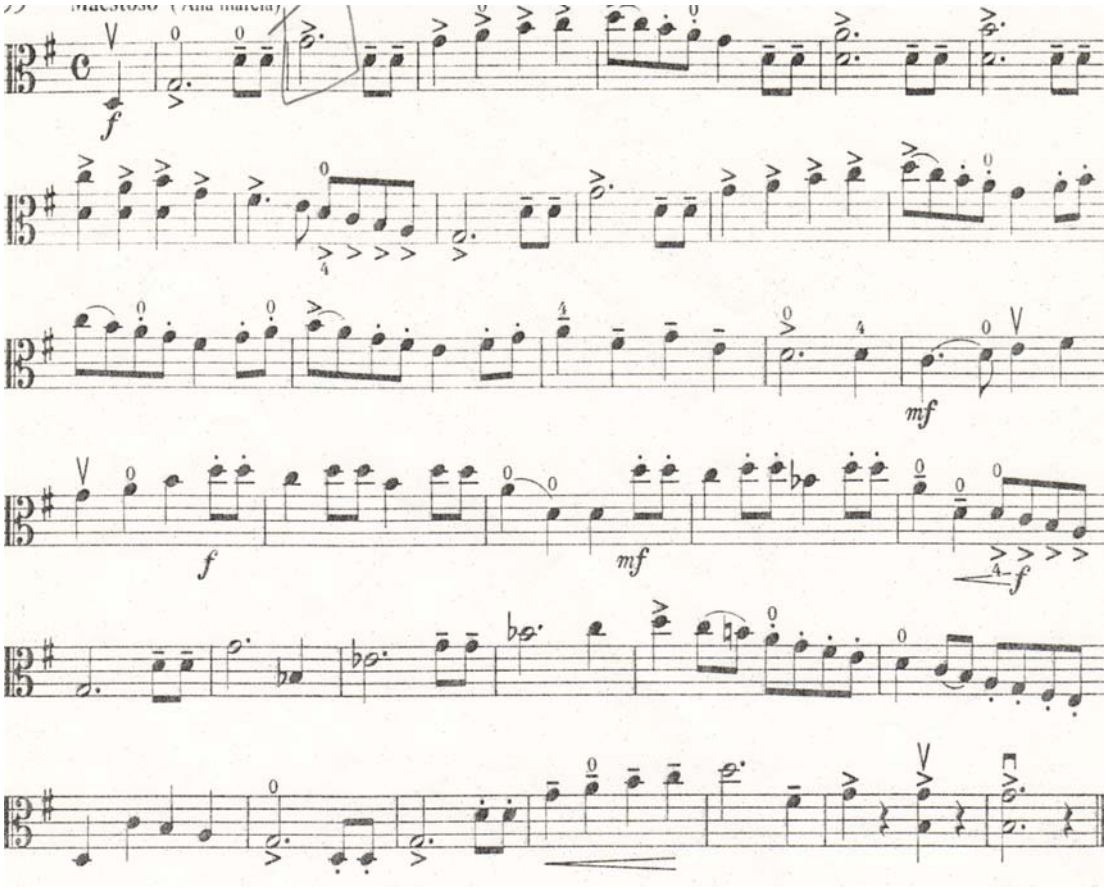

La telinde parmakların pozisyonu :

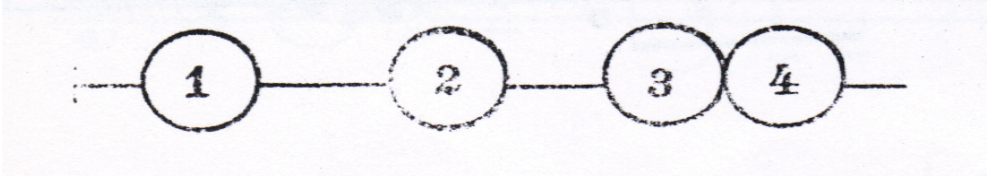
Örnek : 38 Etüt No : 33 Seybold

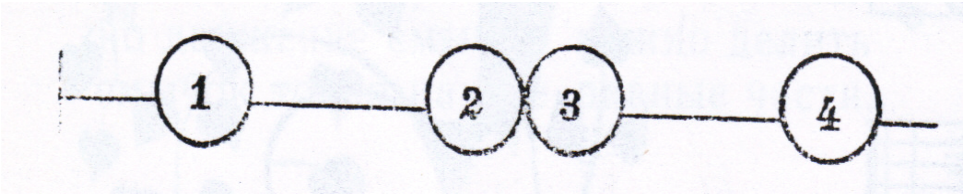
Örnek : 39 Etüt No : 35 Seybold
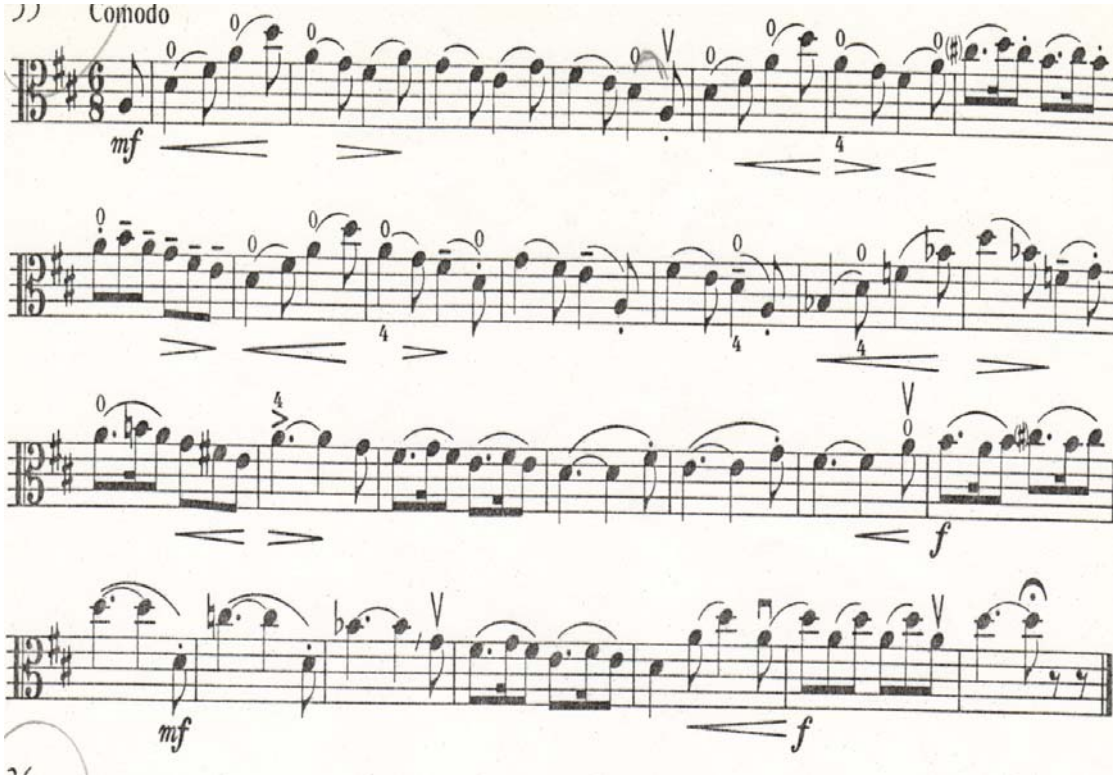
Re majörde çalınacak etütler için tellere göre parmakların posizyonu

Do ve Sol tellerinde parmakların pozisyonu :

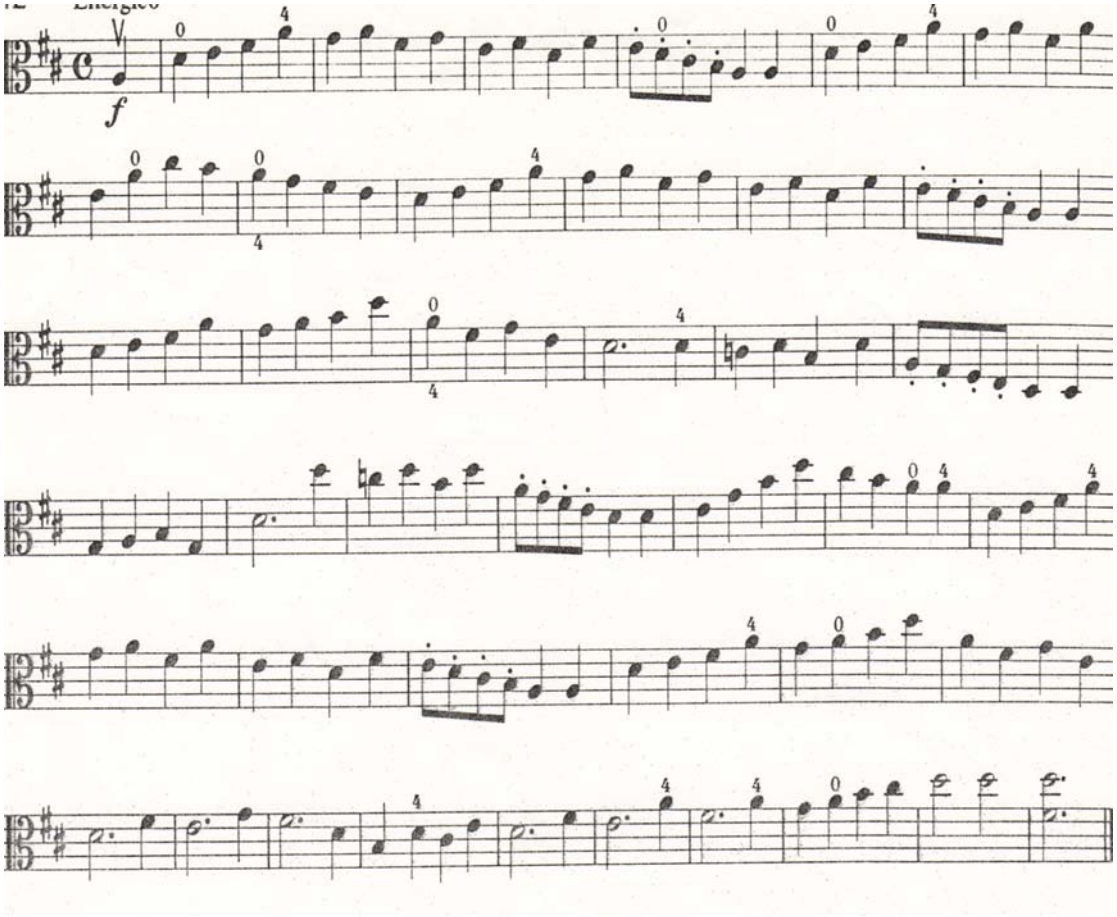

Re ve La tellerinde parmakların pozisyonu :

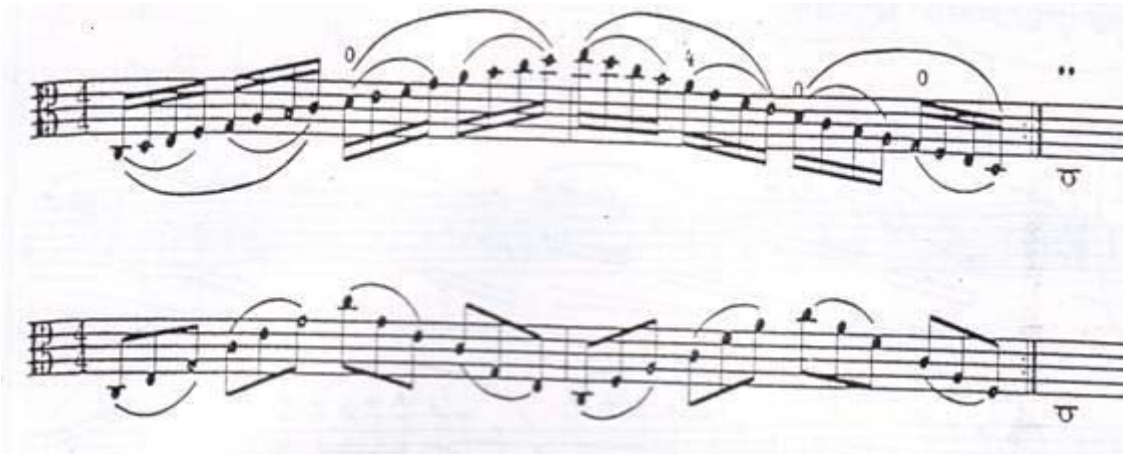

Örnek : 40 Etüt No : 42 Seybold

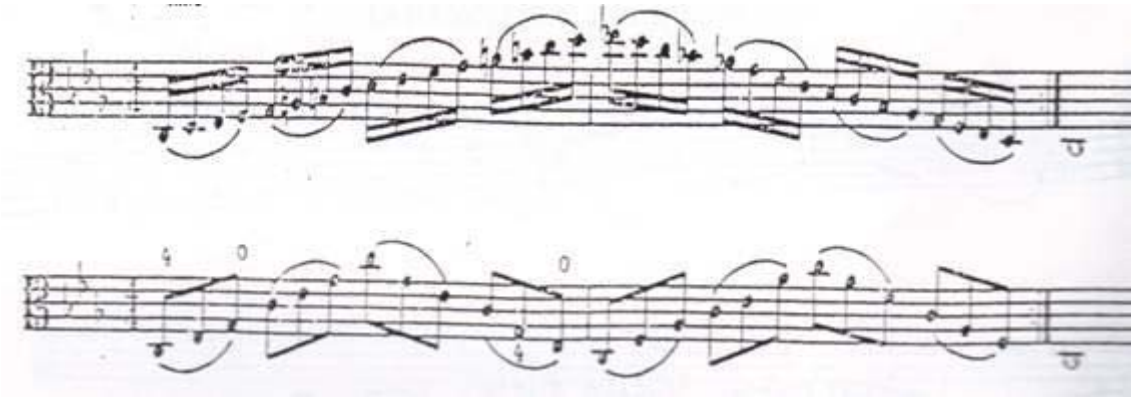

Bir oktav gamlar çalıştırıldıktan sonra çalıştırılması gereken 1,5 – 2 ve 2,5 oktav gamlardan seçmeler :
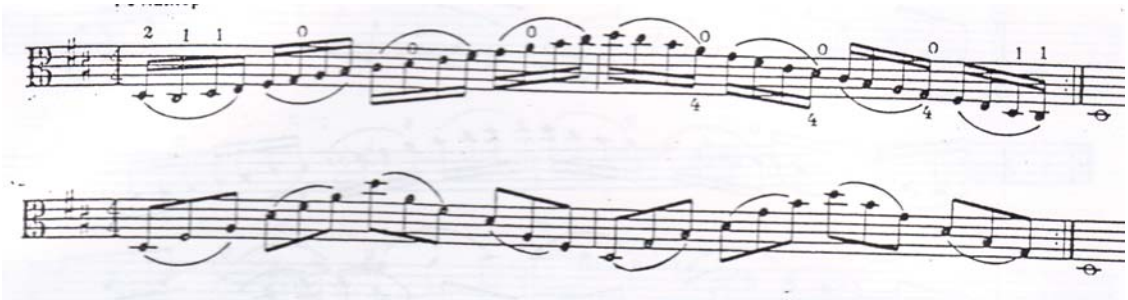
Do majör

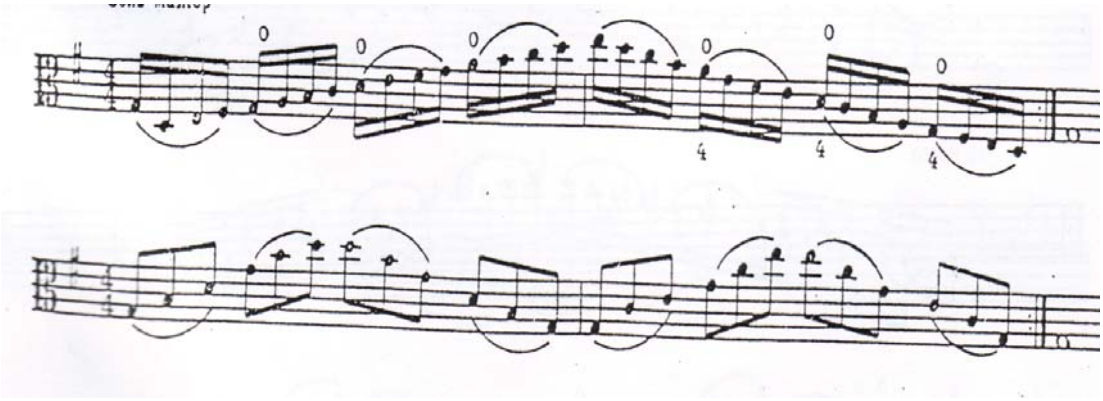
Do minör

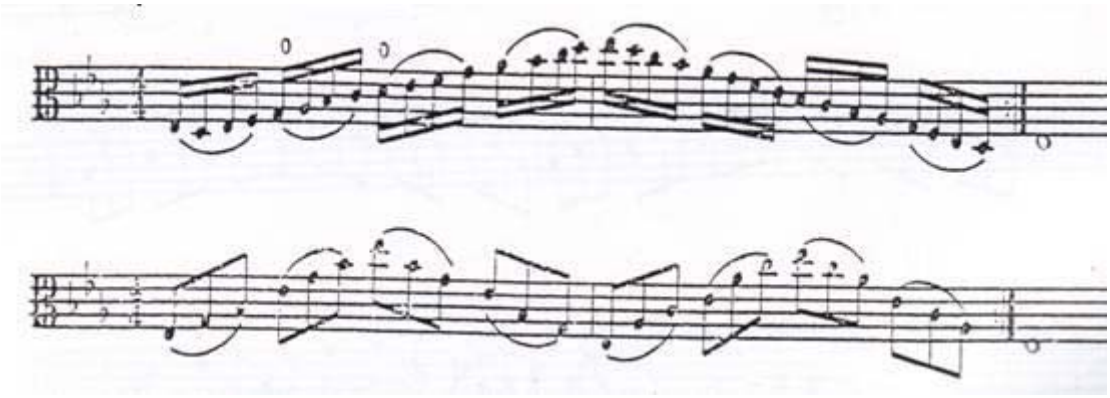
Re majör

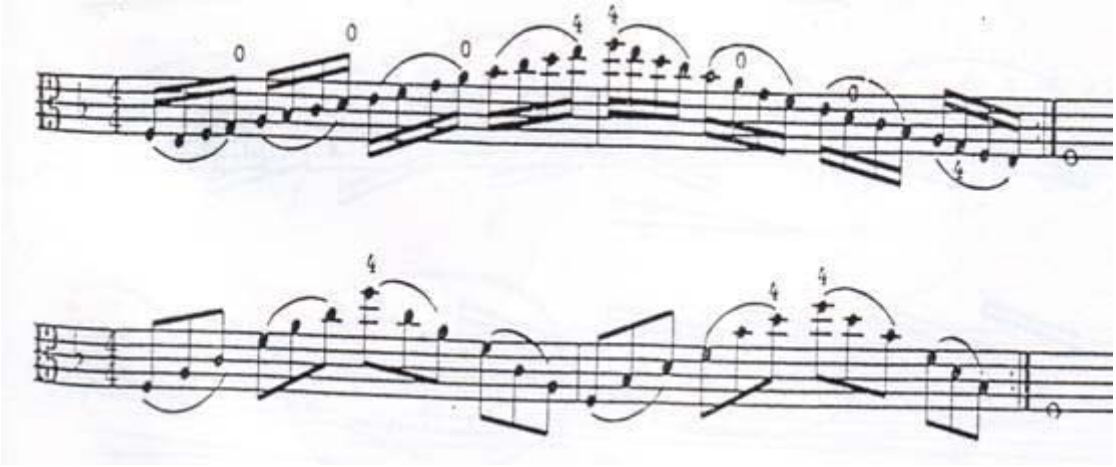
Sol majör

Mi bemol majör
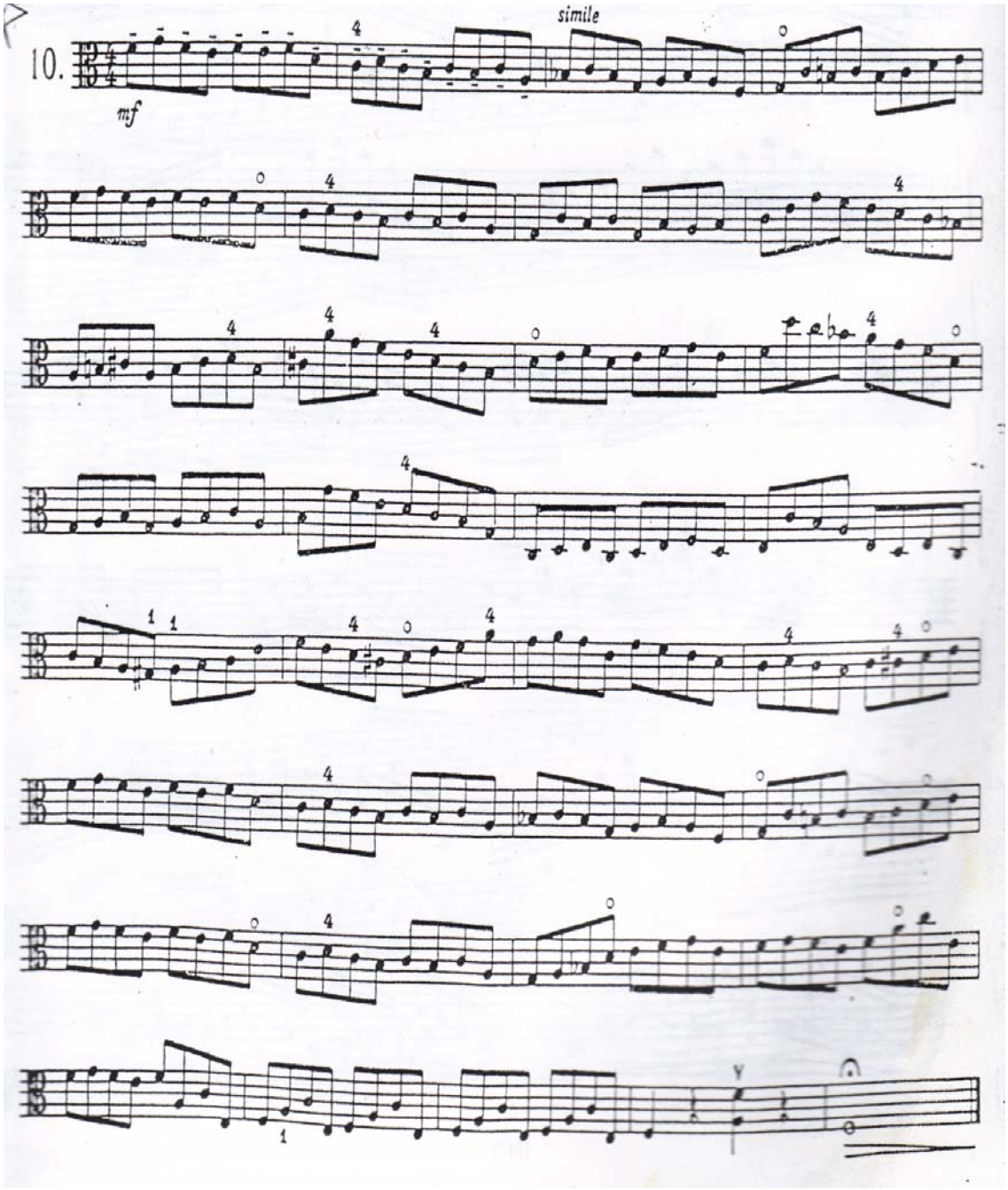

Fa majör

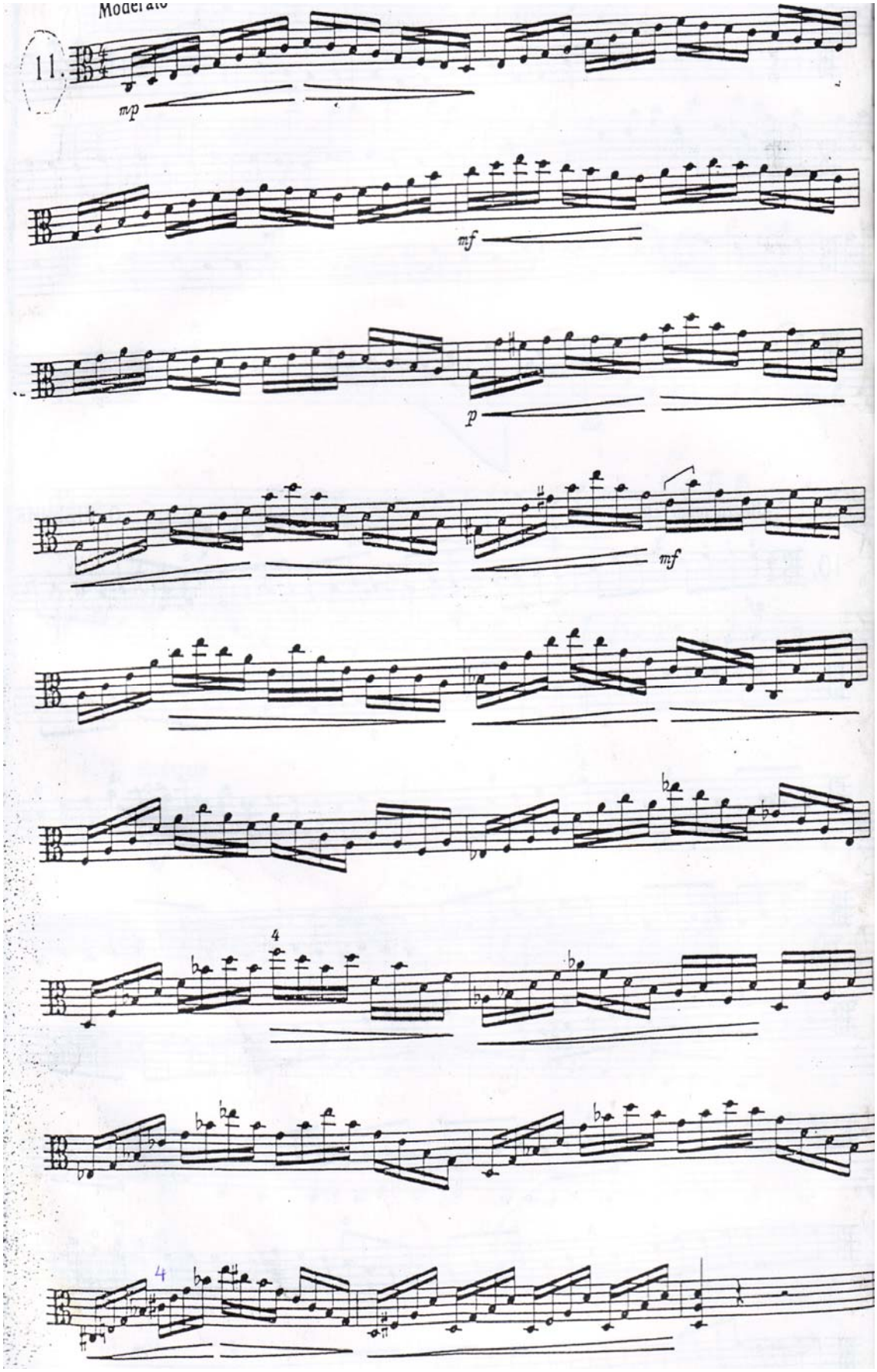

1,5 -2 ve 2,5 oktav gamların çalışılmasının ardından öğrencinin elleri birinci pozisyonun tüm seslerine alışmış olmaktadır. Birinci pozisyondaki bu gam çalışmalarının ardından ses hacmi daha geniş , daha uzun etütler ve hemen ardından da parçalara geçilmelidir. Ses hacmi daha geniş ve daha uzun etütler ve parçalar öğrencinin daha sonra çalacağı sonat ve konçertolar için hazırlık niteliği taşıyacak aynı zamanda çalacağı piyano eşlikli parçalar ile beraber müzik yapmaya alışmaya başlayacaktır.
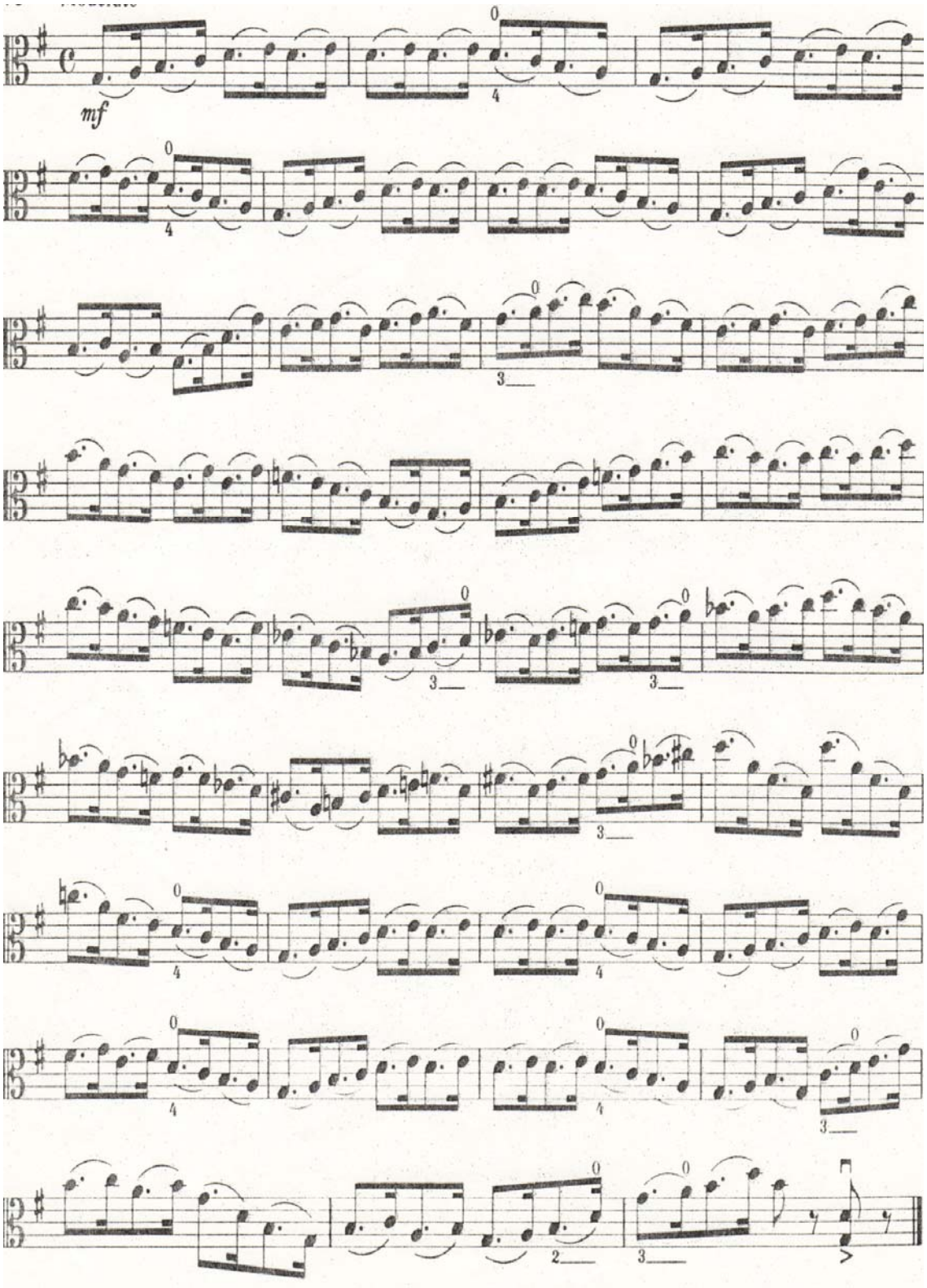
Örnek : 41 Etüt No : 10 Sevcik

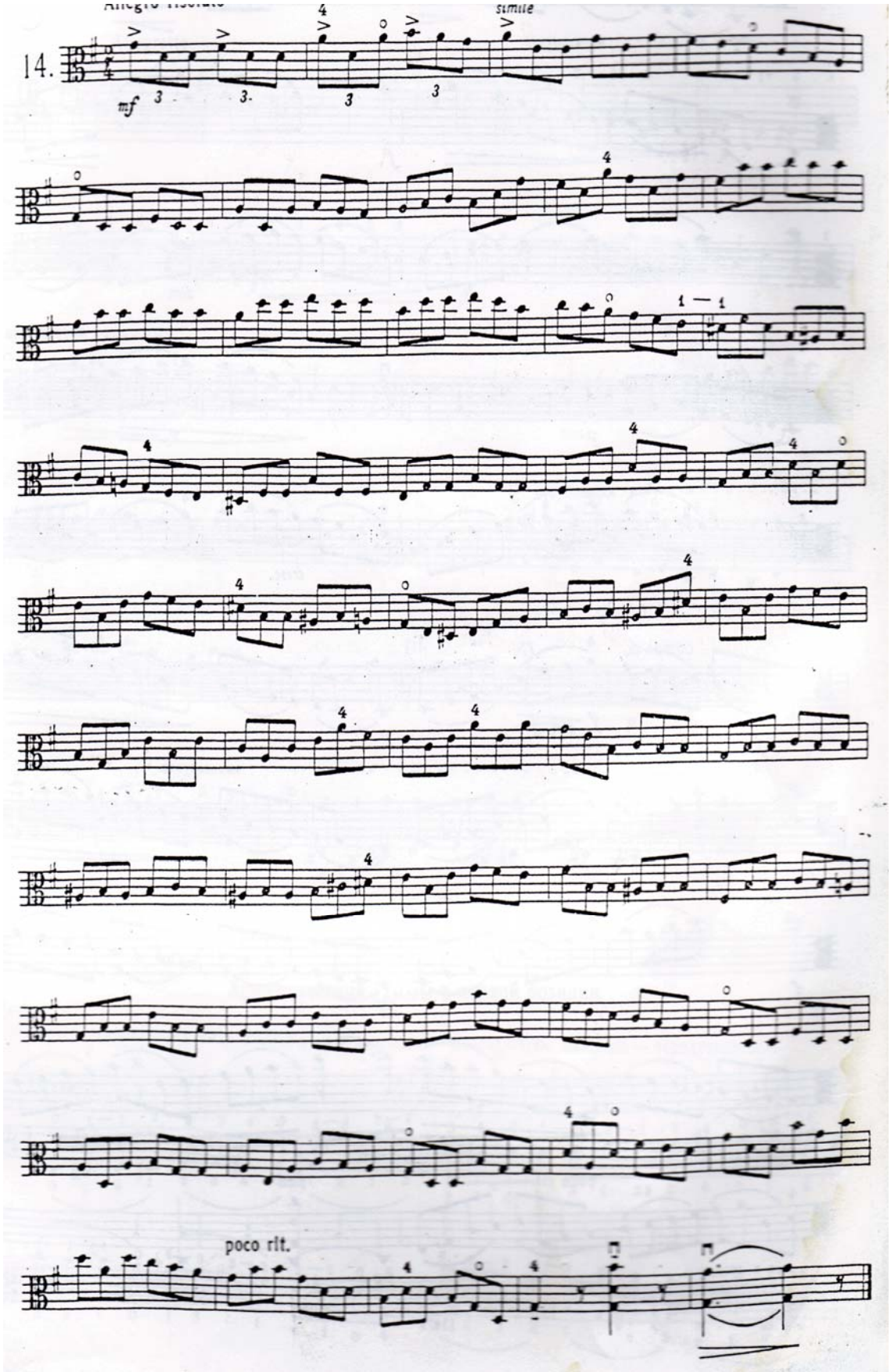
Örnek : 42 Etüt No: 11 Campagnioli

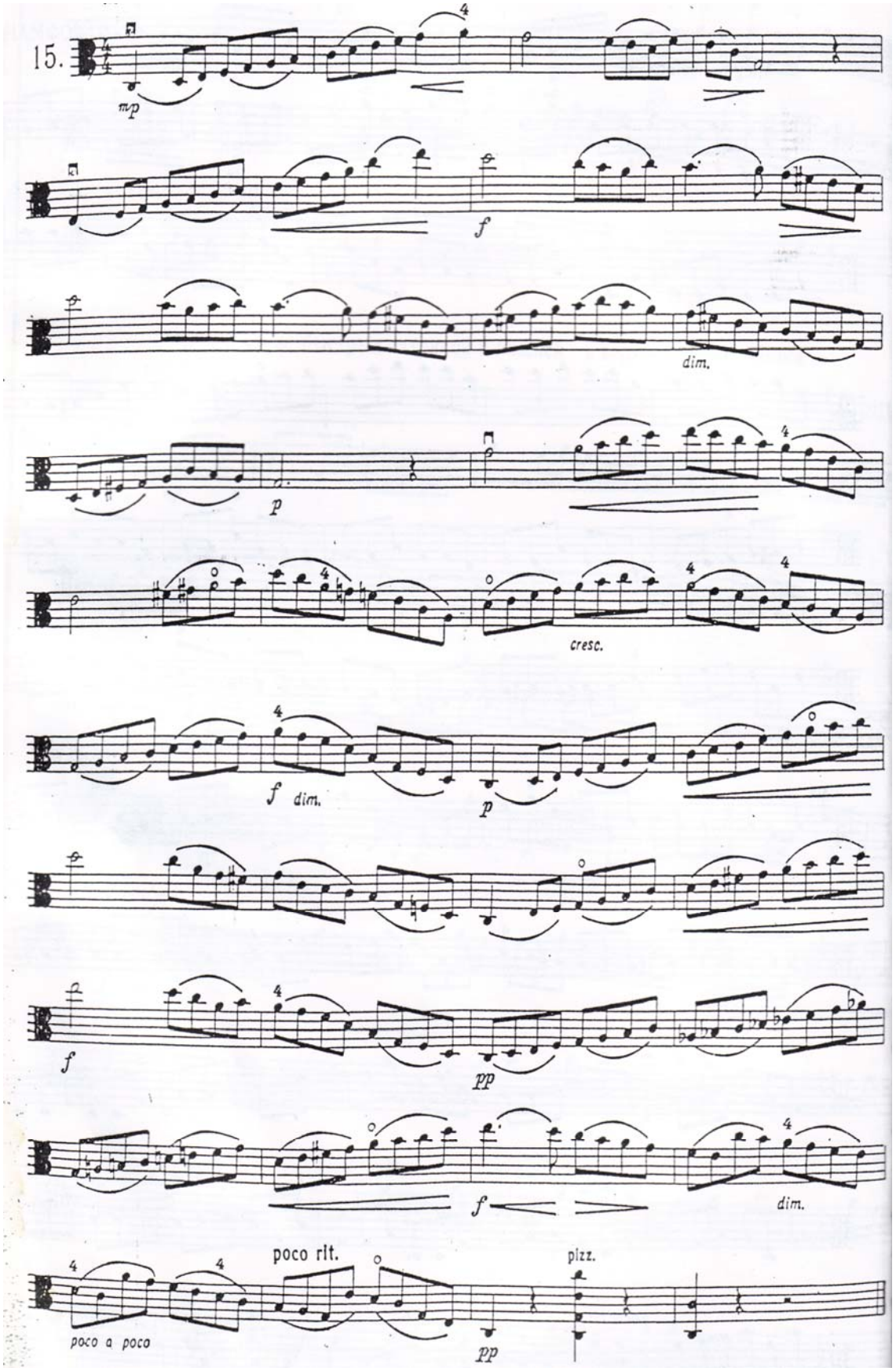
Örnek : 43 Etüt No : 46 Seybold

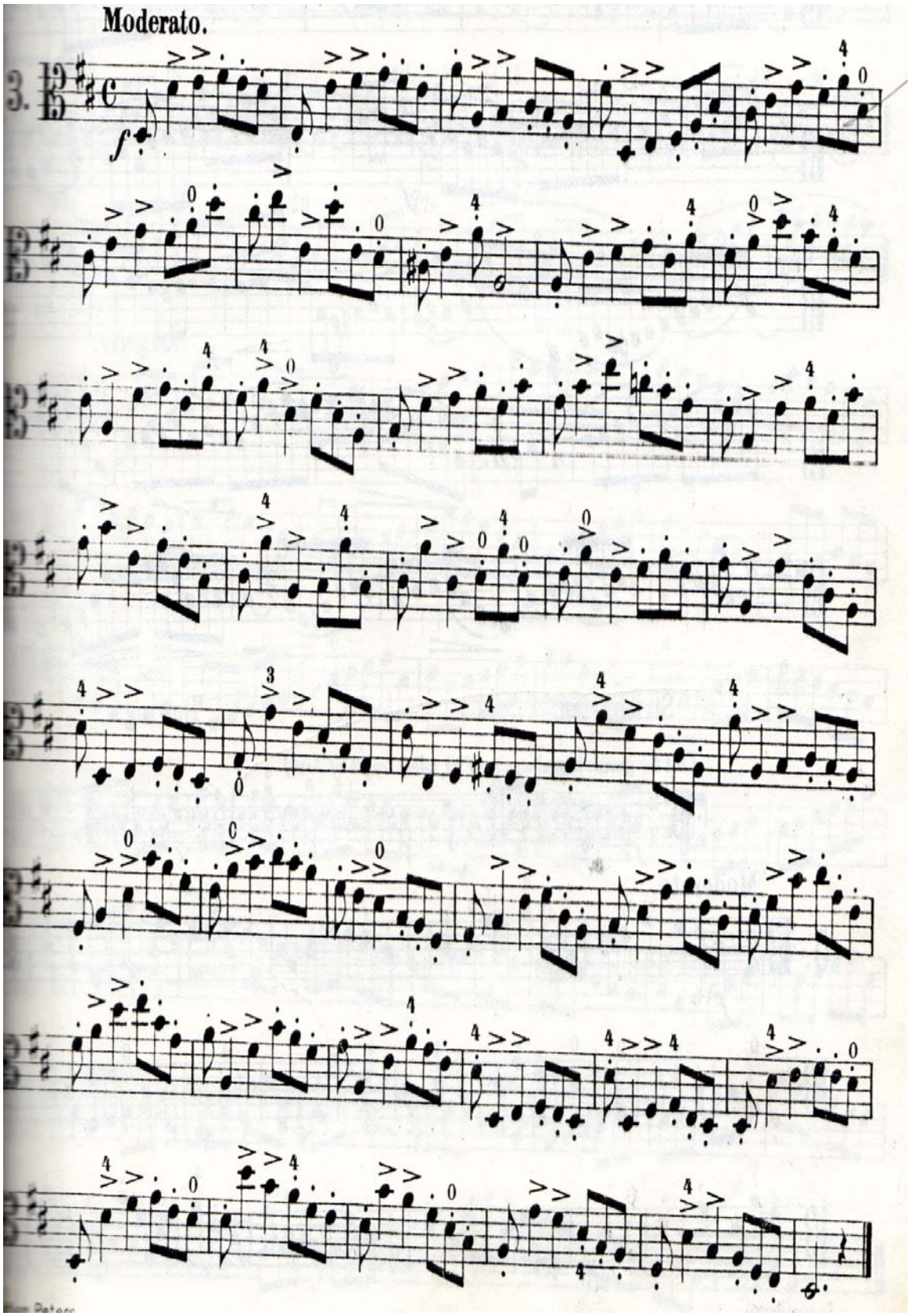
Örnek : 44 Etüt No : 14 Hoffmann

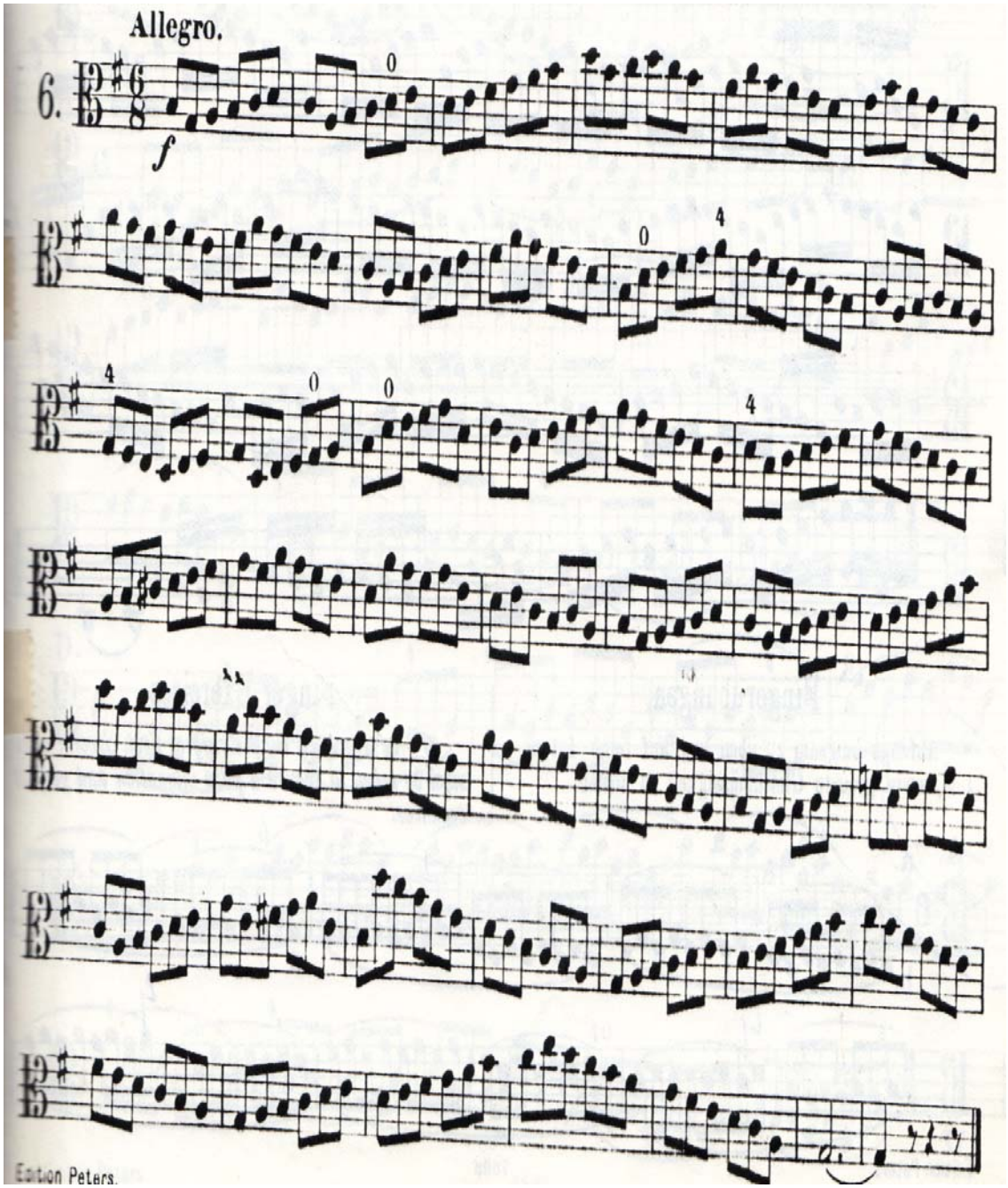
Örnek : 45 Etüt No : 15 Palaschko
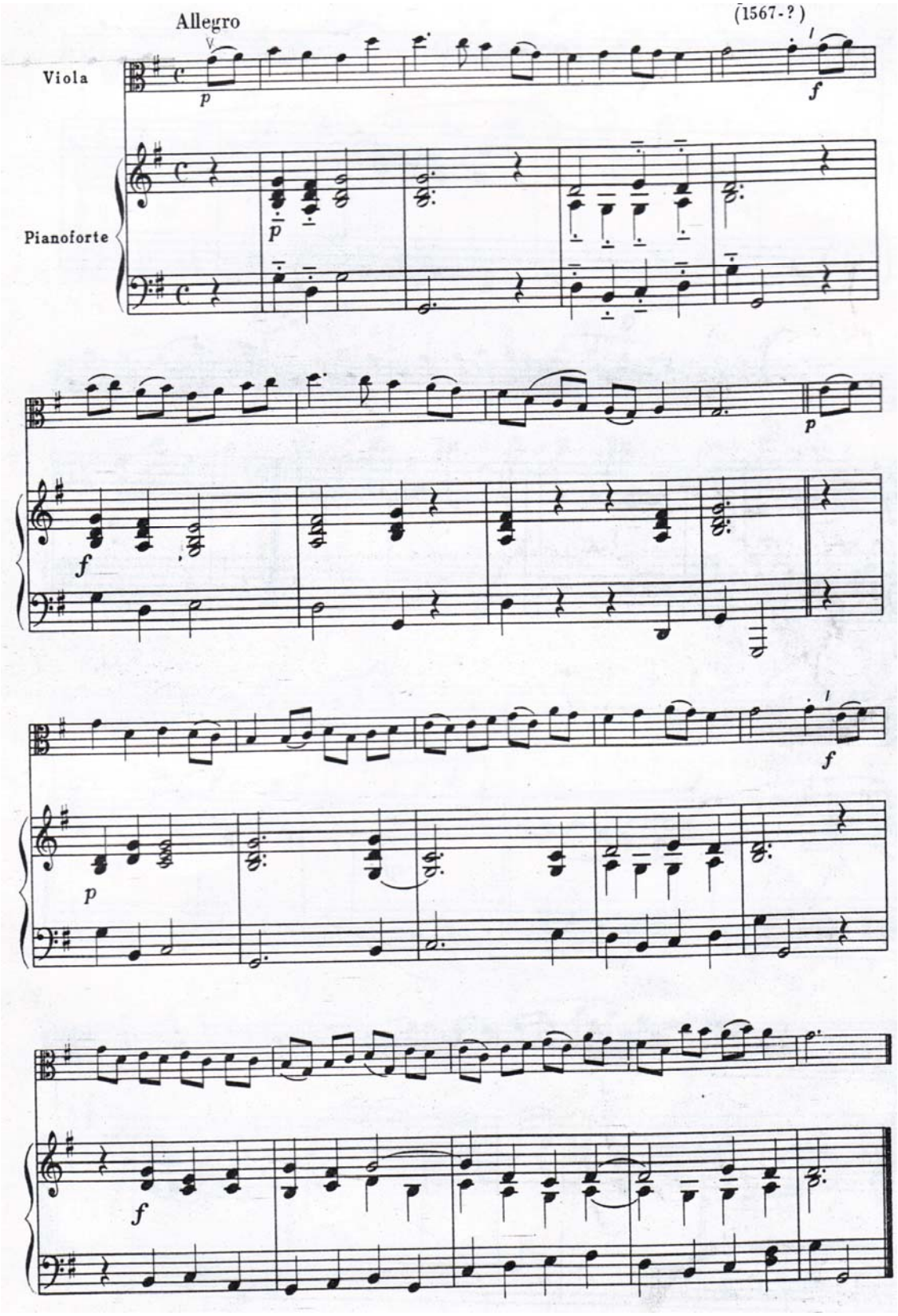

Örnek : 46 Etüt No : 3 Sitt
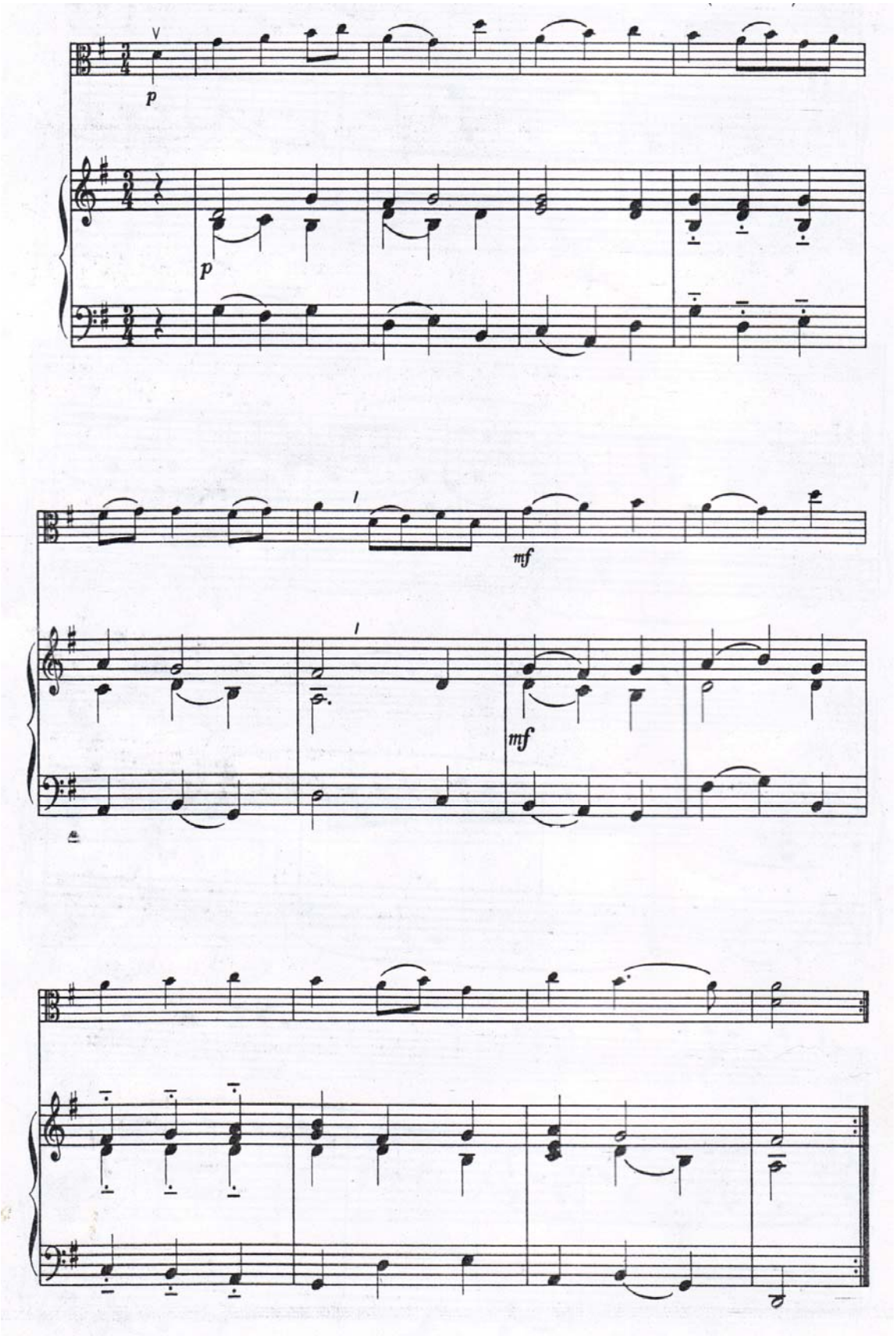

Örnek : 47 Etüt No : 6 Sitt
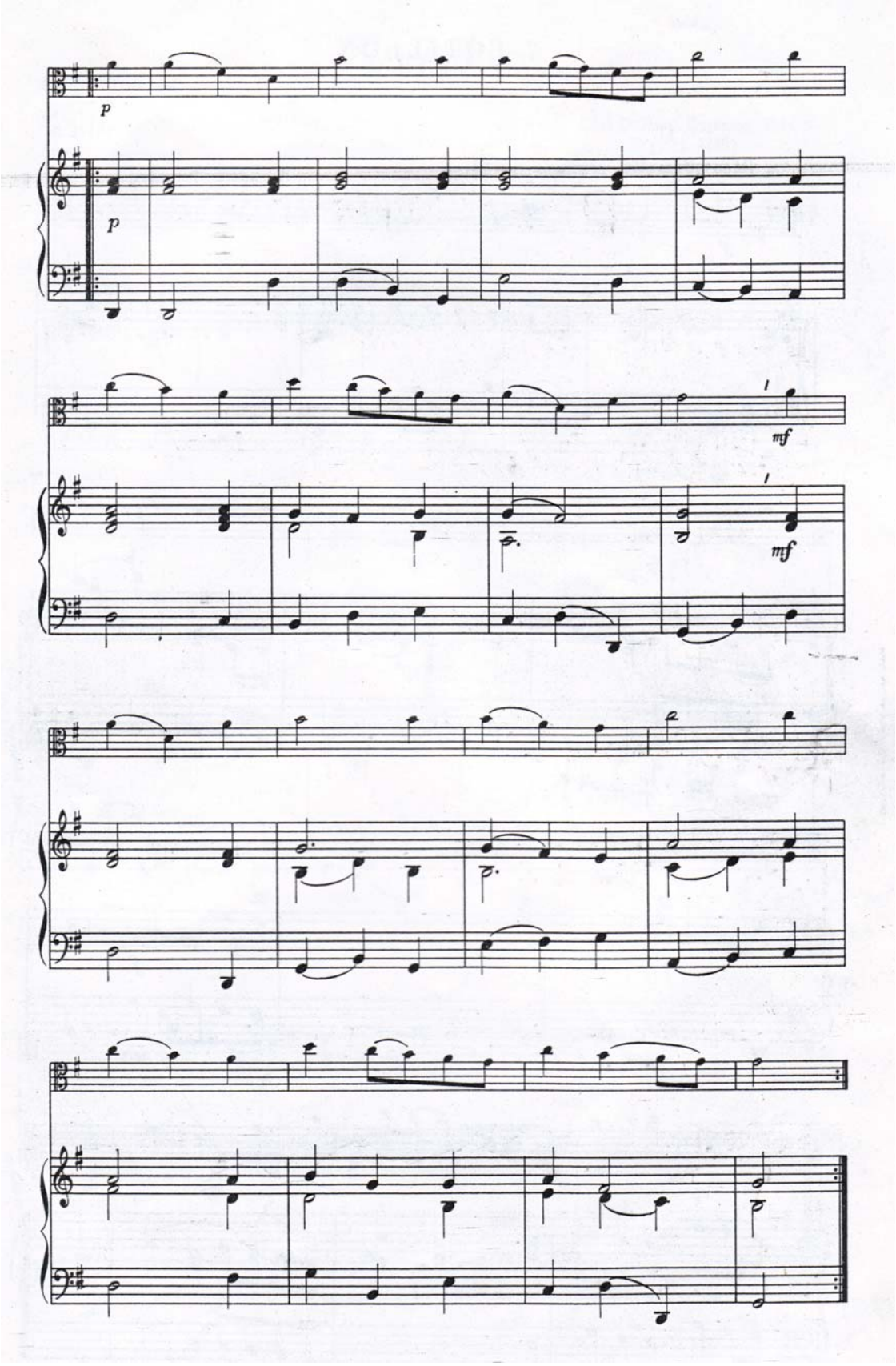

Örnek : 48 Ballet Besard
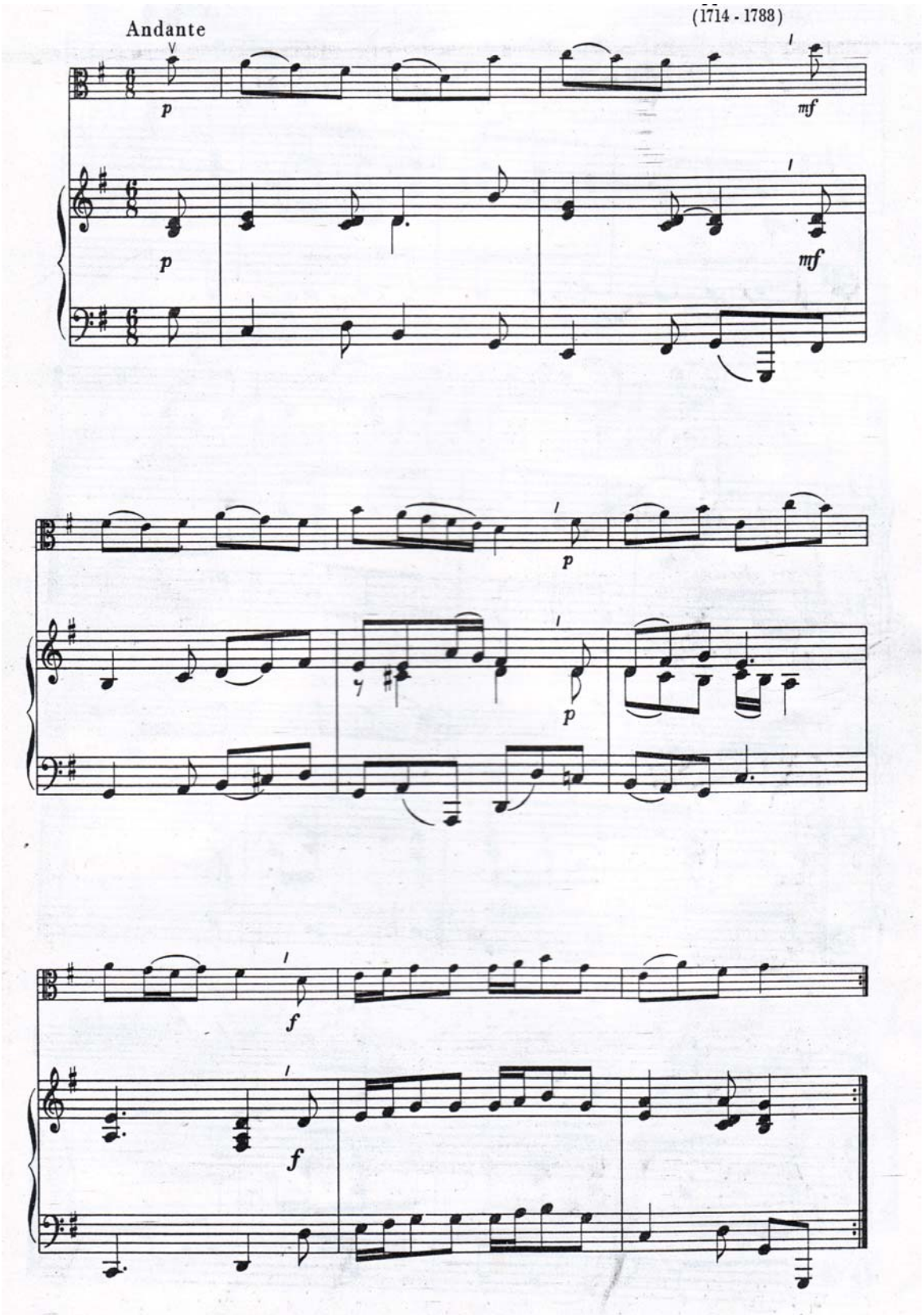

Örnek : 49 Menuet Haendel
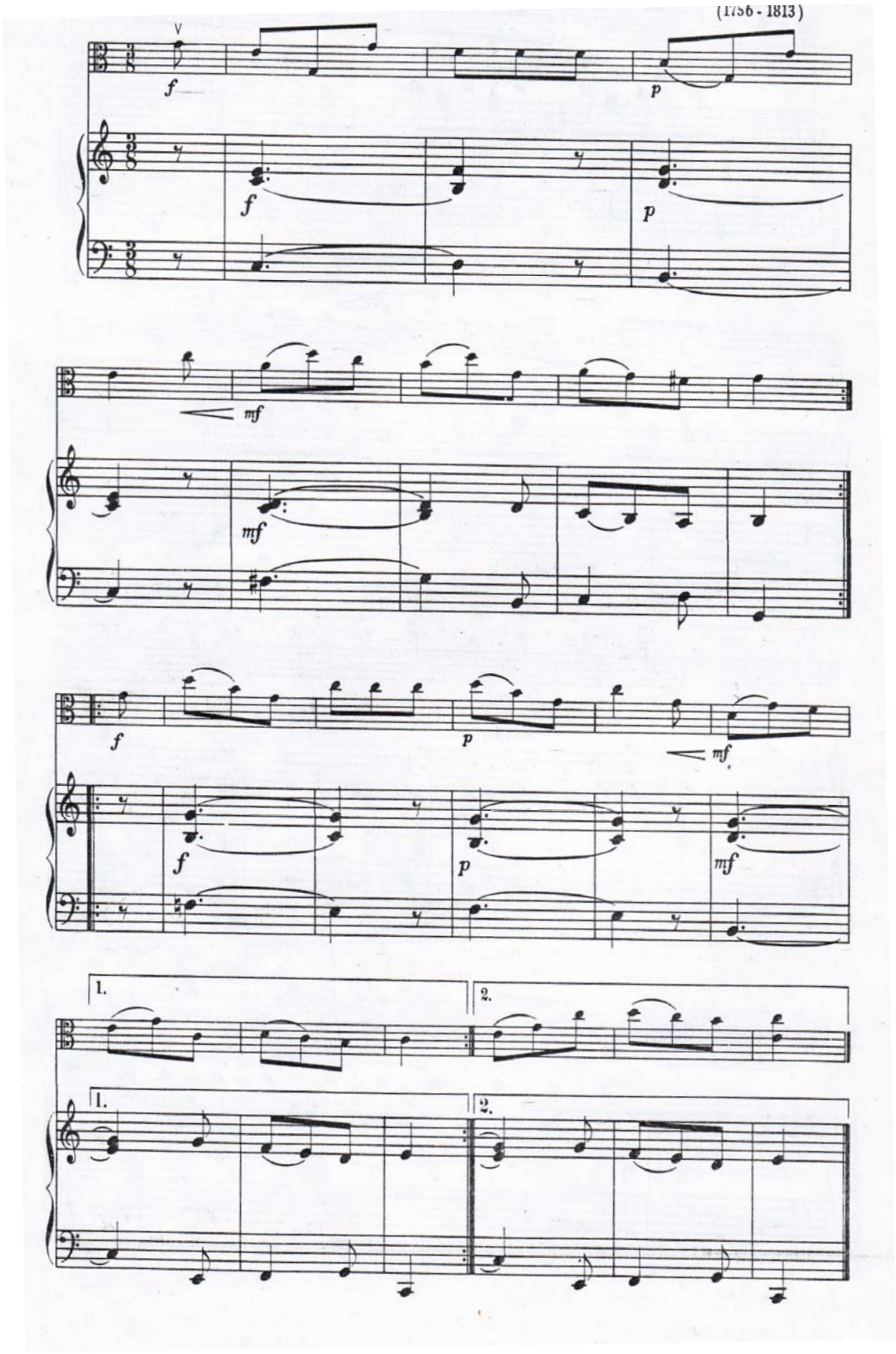

p
p
mf
mf
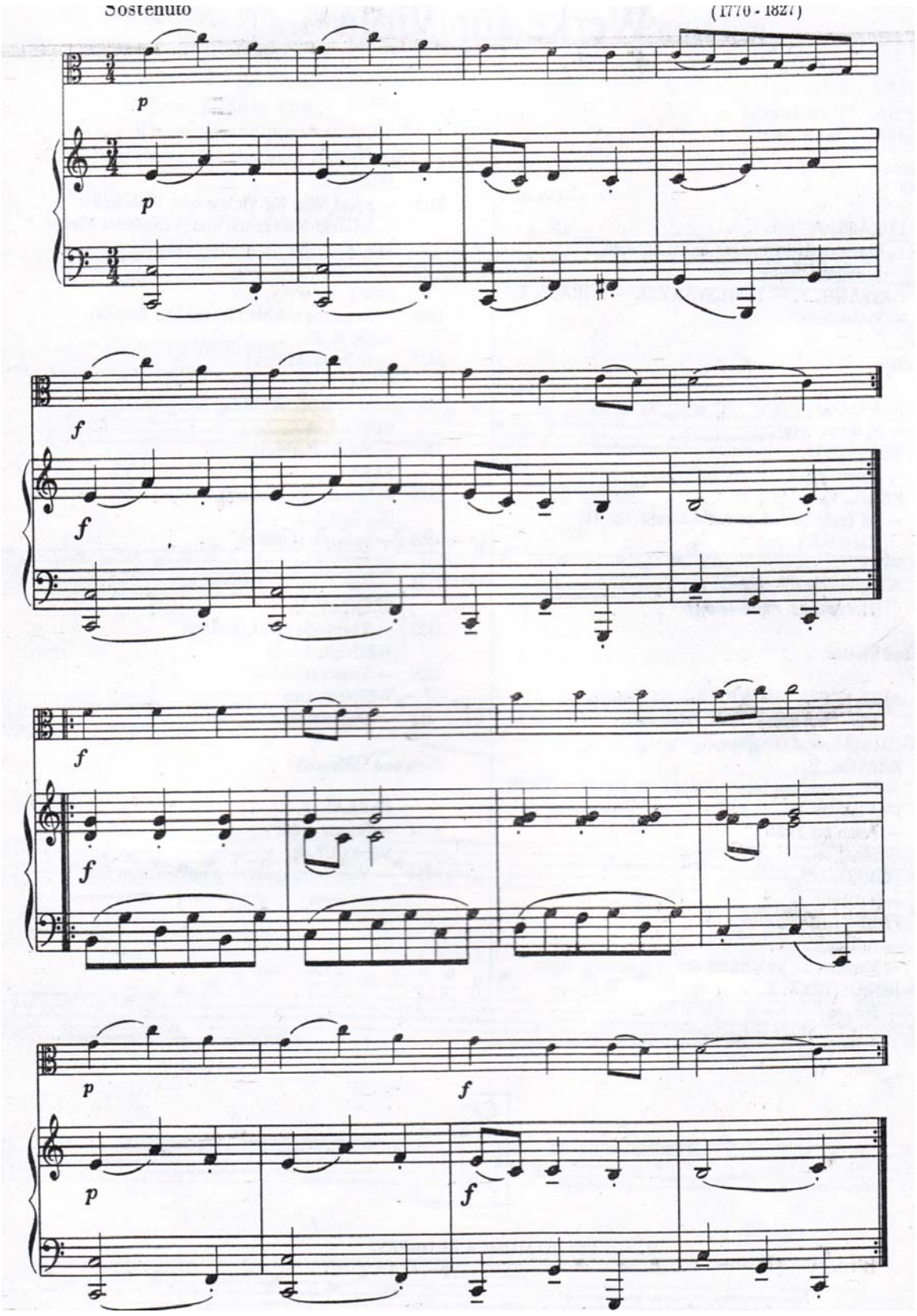
Örnek : 50 Lied Emanuel Bach

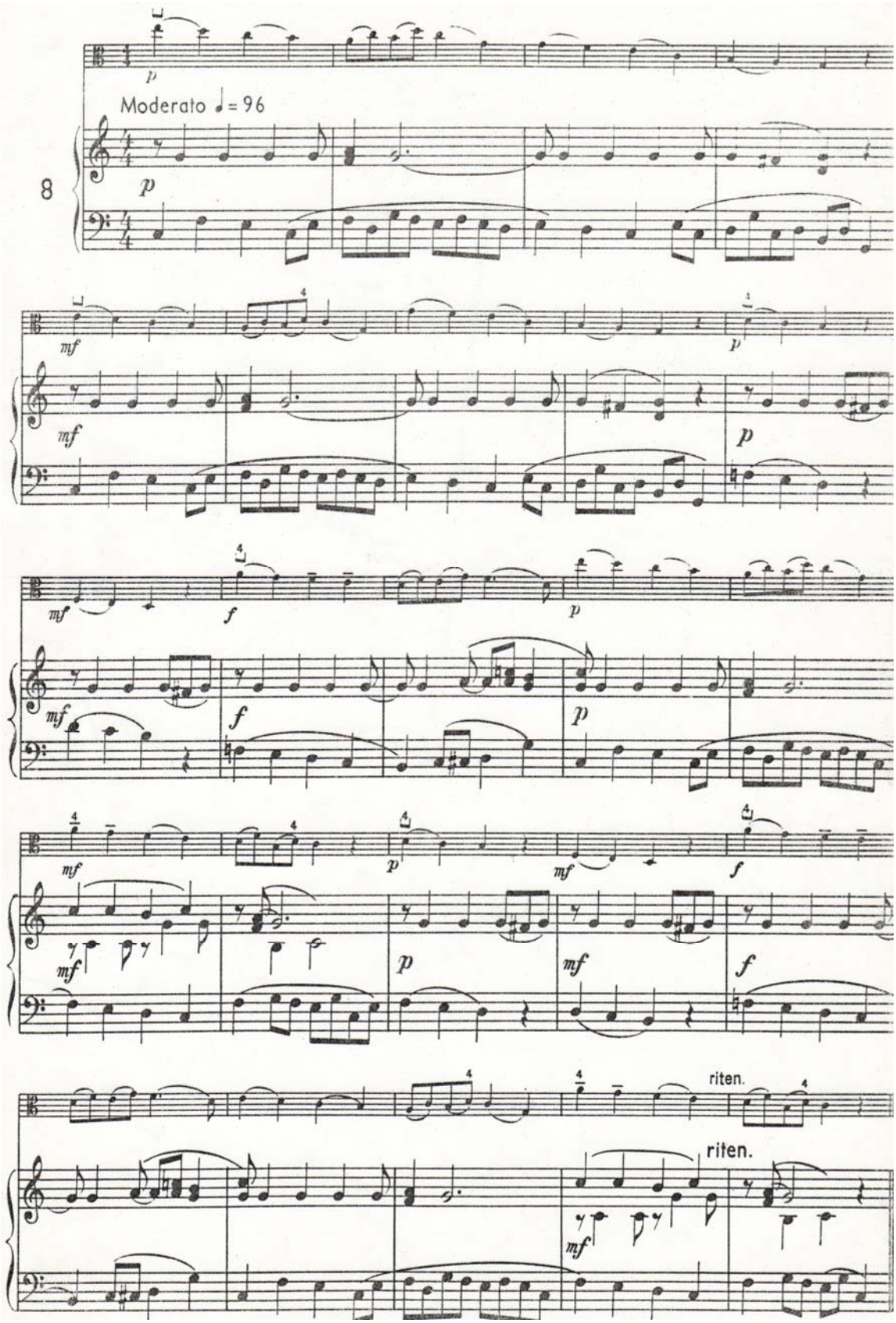
Örnek : 51 Scherzando Gottlob Türk
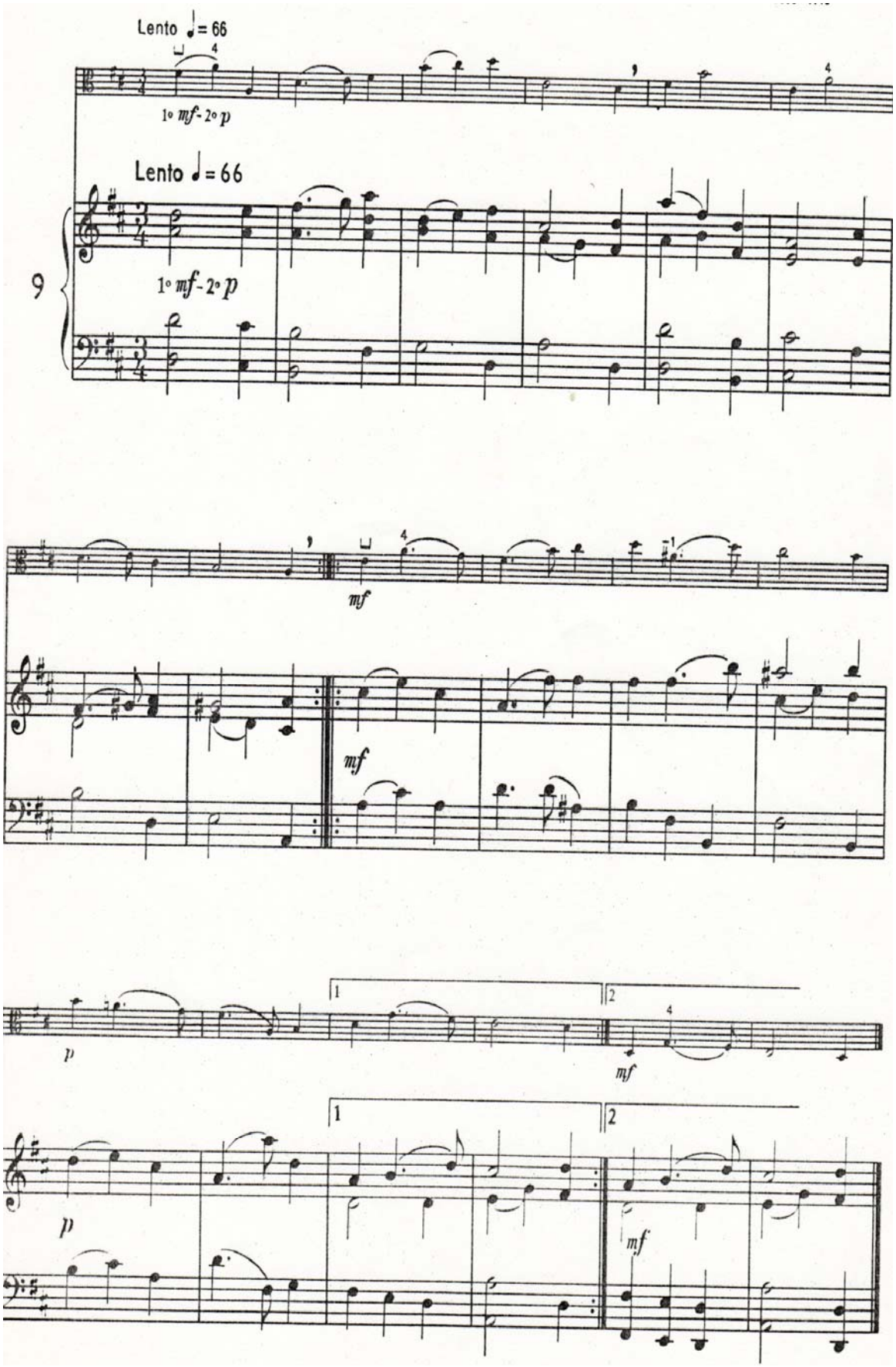

Örnek : 52 Tema Beethoven

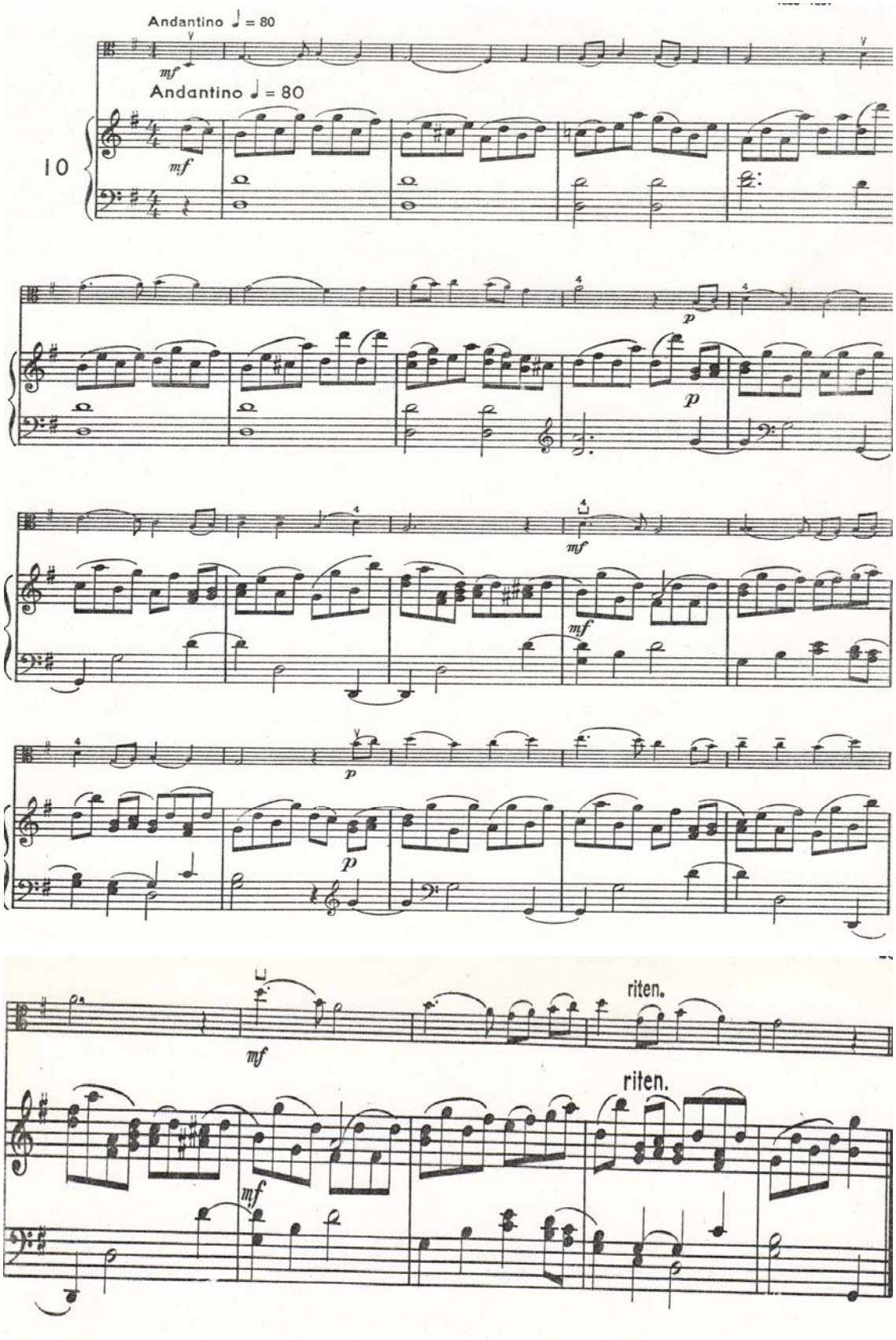
Örnek : 53 Melody Schumann
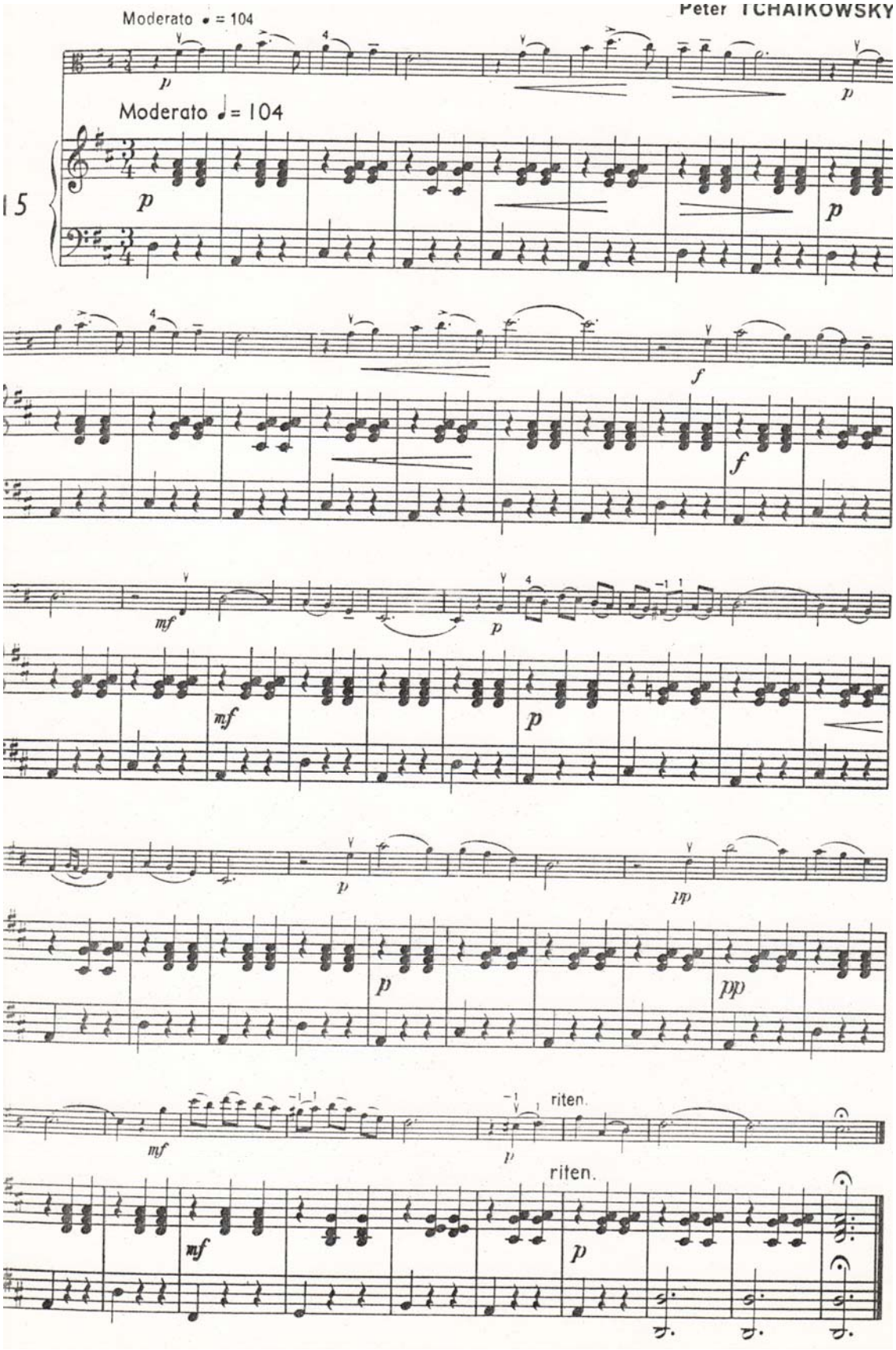

Örnek : 54 Sarabande Corelli
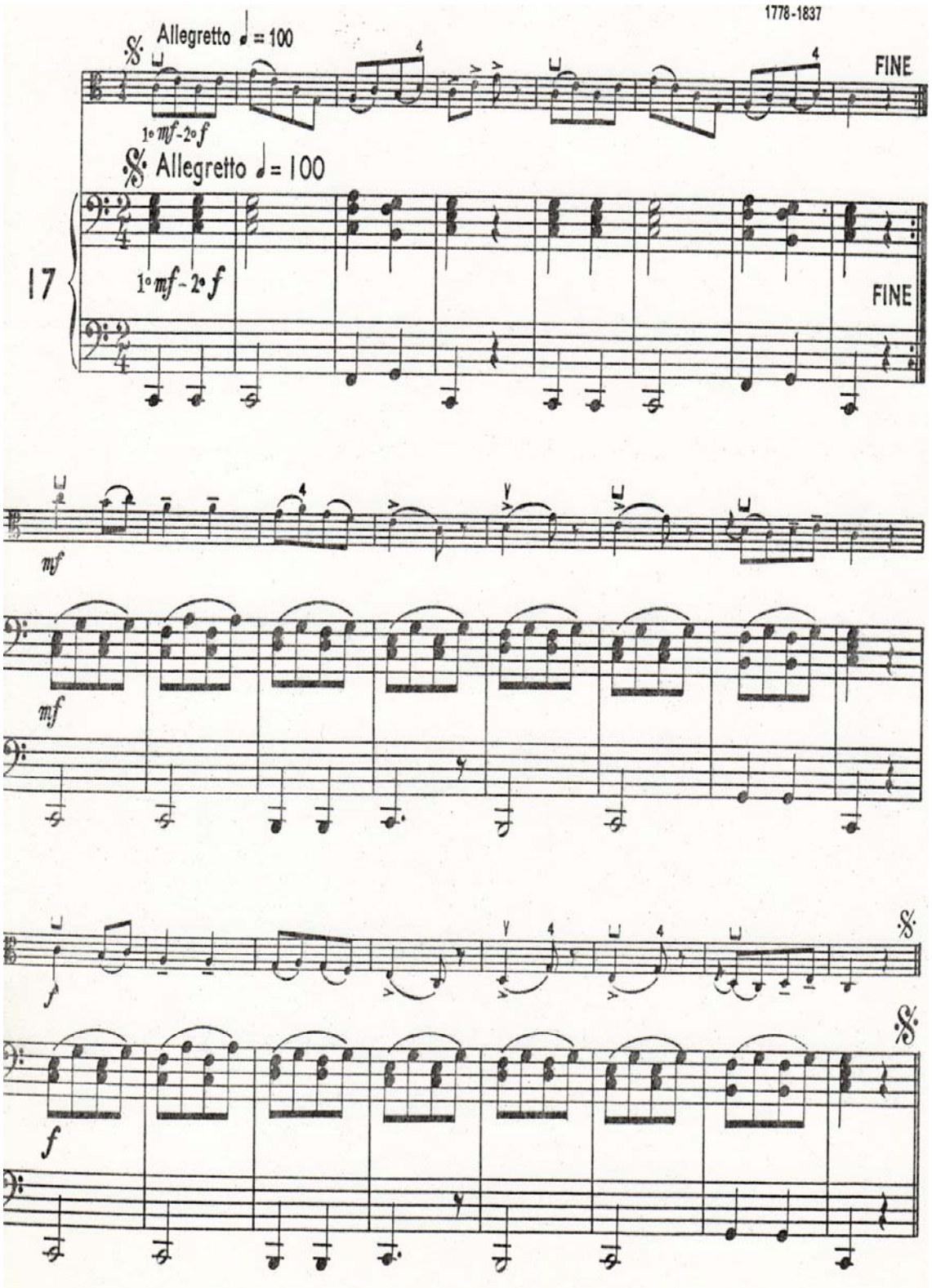

Örnek : 55 L'homme au sable Brahms

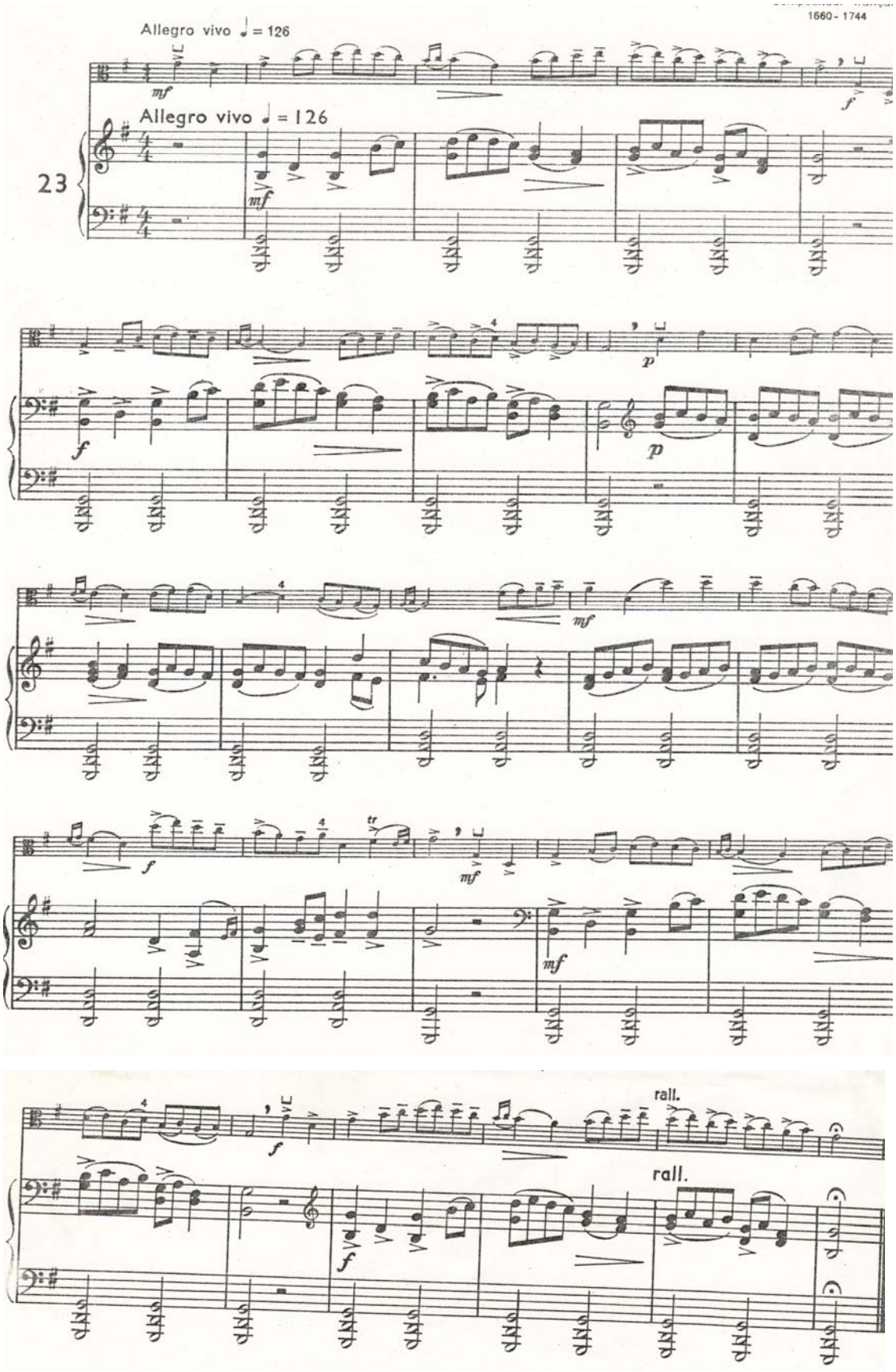
Örnek : 56 Chanson İtalienne Tchaikowsky

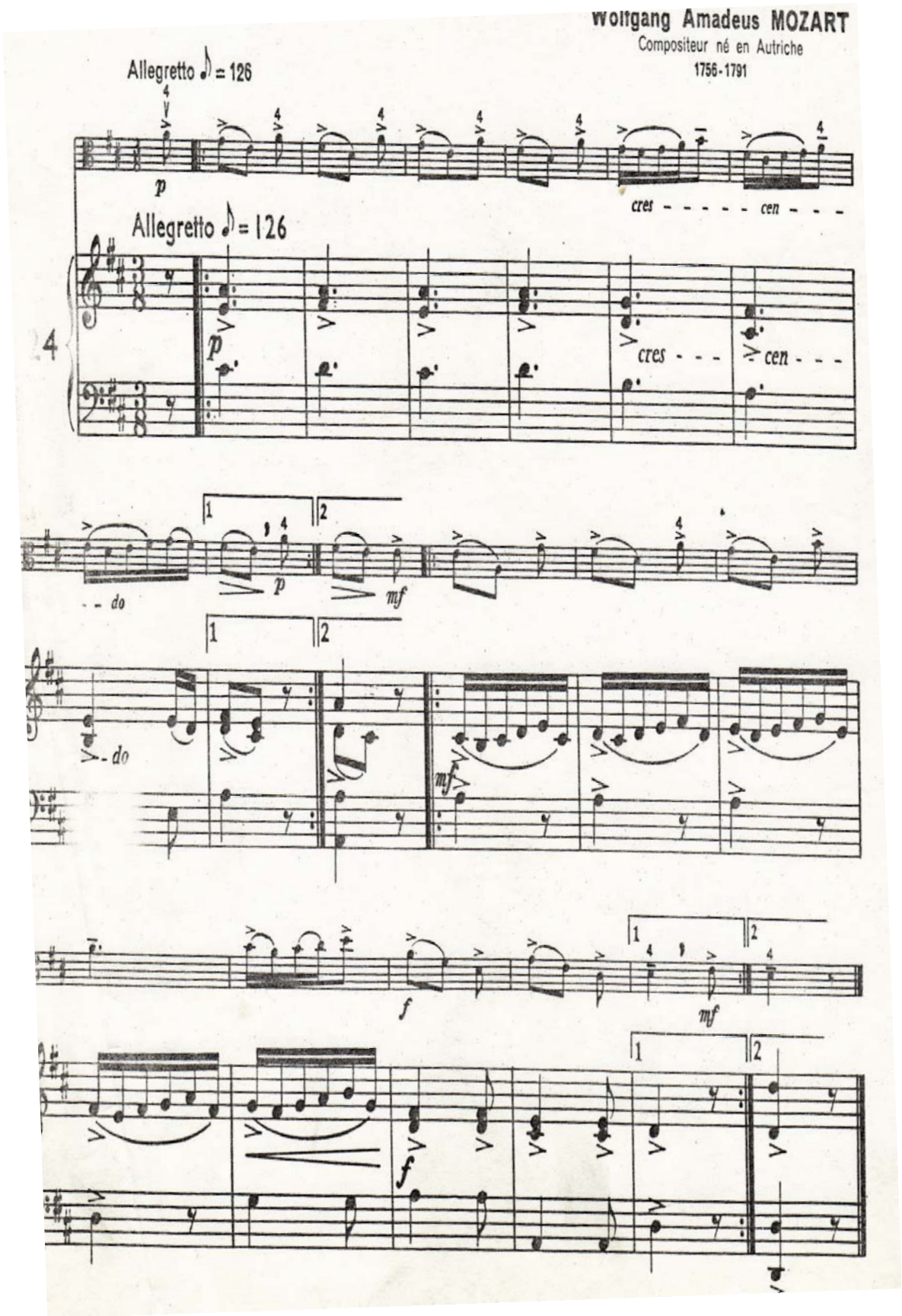
Örnek : 57 Scottish Dance Hummel

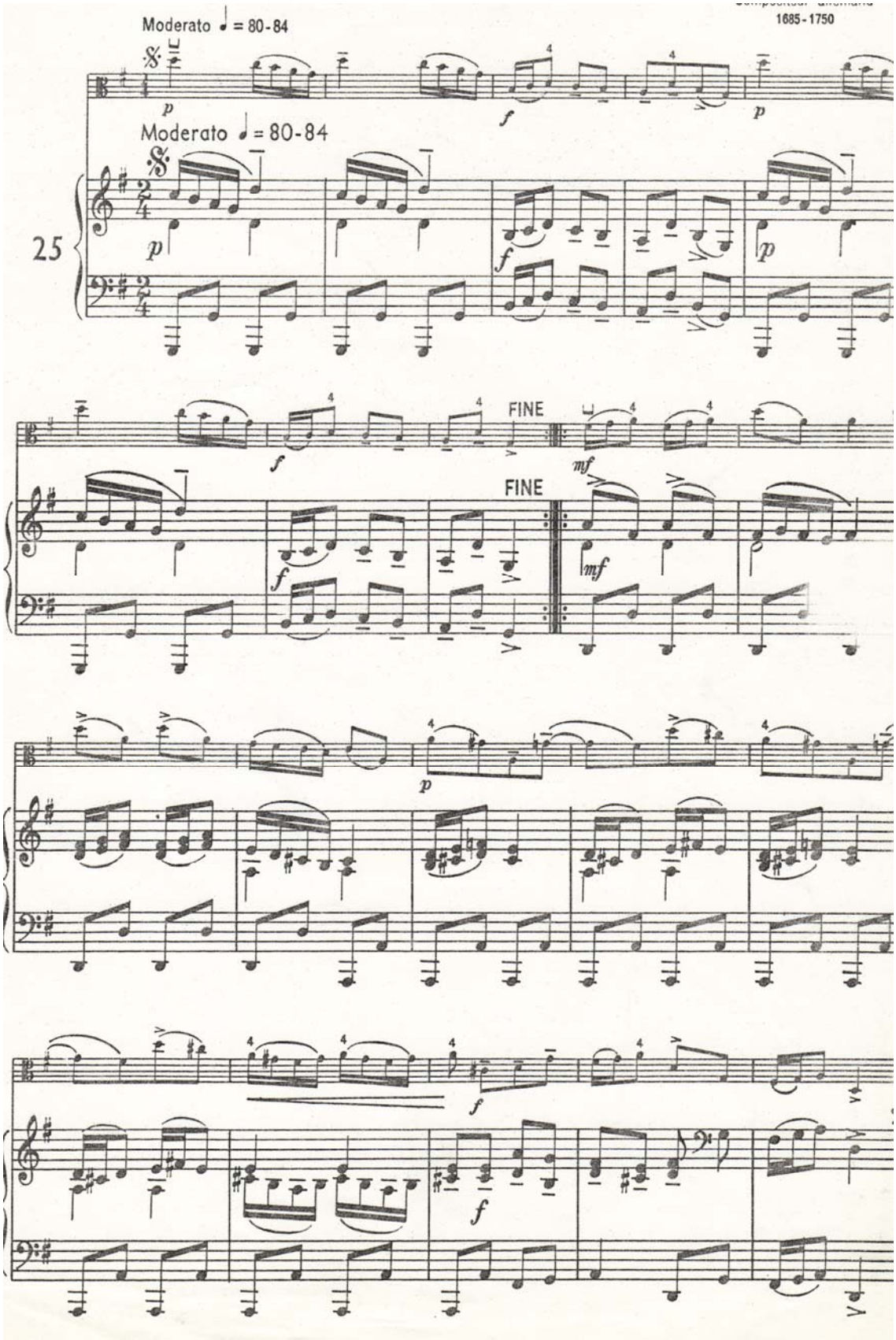
Örnek : 58 Musette Campra
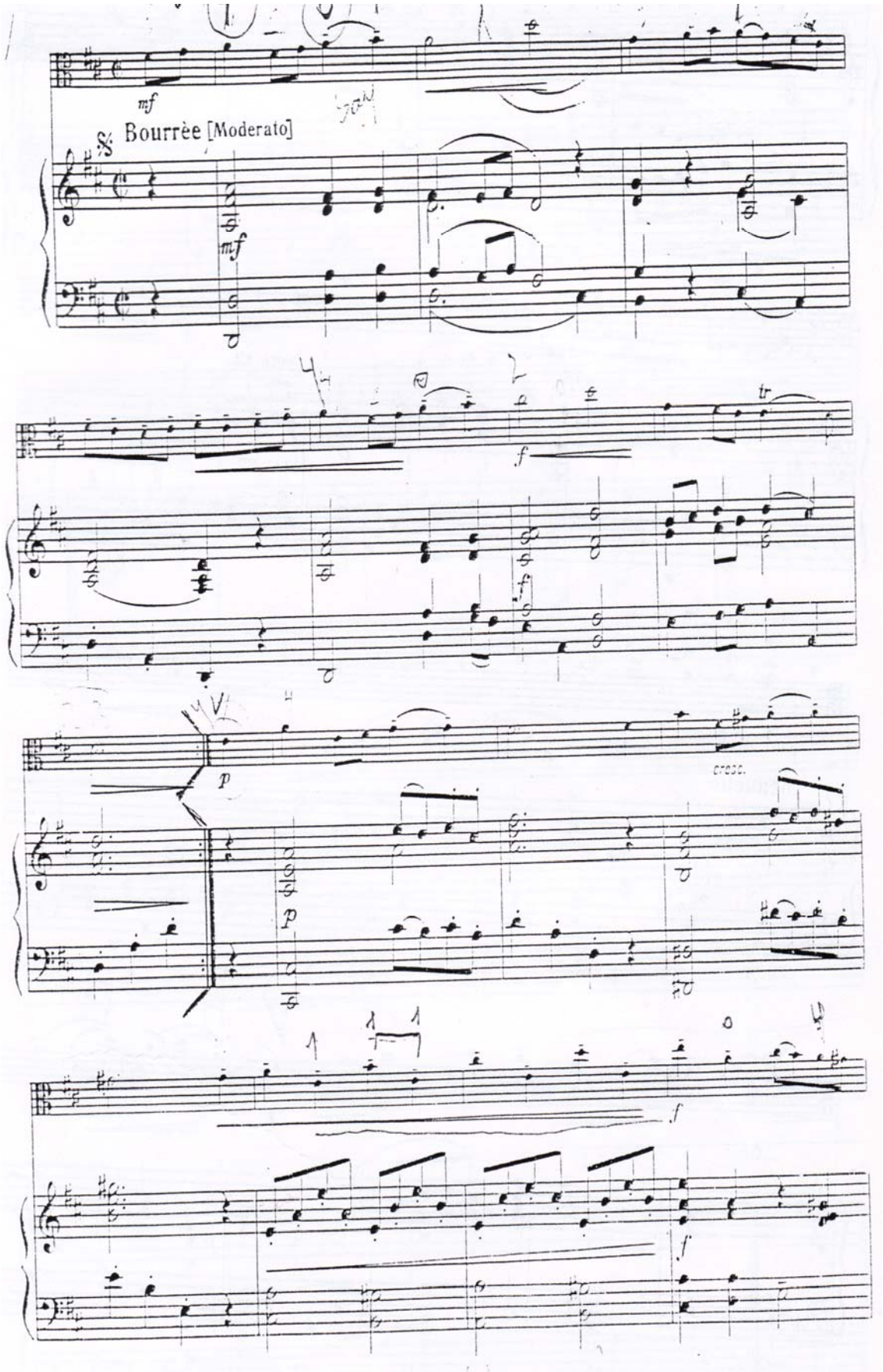

Örnek : 59 Passe-Pied Mozart

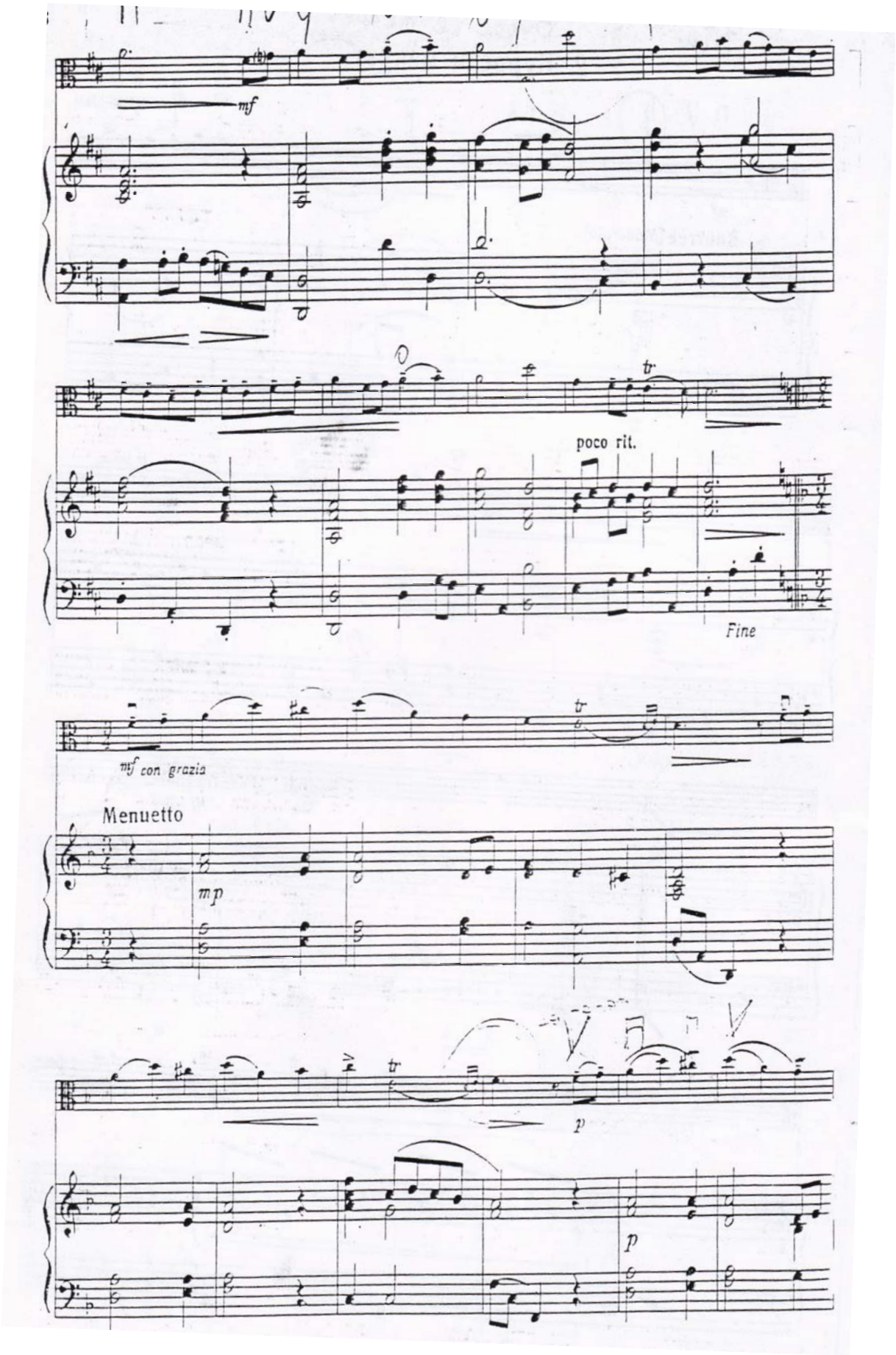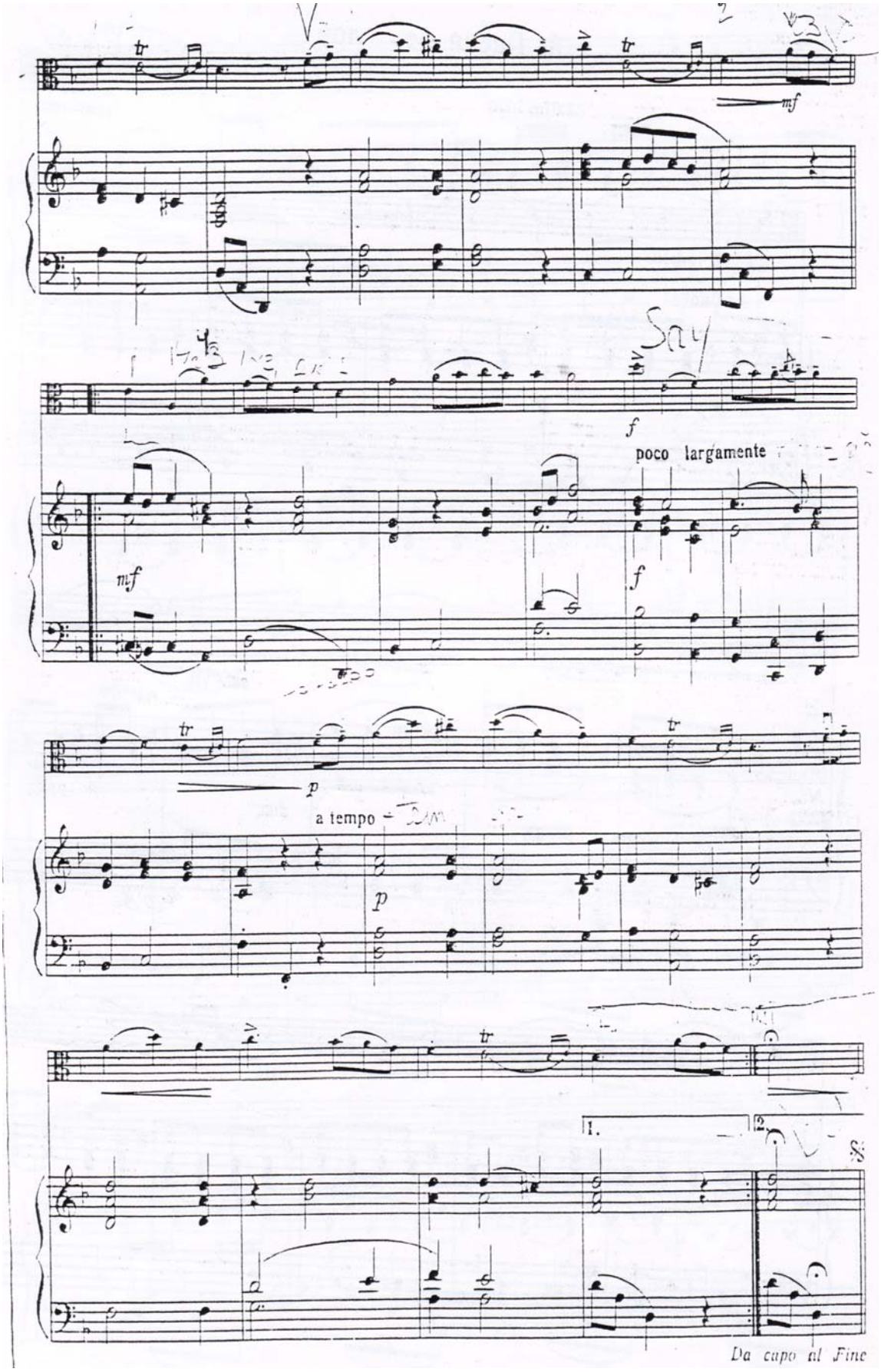

Örnek : 60 Musette J.S.Bach
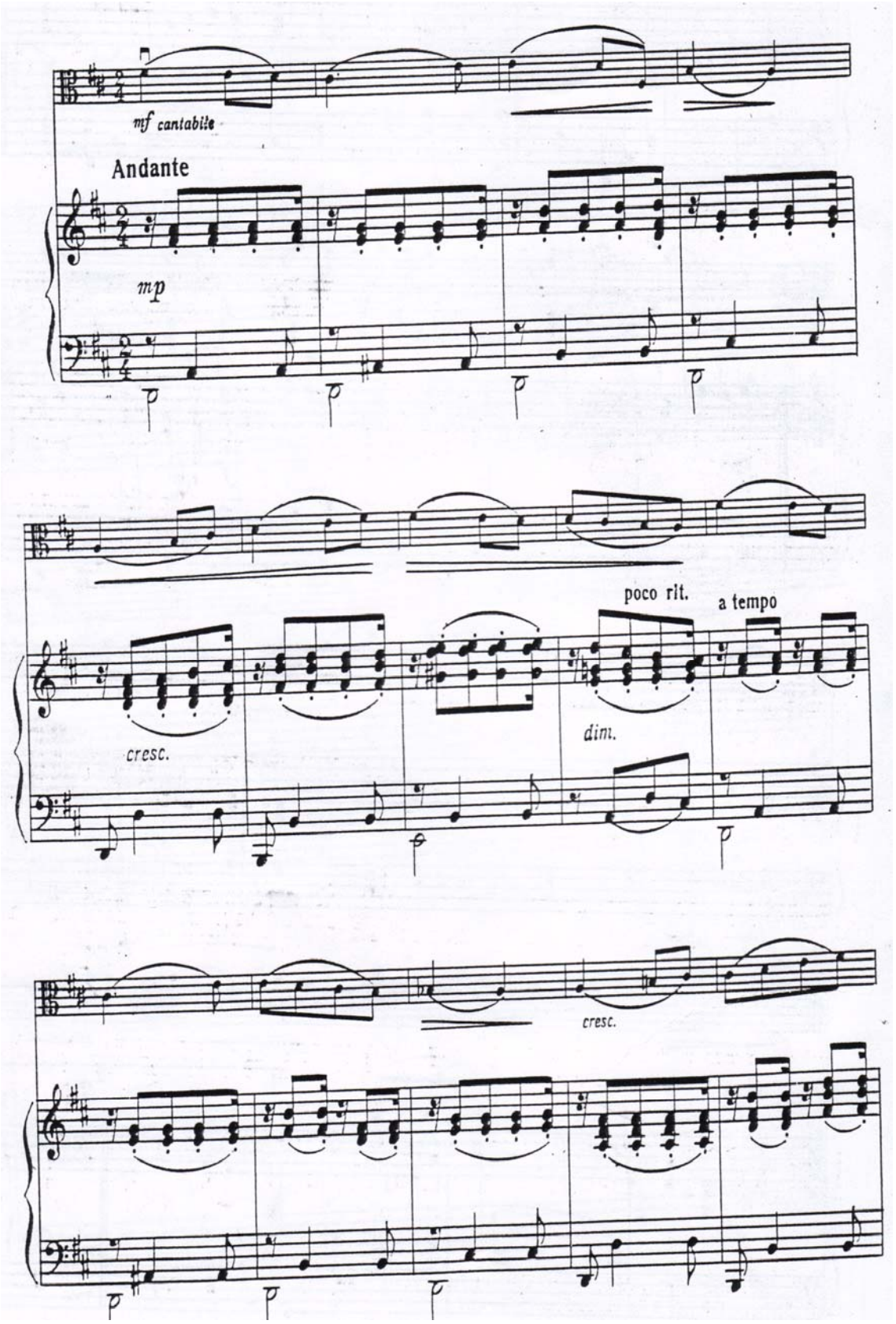

Örnek : 61 Bourre ve Menuet Gasse
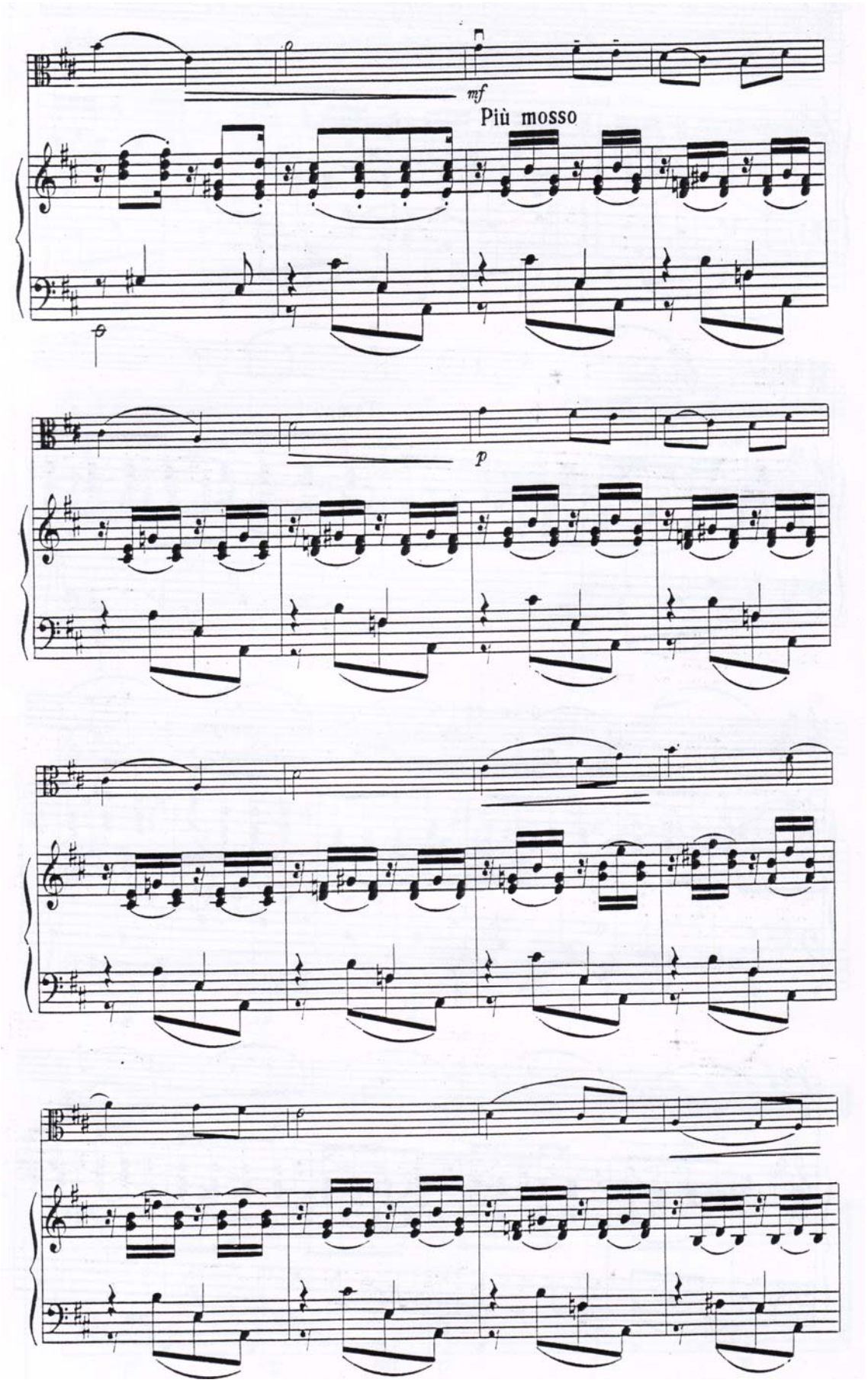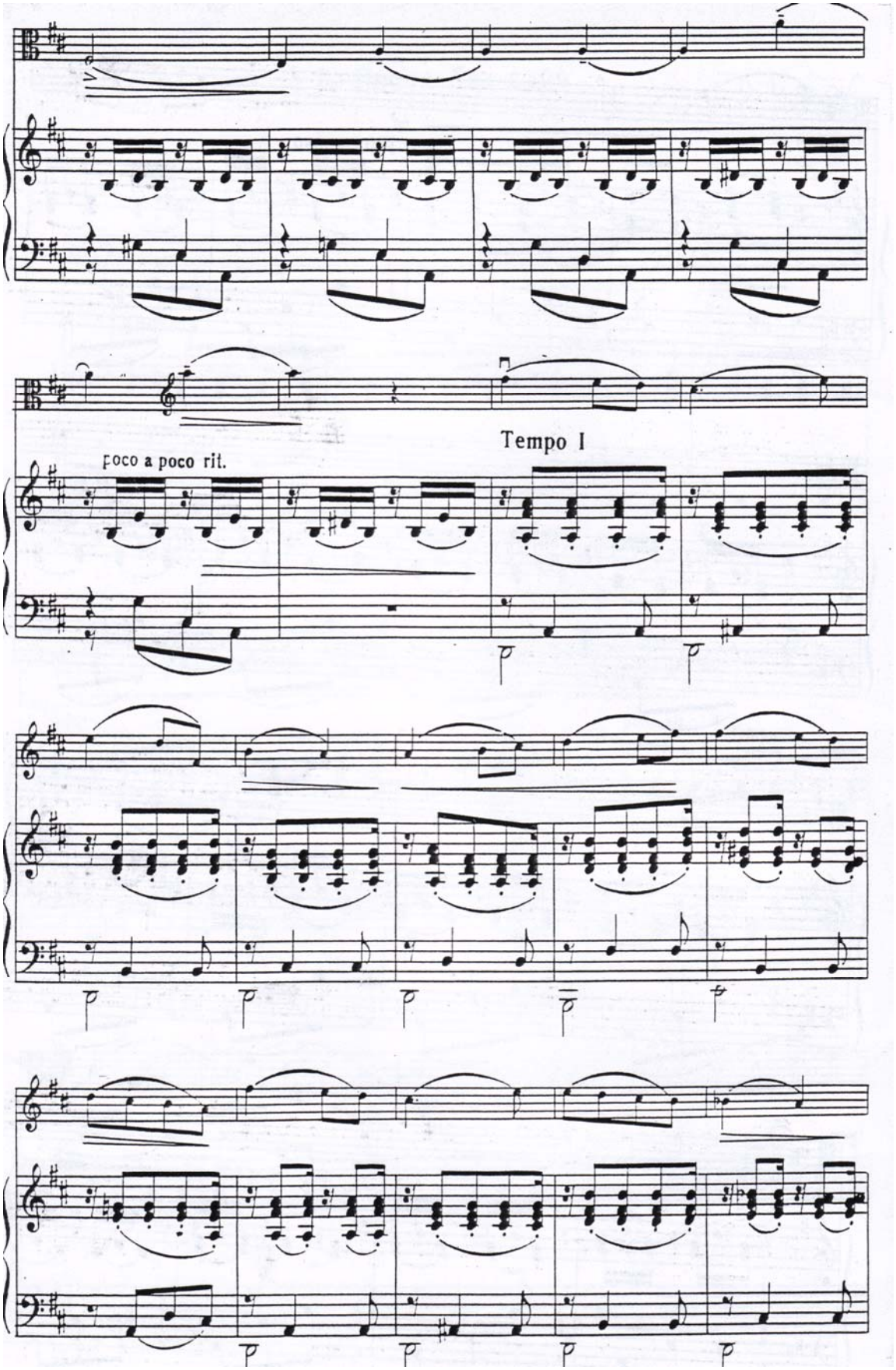

mf
poco rit.
Fine
mf con grazia
Menuetto
mp
p
p
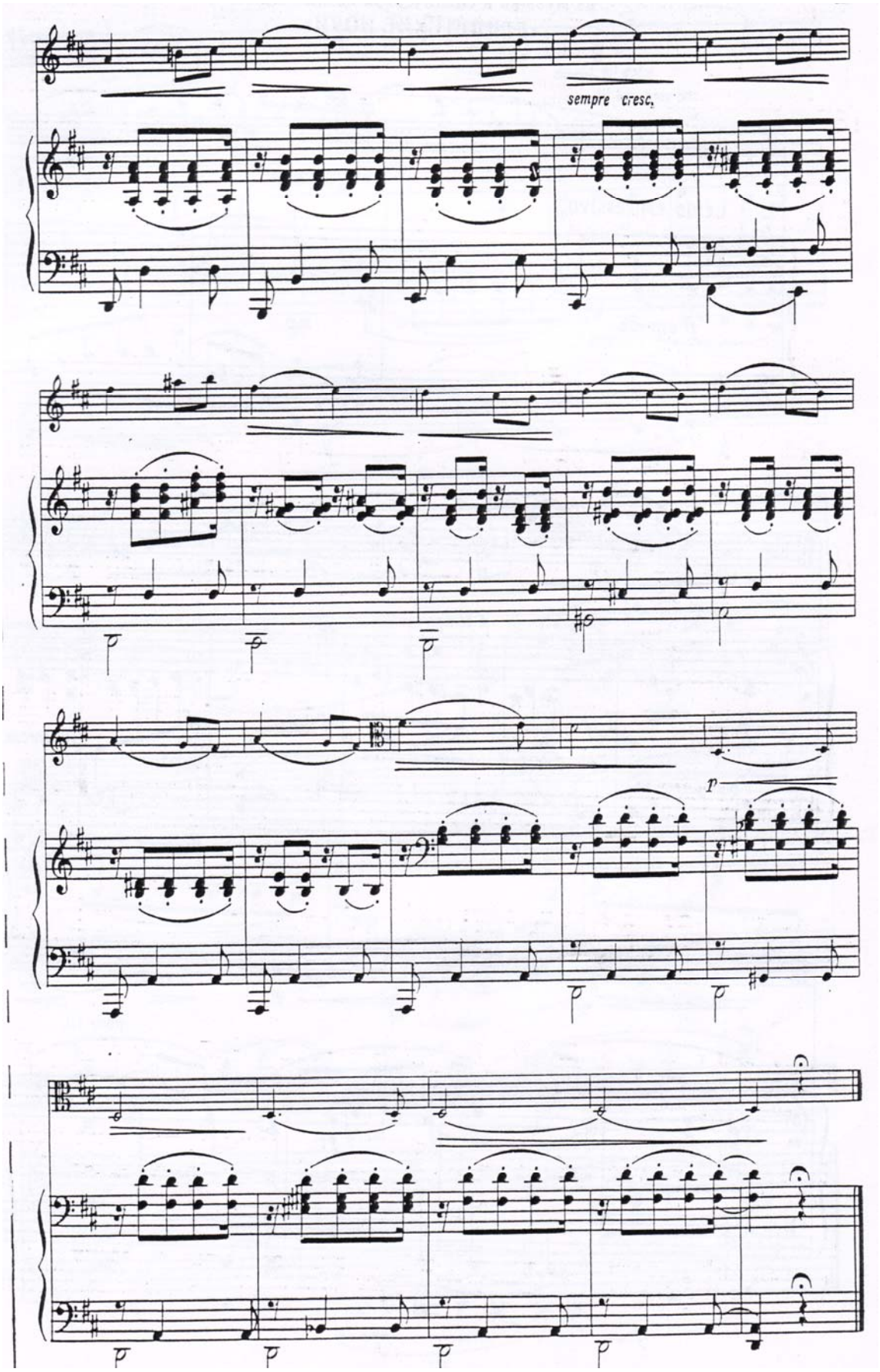

mf
f
poco largamente
mf
f
p
a tempo
p
1.
2.
Da capo al Fine

Örnek : 62 Sözsüz Şarkı Rebikov
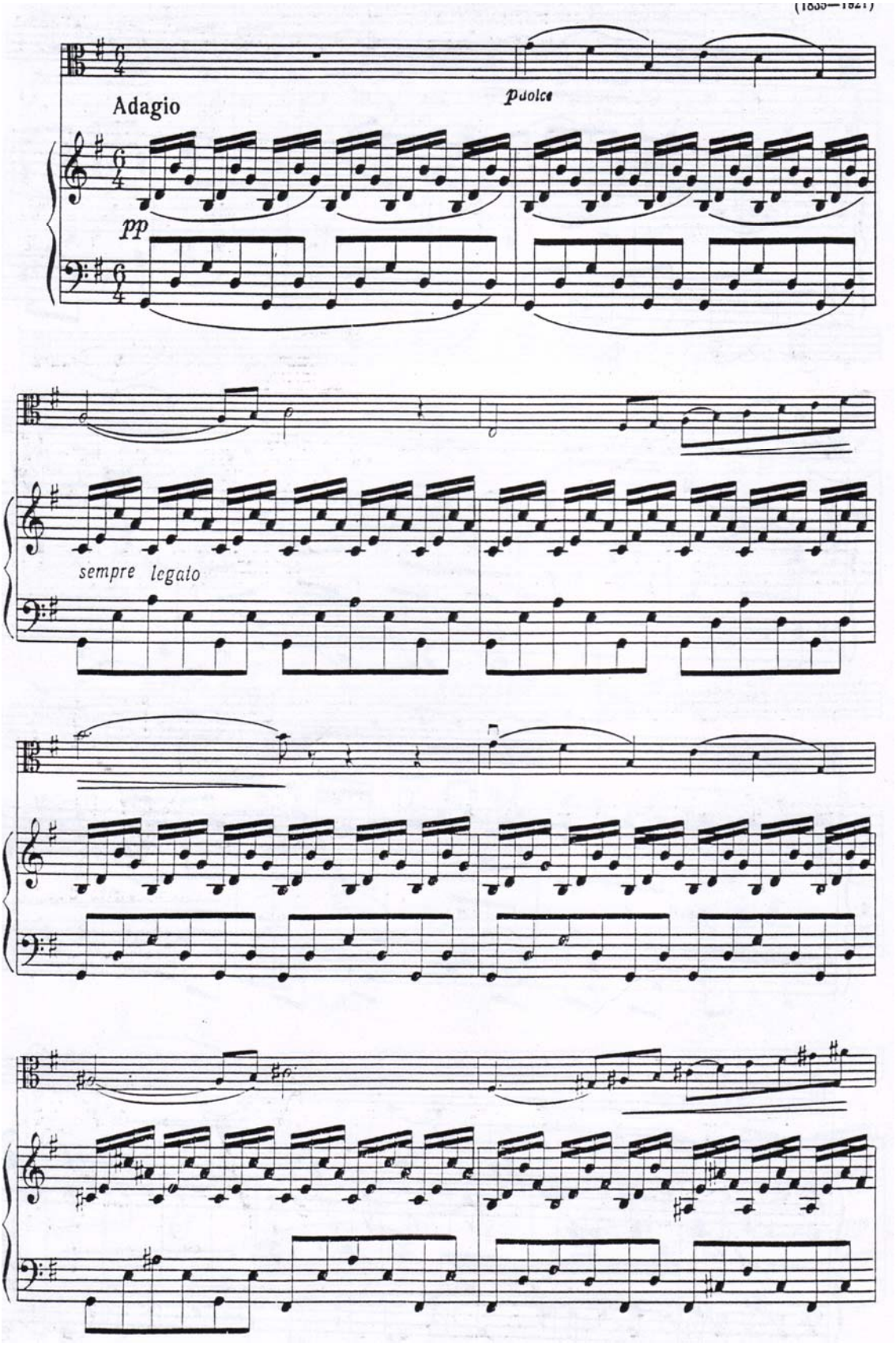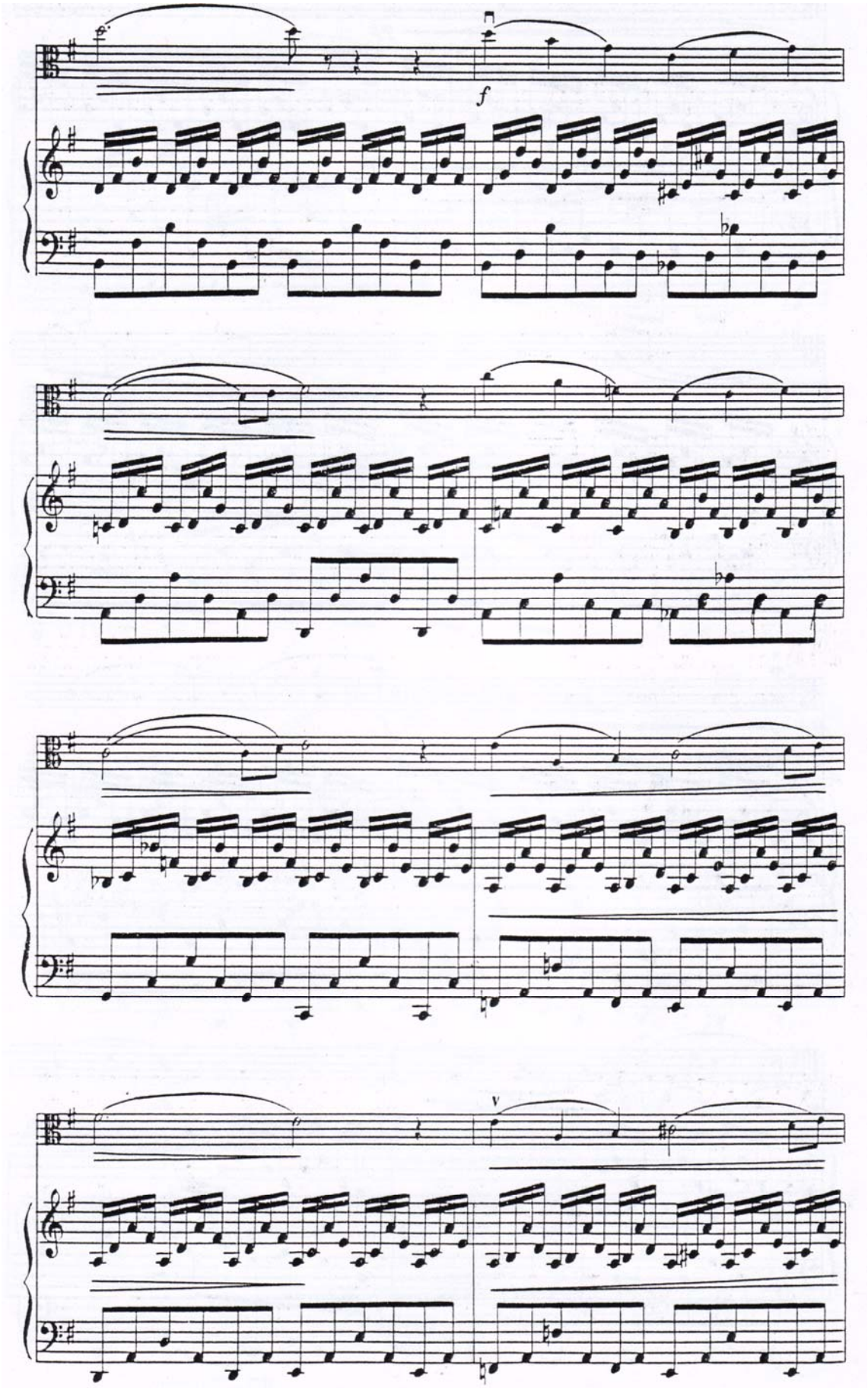

mf
Più mosso
p
p
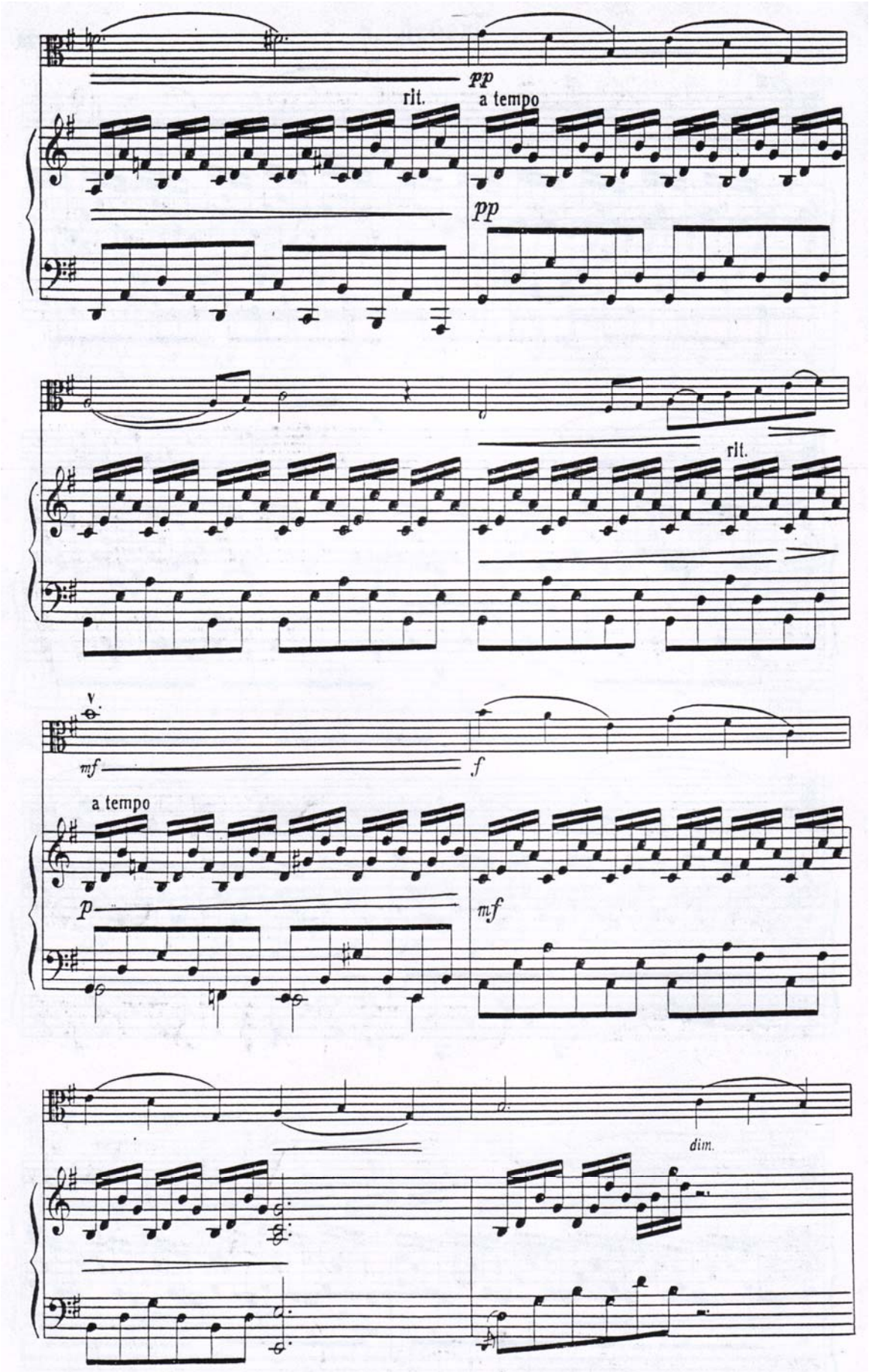

poco a poco rit.
Tempo I
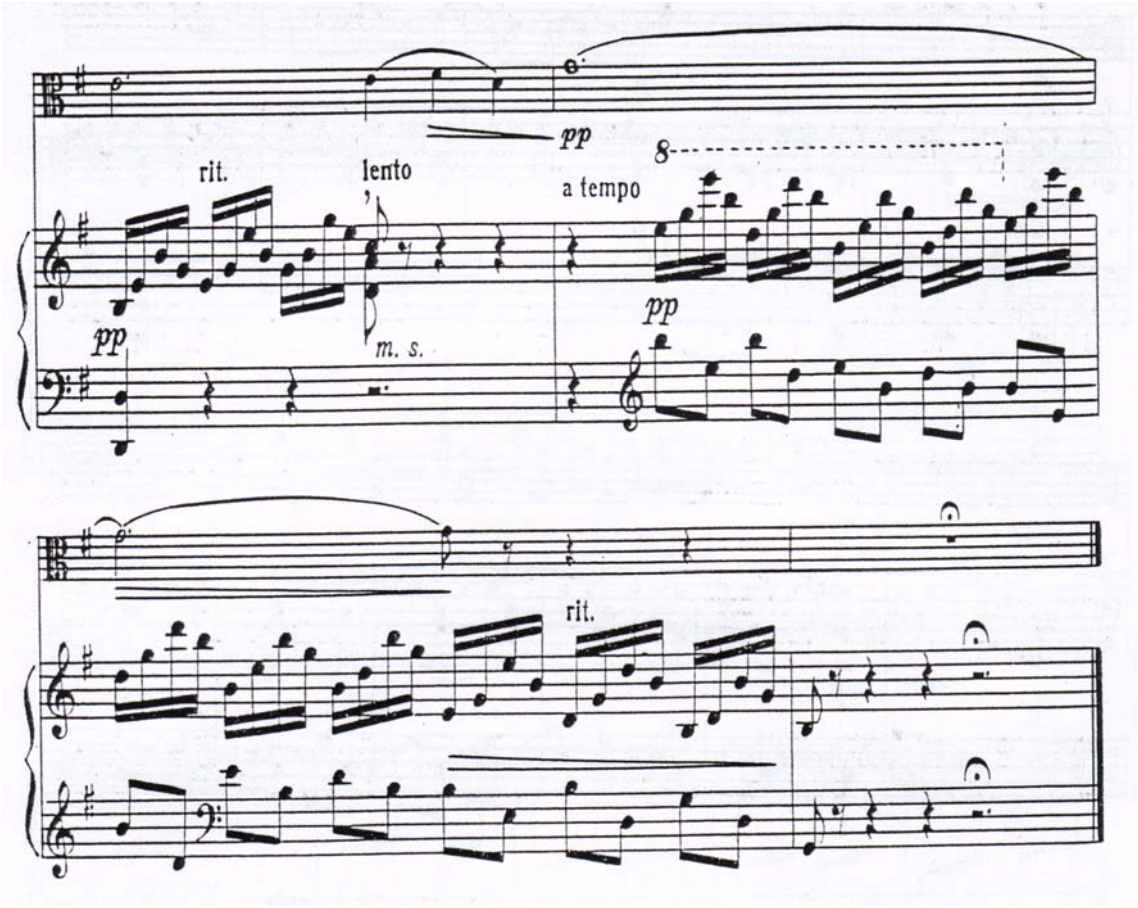

sempre cresc.
p

Örnek : 63 Kuğu Saint-Saens
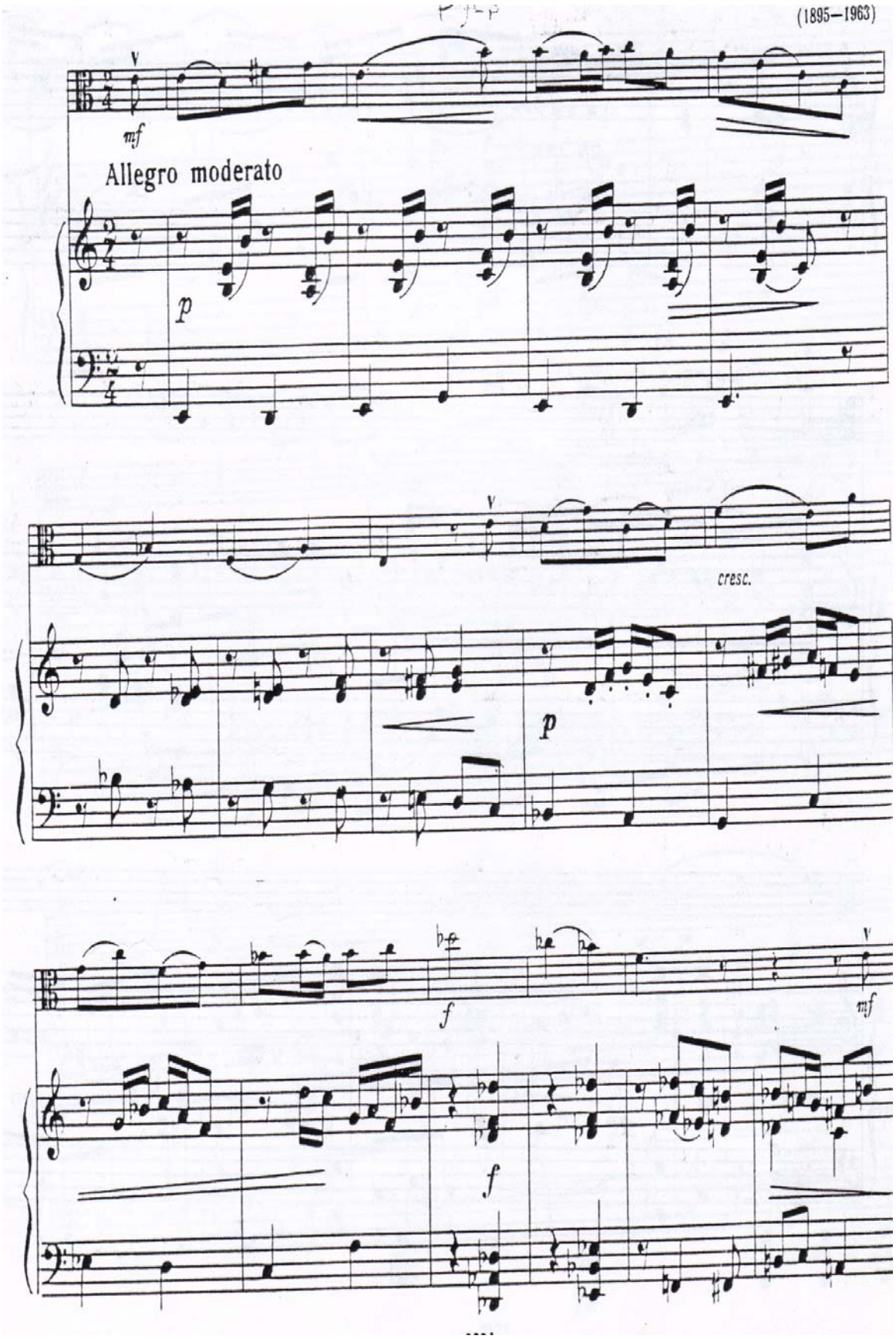

f
v
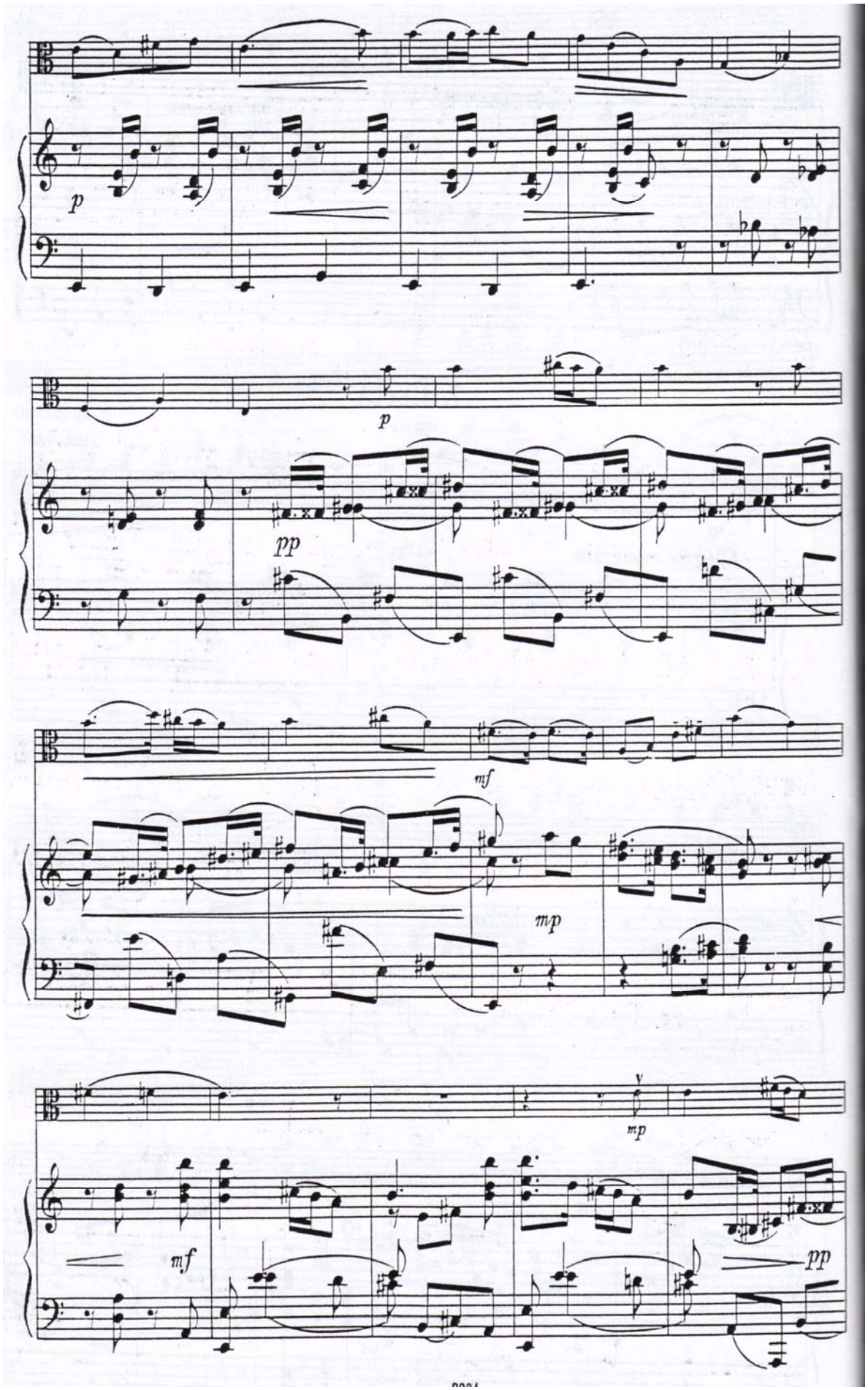

pp
rit.
a tempo
pp
rit.
V.
mf
f
a tempo
p
mf
dim.
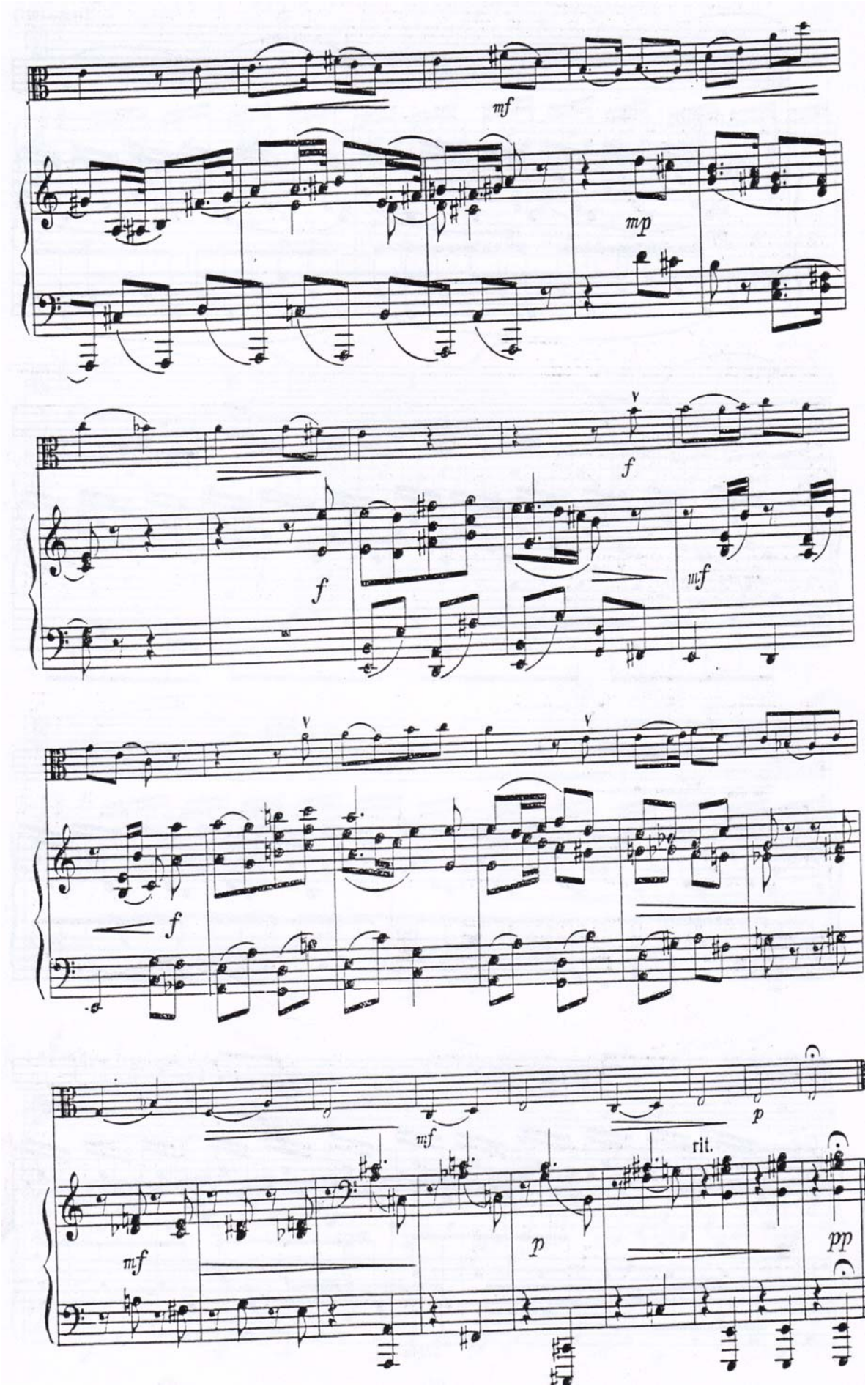

Bu kısma kadar olan çalışmalar etütler ve parçalardan oluşmaktadır. Ancak seviyesi daha üst düzeyde olan öğrenciler için daha zor parçalar, basit sonat veya konçertolar da çalıştırılabilmektedir.

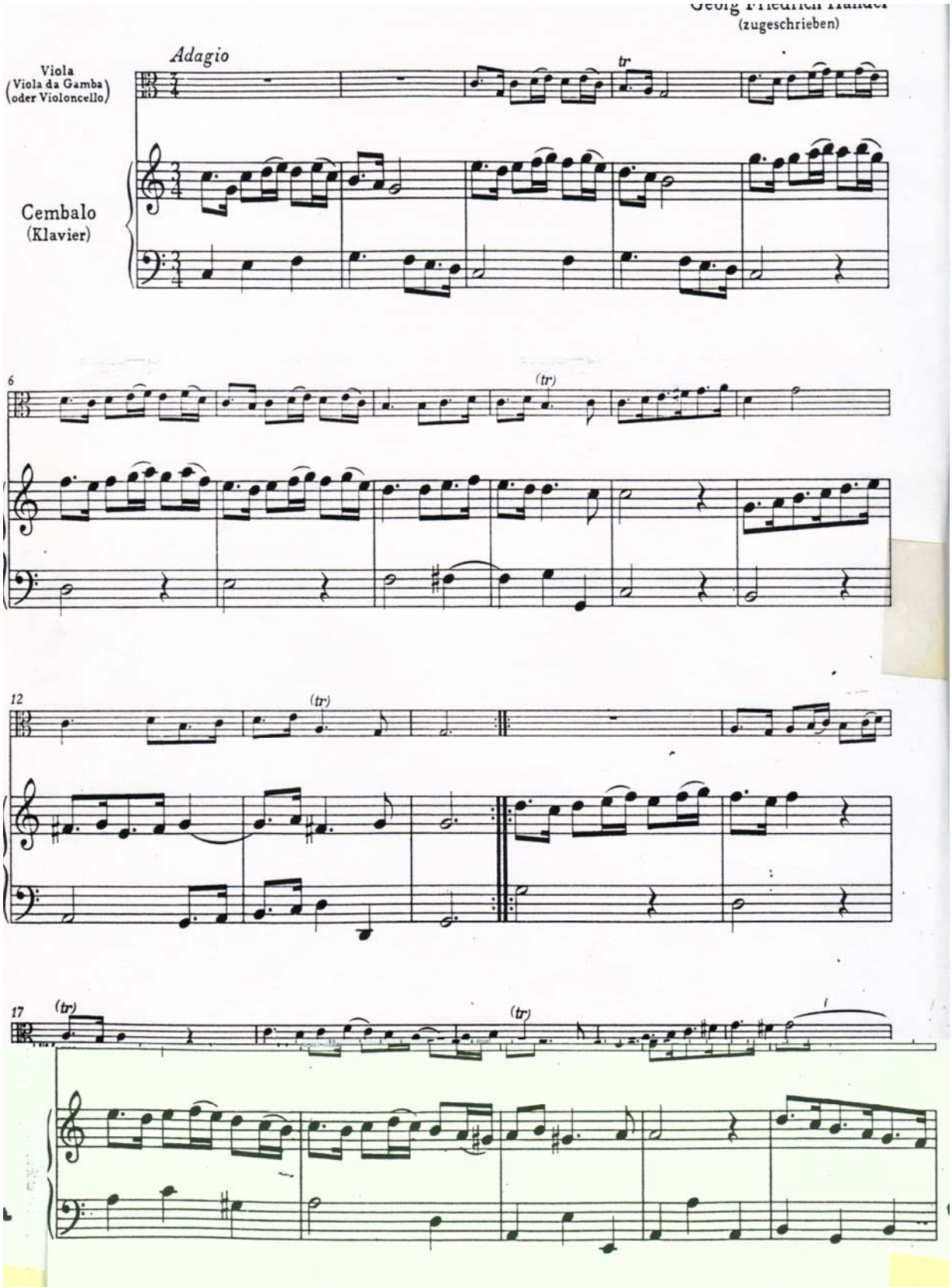
Örnek 64 : Piyes Hindemith

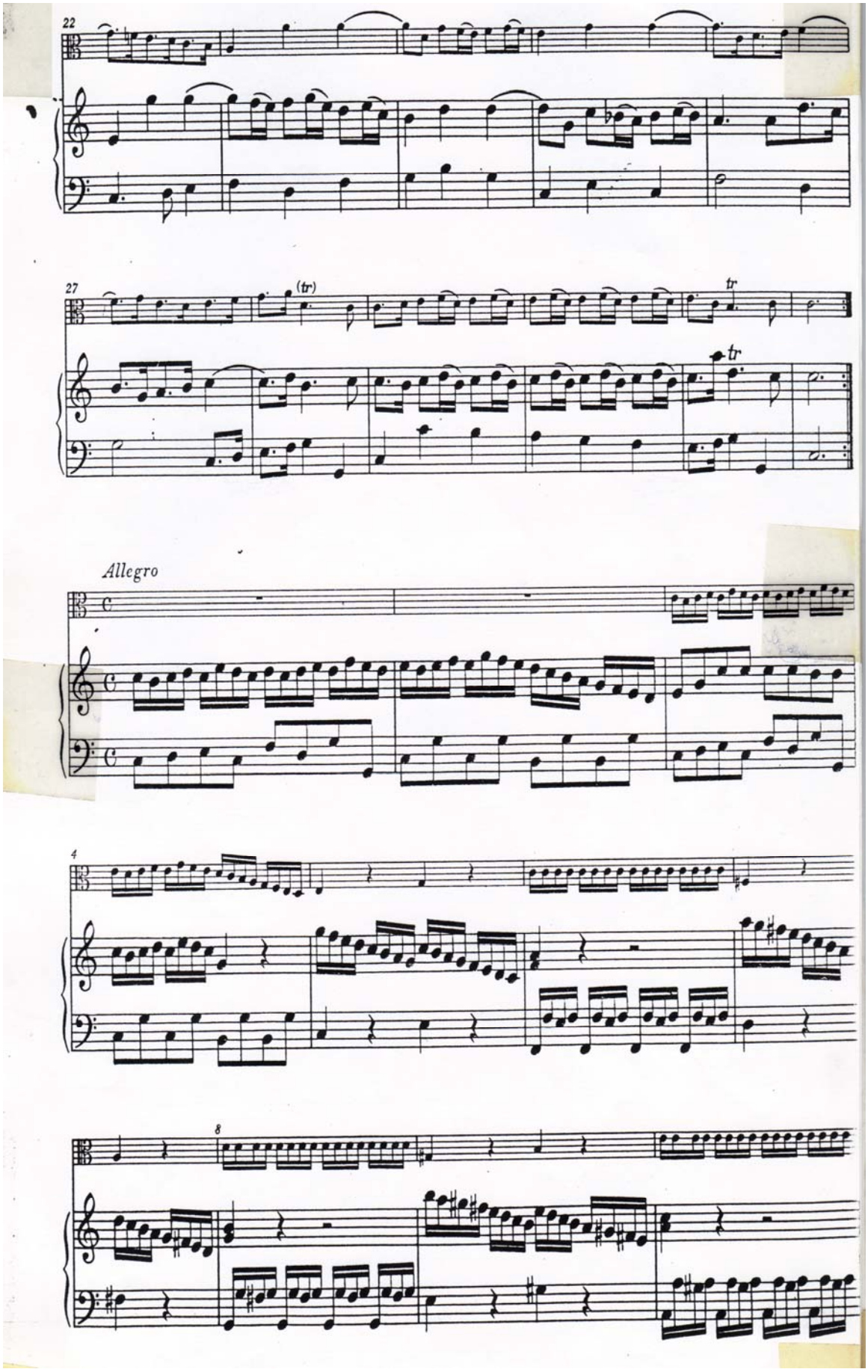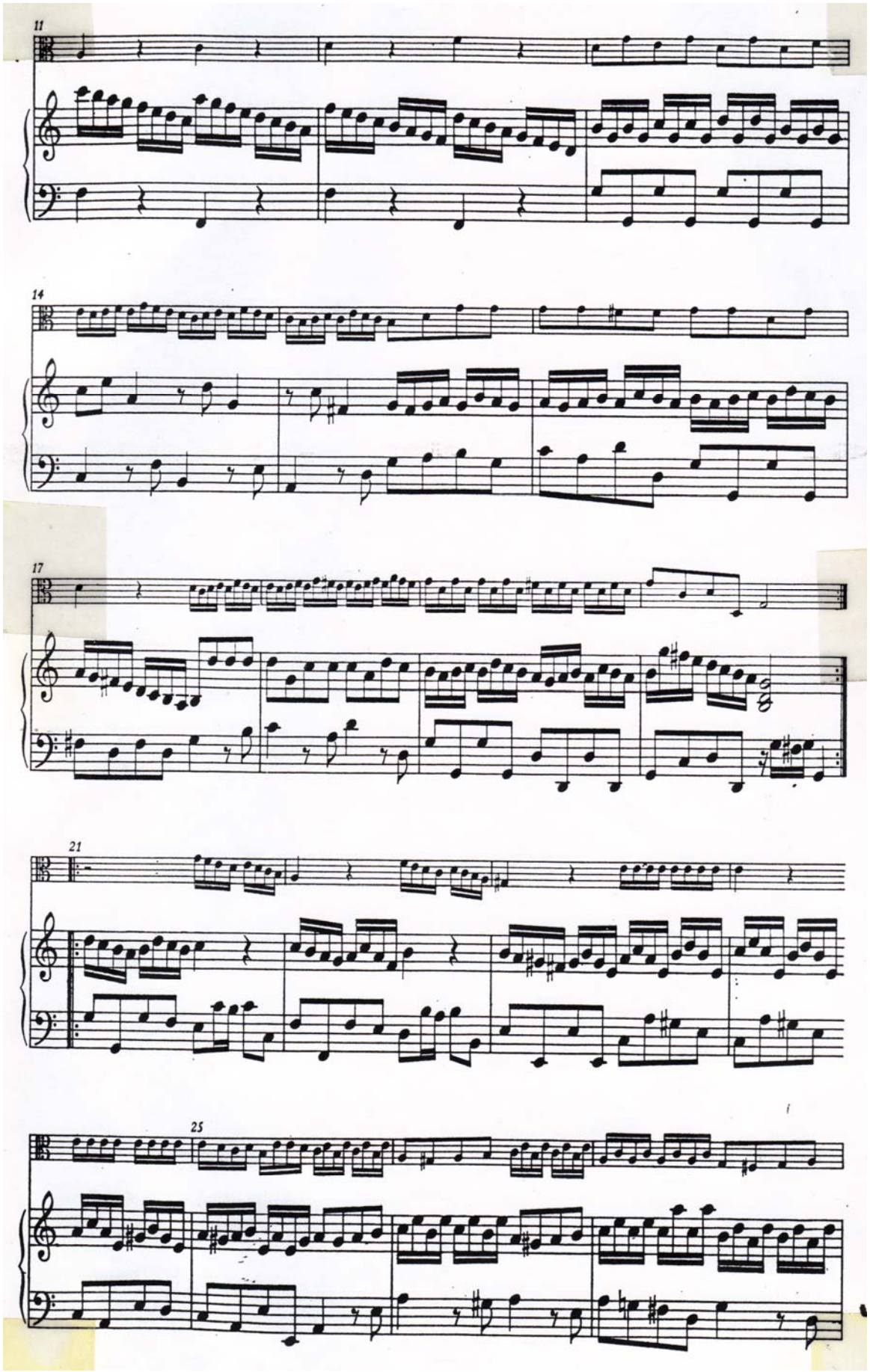

p
p
pp
mf
mp
mp
mf
pp
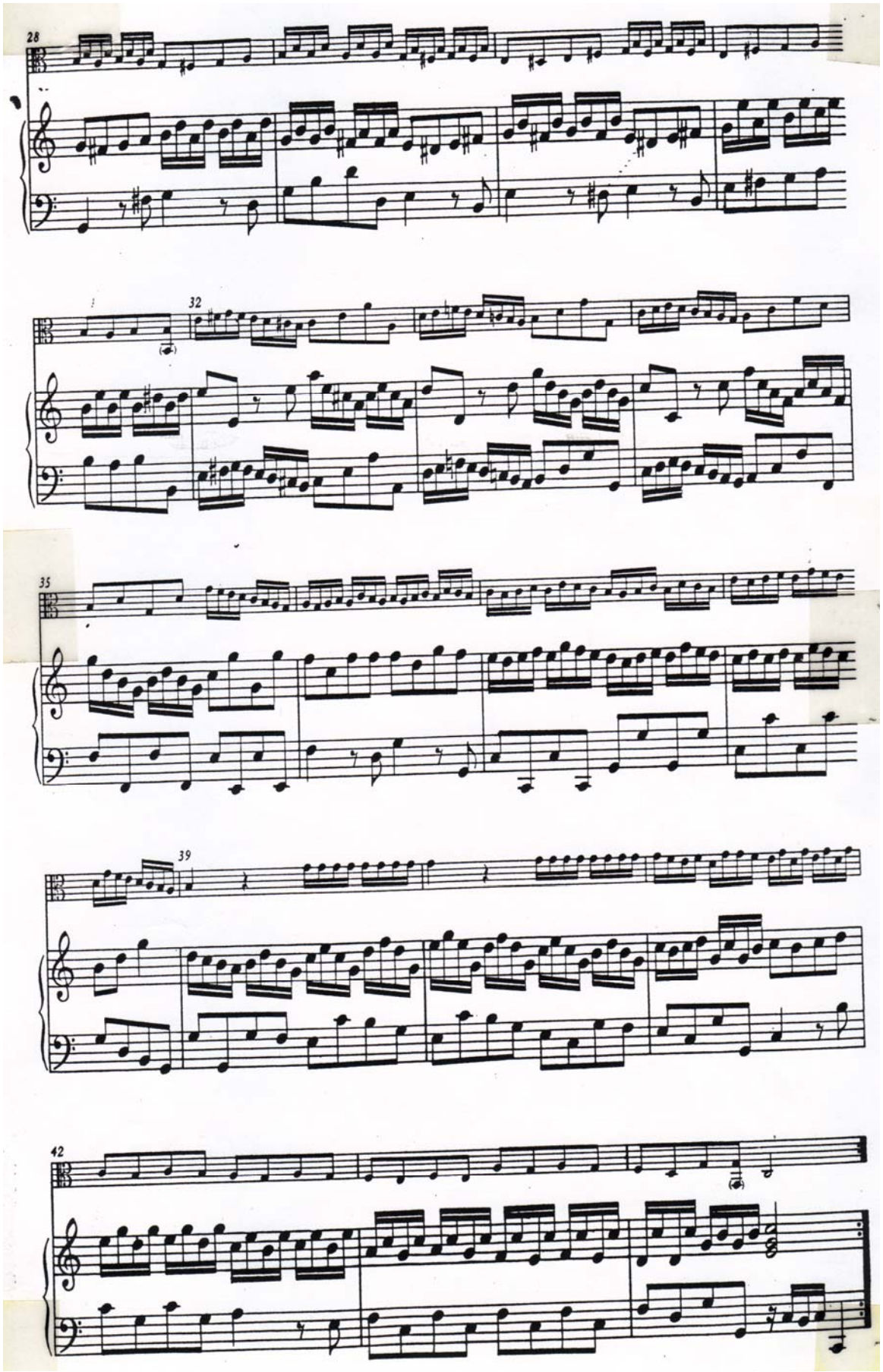

mf
mp
f
f
mf
f
mf
p
mf
p
rit.
pp
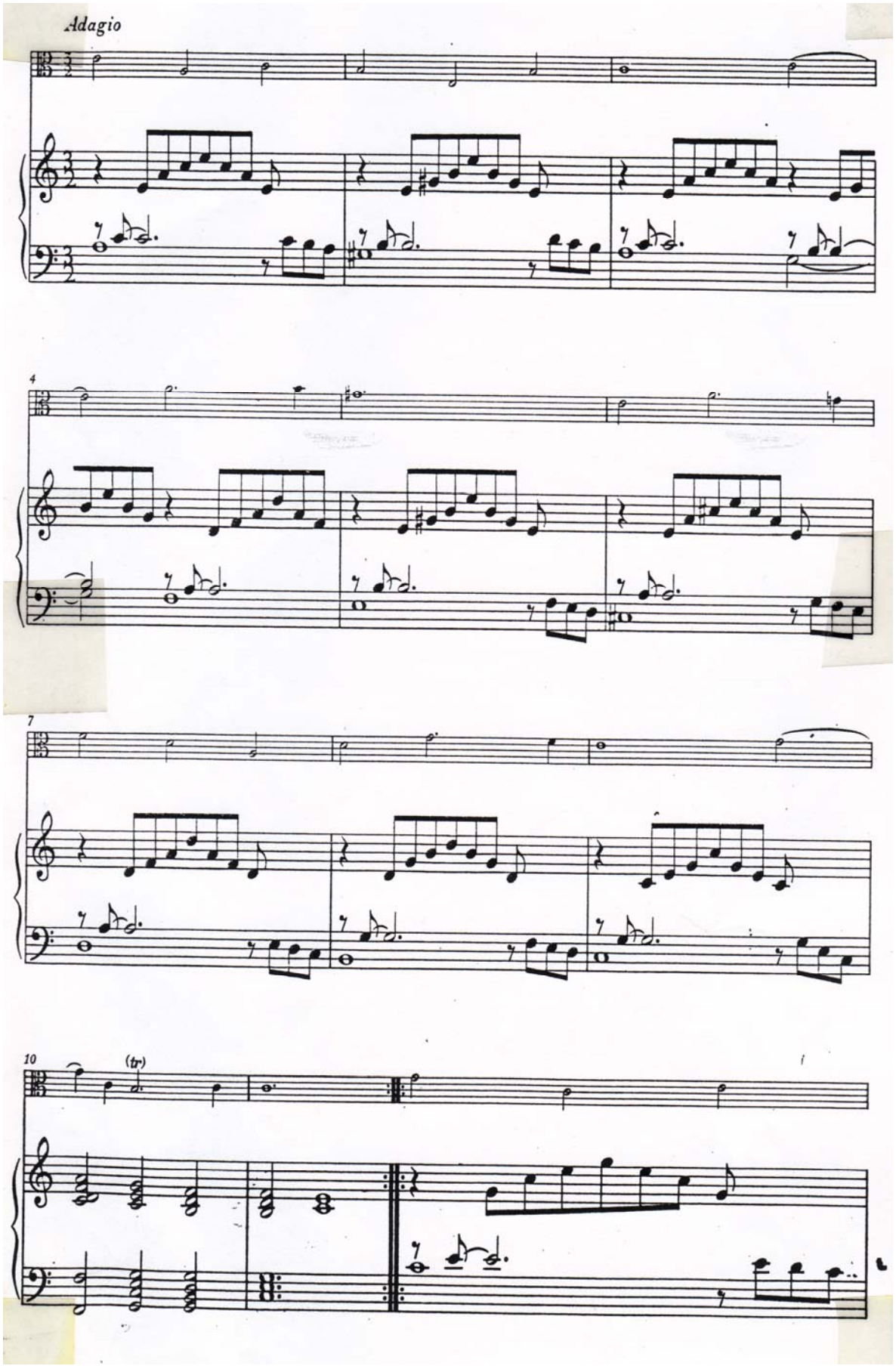
Örnek 65 : Sonat Haendel
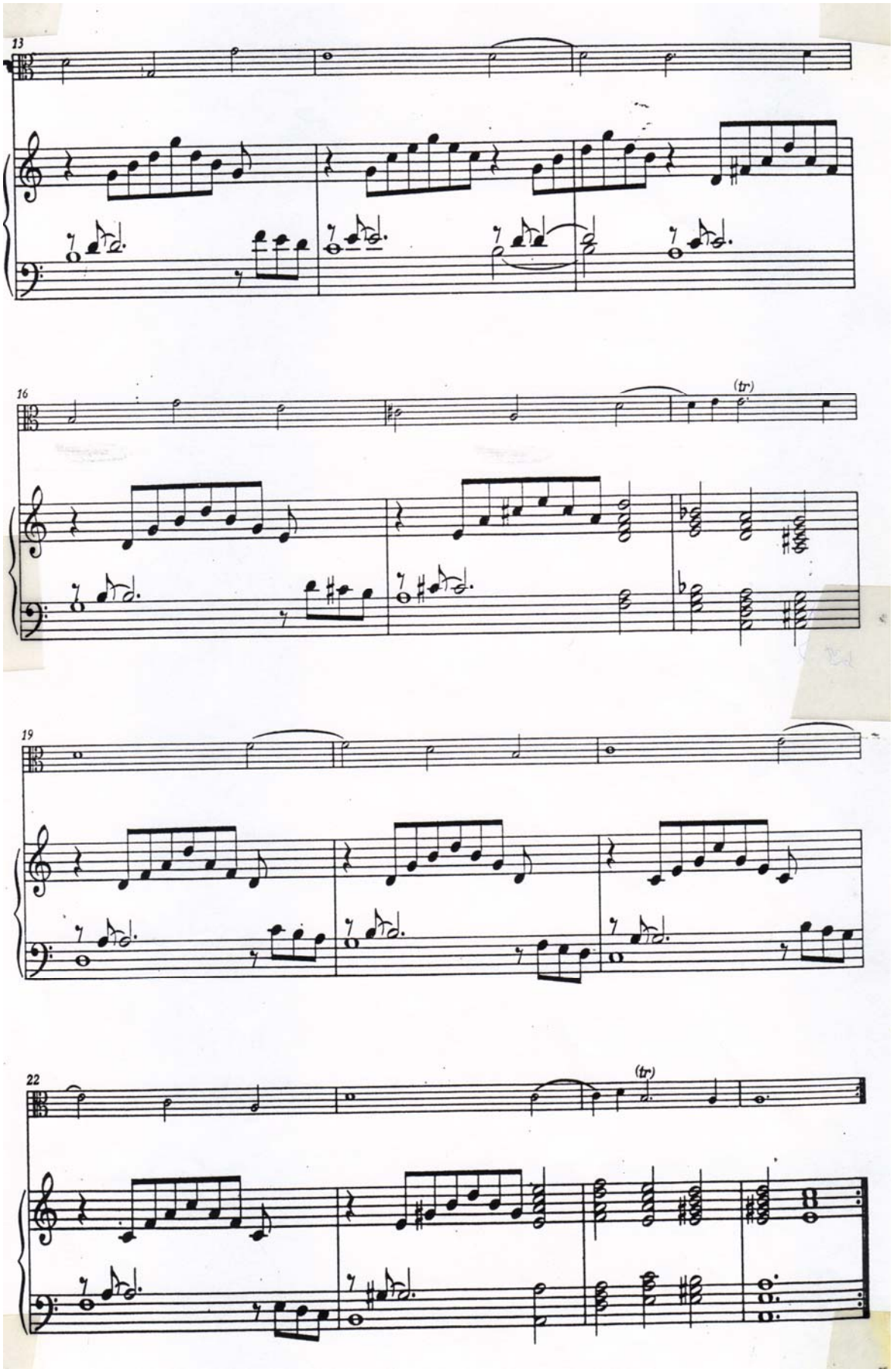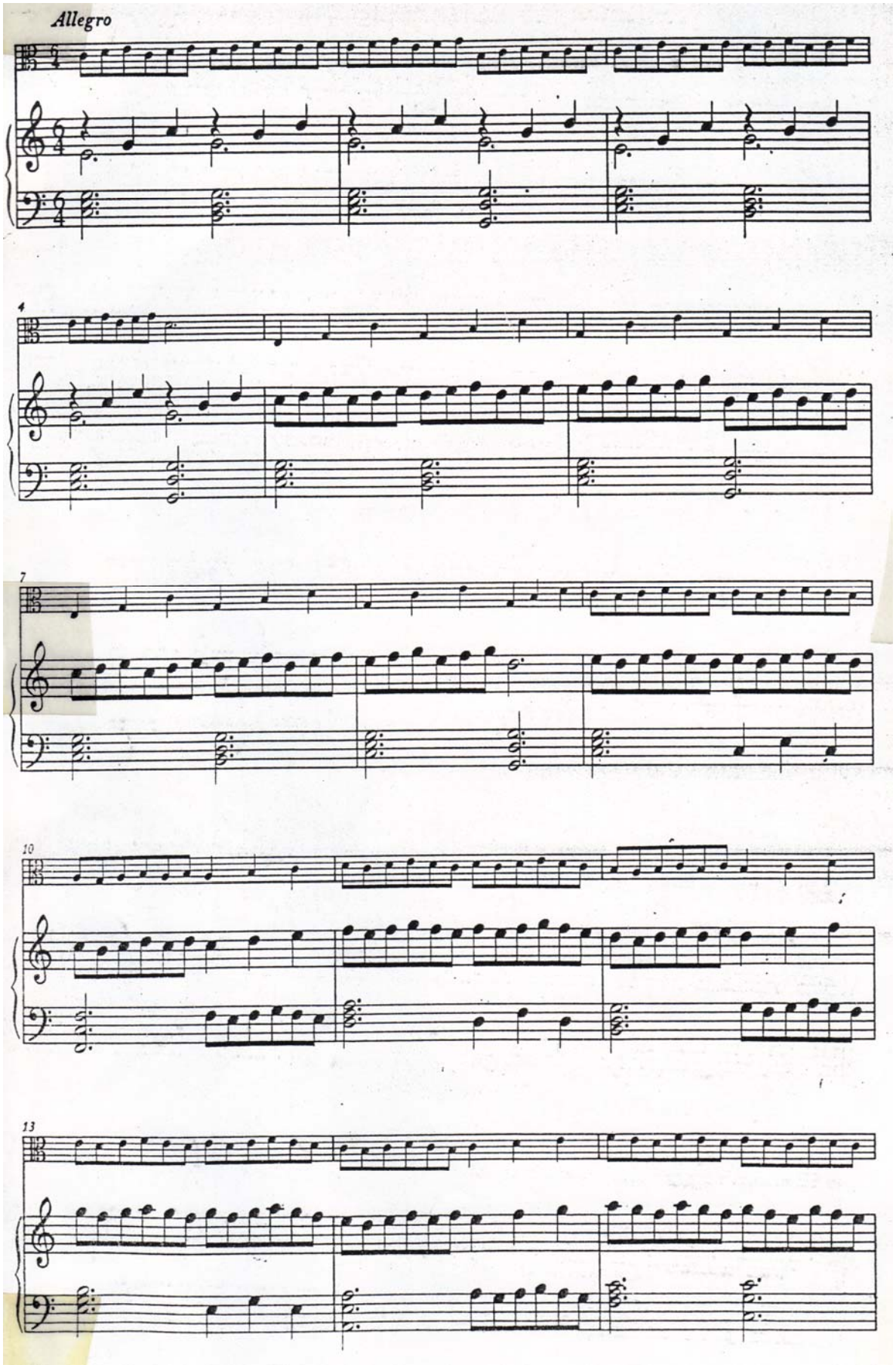

22
27
(tr)
tr
tr
Allegro
4
8
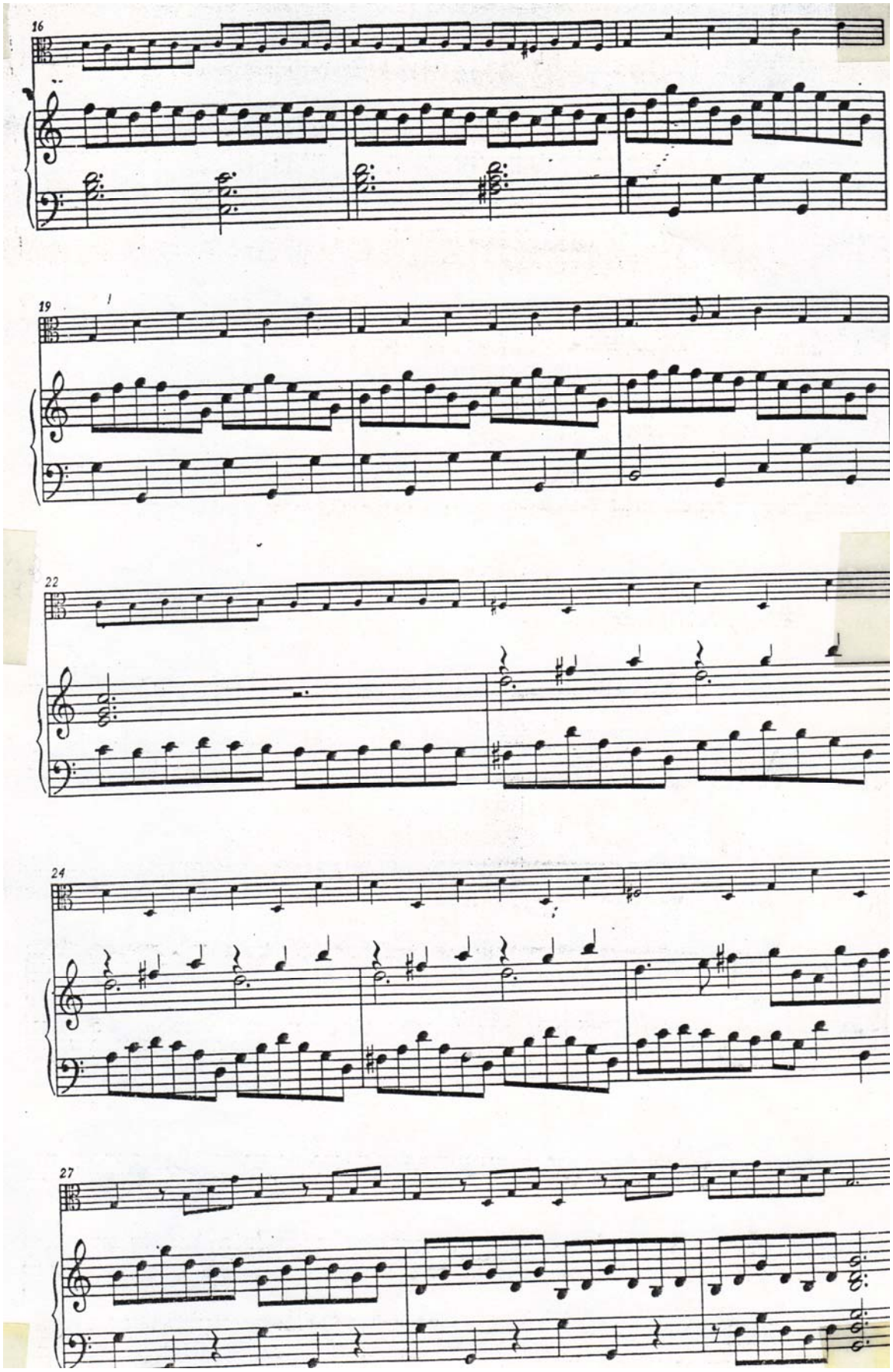

11
14
17
21
25
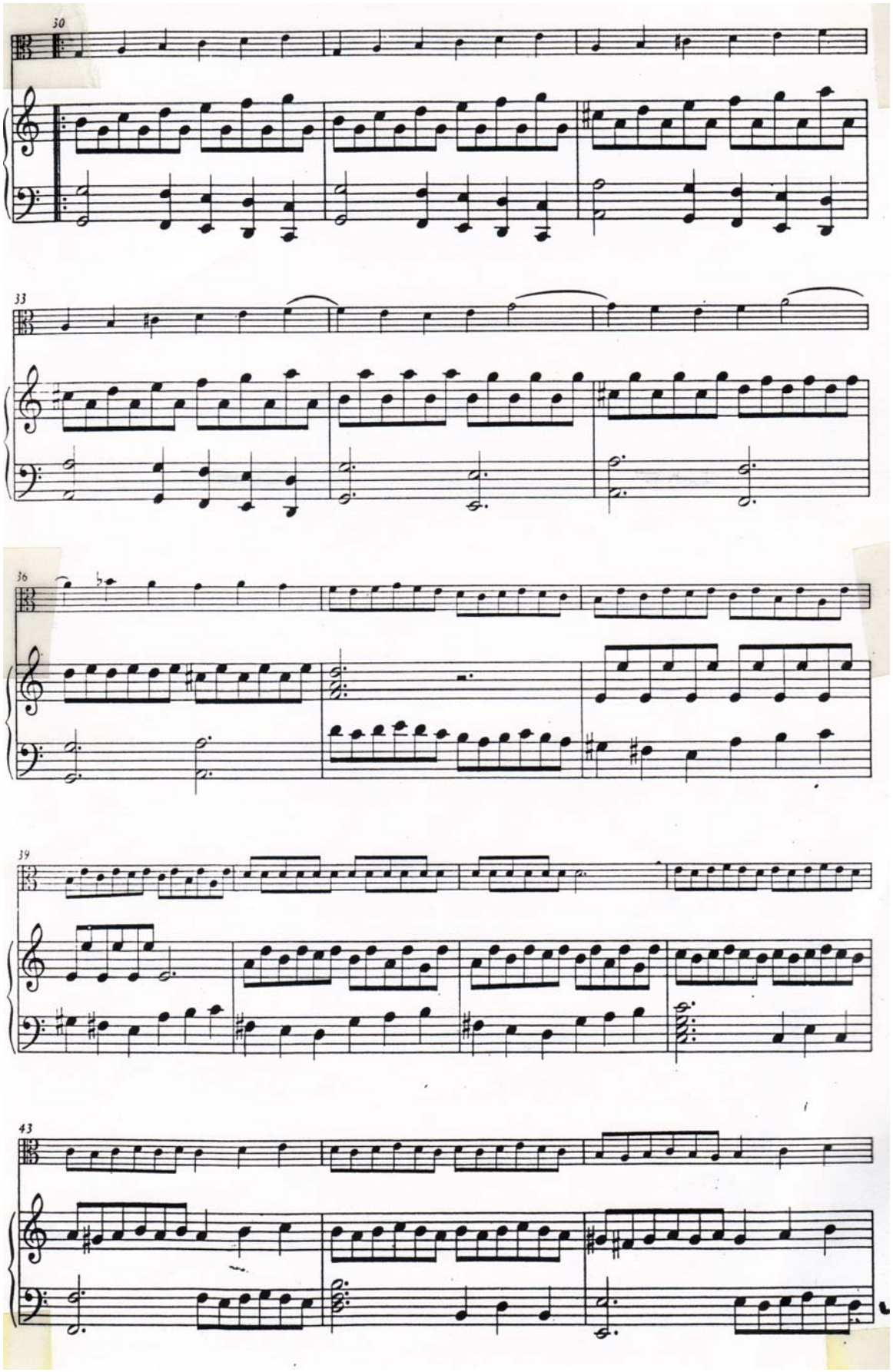

28
32
35
39
42

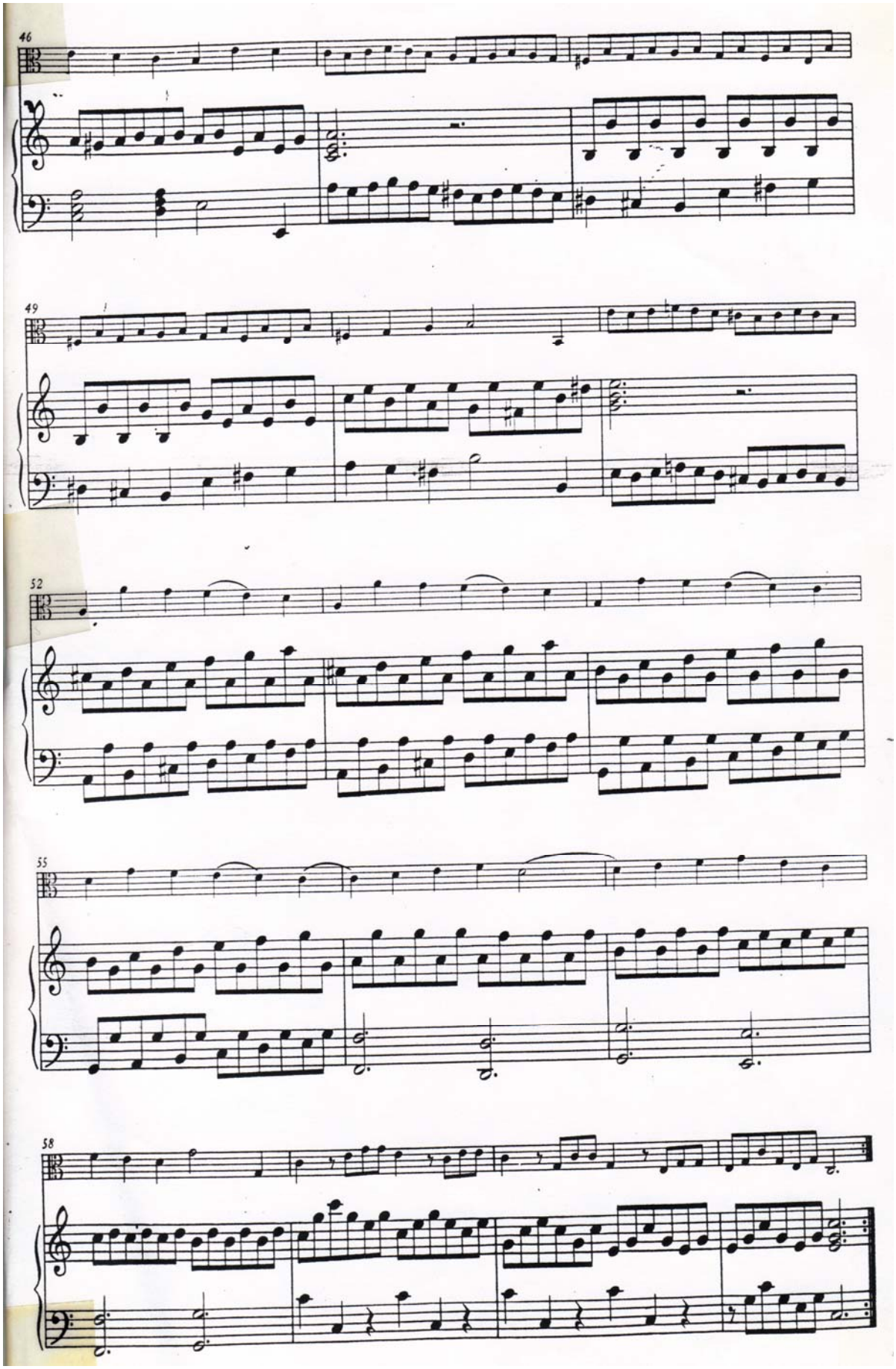

Adagio
4
7
10
(tr)

13
16
(tr)
19
22
(tr)
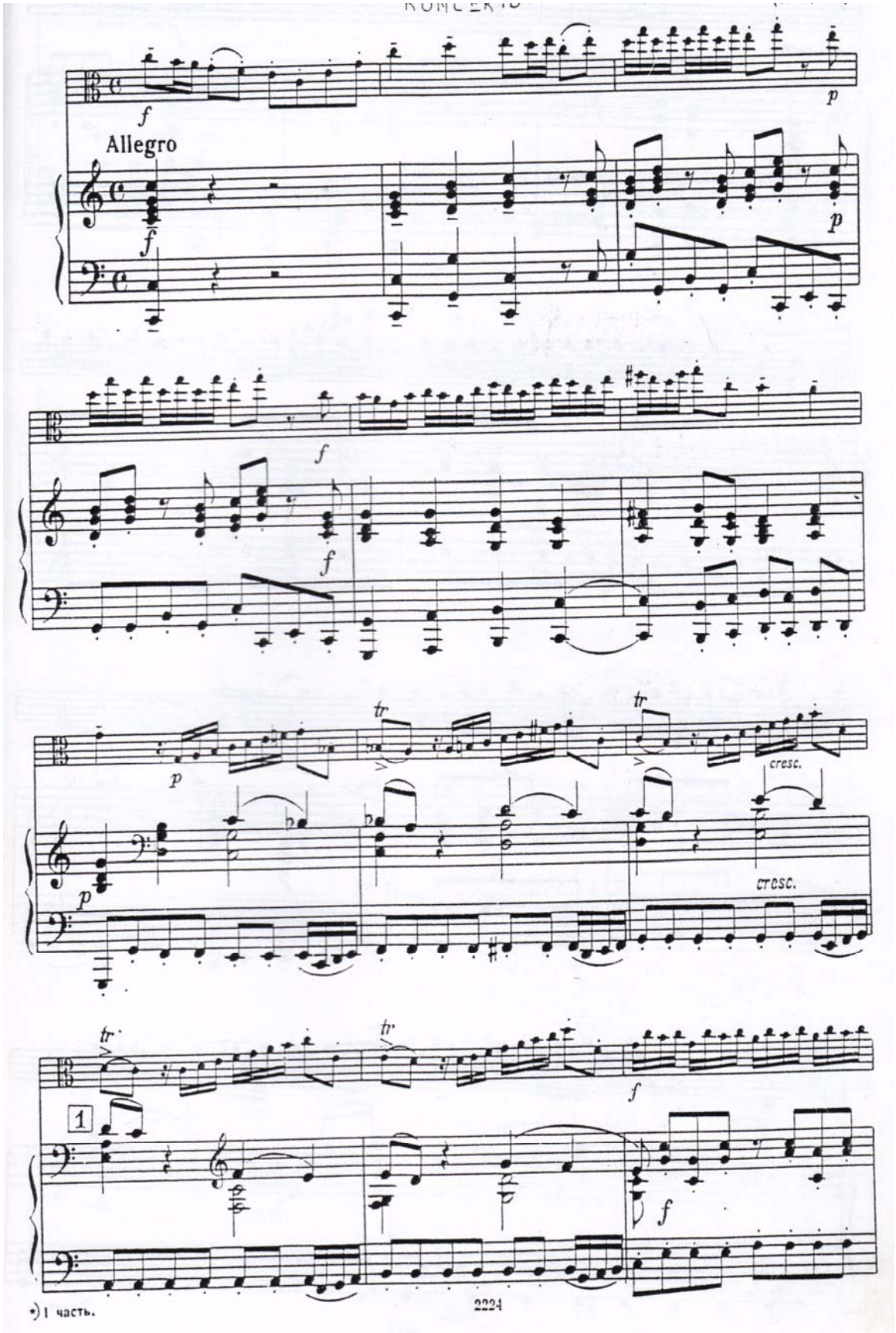

Allegro
4
7
10
13
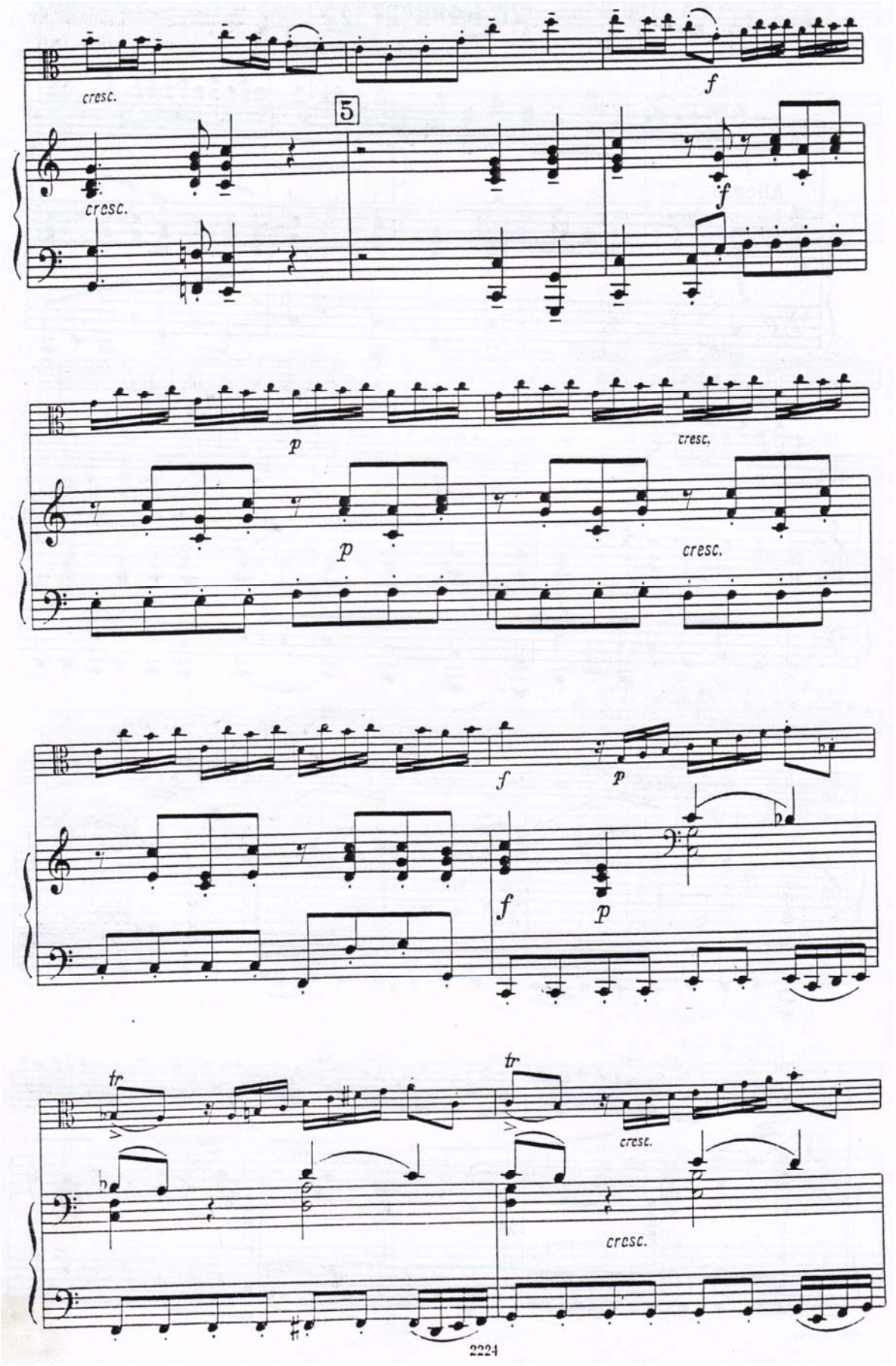

16
19
1
22
24
27
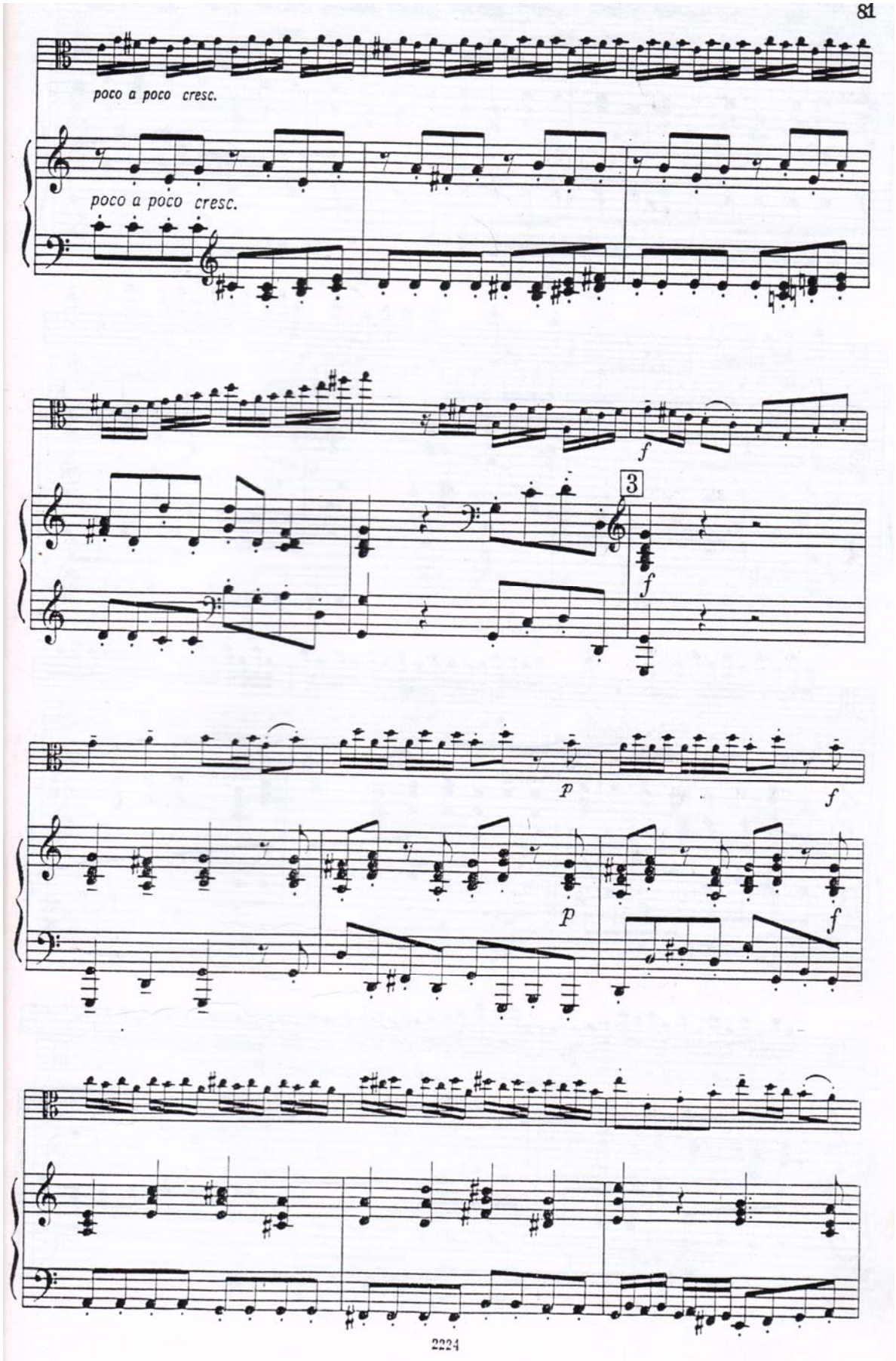

30
33
36
39
43
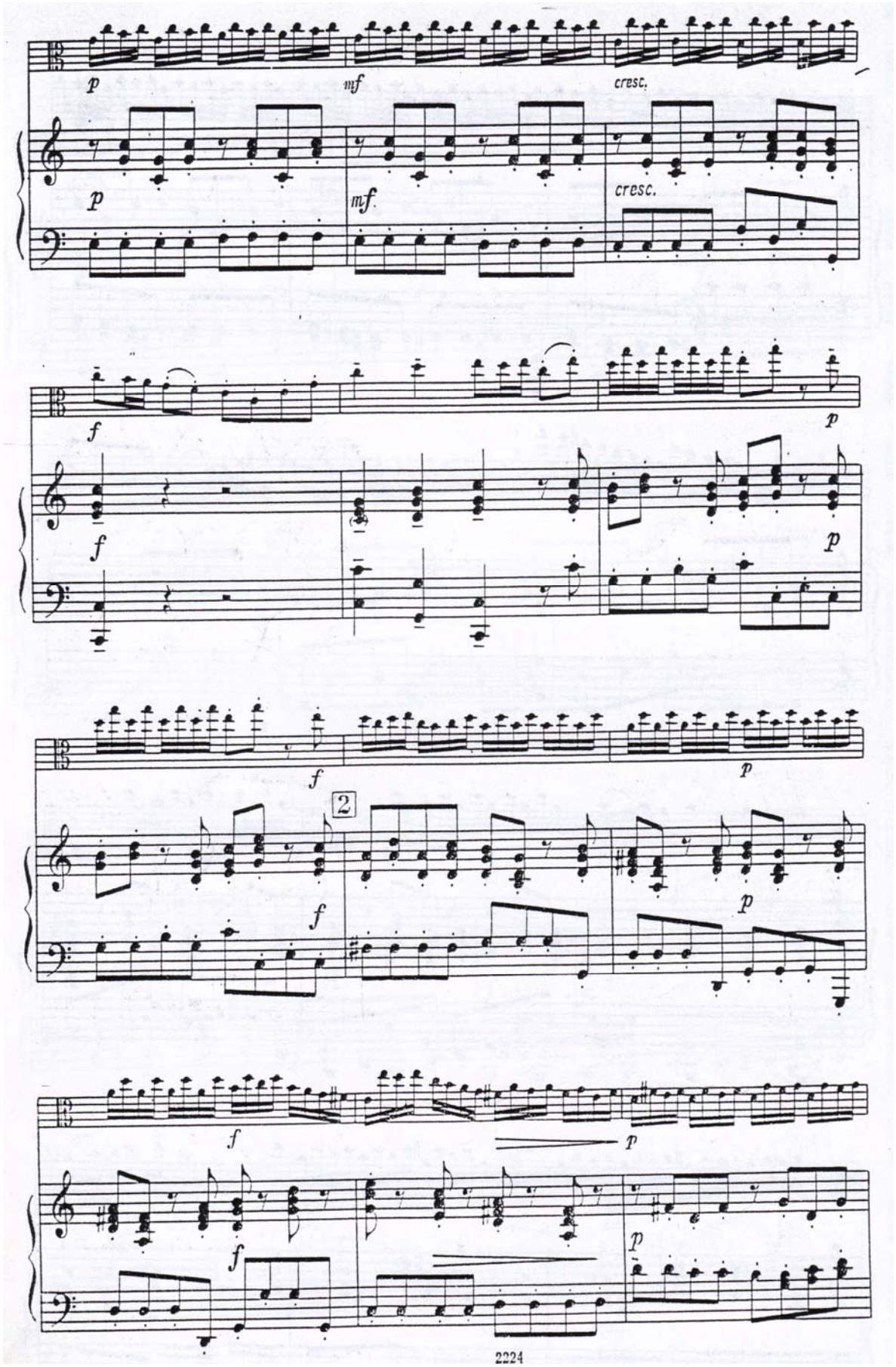

46
49
52
55
58

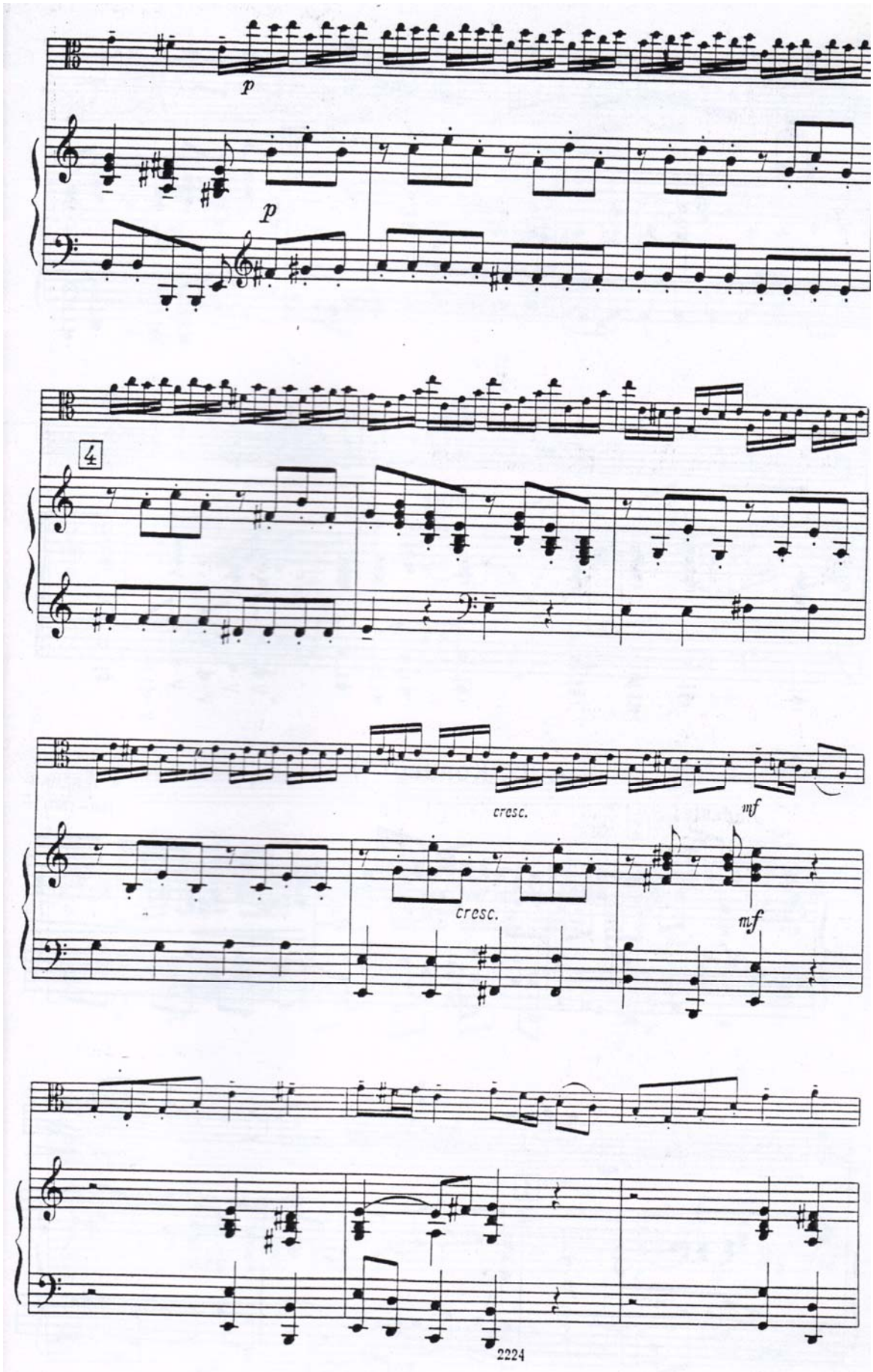
Örnek 66 : Konçerto Vivaldi
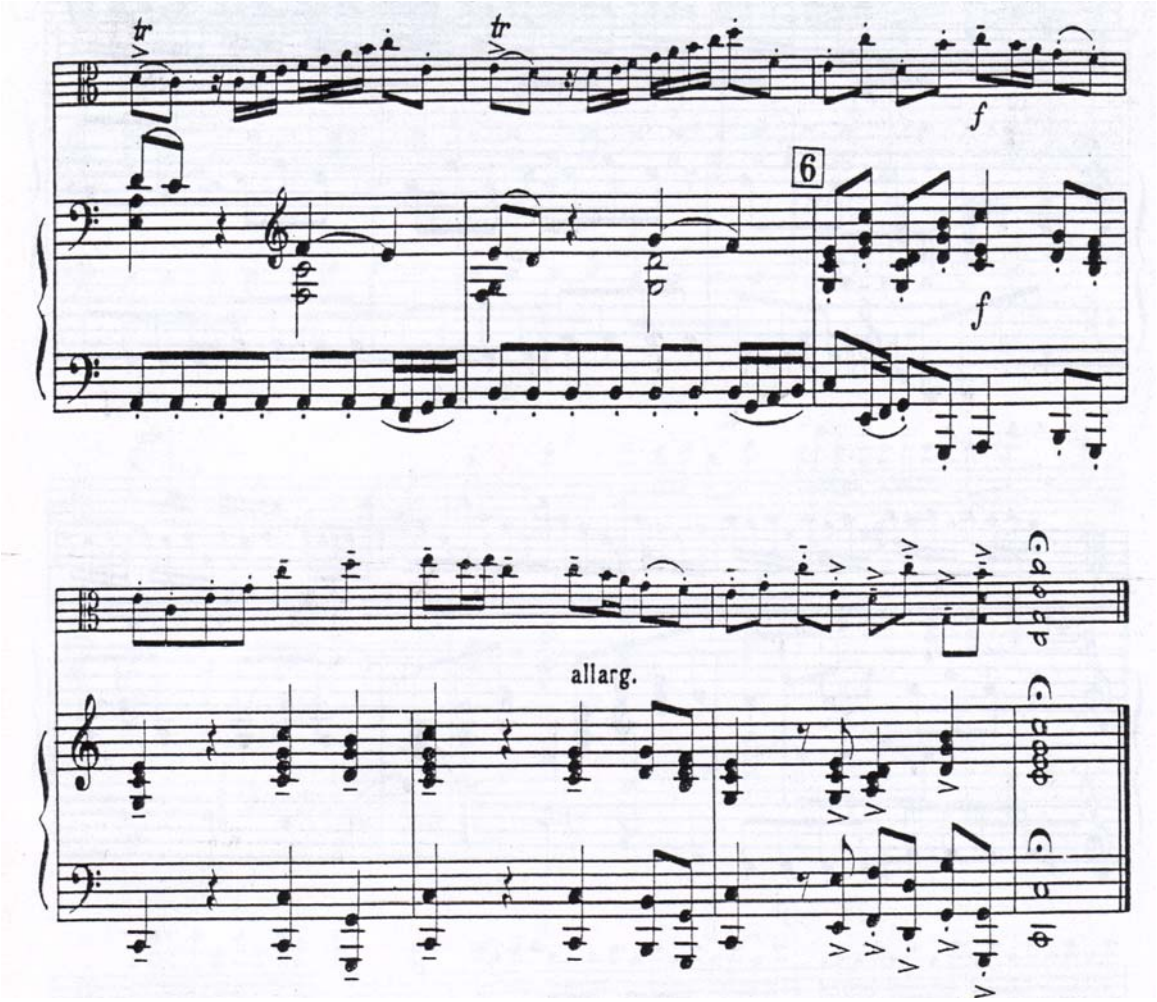

cresc.
5
f
cresc.
f
p
cresc.
p
p
cresc.
cresc.
f
f
p
f
p
tr
tr
cresc.
cresc.

81
poco a poco cresc.
poco a poco cresc.
f
3
f
p
f
p
f
2224

p
mf
cresc.
p
mf.
cresc.
f
p
f
p
f
p
2
f
p
f
p
f
p
2224

p
p
4
cresc.
mf
cresc.
mf
2224

tr
tr
f
6
f
allarg.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu tezde Ayfer Tanrvıerdi, Hüseyin Egemen, Fortunatova, Grigorian, Mezö İmre, Geza Kalay, Denes Laszlo, Lanyi Margit, Reytin, Cavallini, Giorgetti gibi değerli kişilerin yazmış oldukları başlangıç metotları enstrüman duruş ve tutuş, yay tutma çekme çalışmaları, içerdikleri etütler ve eşlikli parçalar elde edilen bulgularla kişisel olarak yorumlanmıştır.

Türkiye'de ilköğretim okullarının kesintisiz 8 yıla çıkarılmasının ardından bazı konservatuarlar enstrüman derslerine 1. sınıftan itibaren başlamaktadır. Daha okuma-yazma, solfej ve diğer müzik derslerini öğrenmemiş olan 7 yaşındaki bir öğrenci için kullanılacak metot seçiminde de sıkıntılar yaşanmaktadır. Bazı metotlar saha üst seviyeden başlamakta, bazıları ise gerekli duruş ve tutuş pozisyonlarının fotoğraflarına dahi yer vermeden enstrüman eğitimine başlamaktadır. Viyola eğitimi için bu sınıflara uygulanacak bir metot bulmak ise neredeyse imkansız bir hal almaktadır. Bu sebeple 1. sınıftan başlayan viyola eğitimi için daha sade, daha basitten başlayan bir metot oluşturulması gerekmektedir.

Sonuç olarak bir başlangıç metot önerisi oluşturabilmek için eğitim-öğretimde kullanılan mevcut metotları incelemek, eğitim-öğretime uygunluğunu araştırmak gerekmektedir. Bu şekilde oluşturulmuş olan bu viyola metot önerisi farklı farklı metotların içerdikleri yararlı bilgiler ve çalışmaları tek bir metotta toplamakta böylece eğitimciye ve öğrenciye bir başucu kitabı olmaktadır. Bu metot önerisinde enstrüman eğitim-öğretiminde kullanılan değişik metotlar incelenerek sonuca varılmıştır. Ancak bu metot önerisinin oluşturulmasında incelenmiş olan metotların dışında daha değişik tarzda etütler ve parçaların bulunduğu metotlardan da faydalanılırsa hem kaynak hem de metot içindeki etüt ve parça sayıları arttırılarak daha geniş çalışmalar içeren bir temel eğitim viyola başlangıç metodu önerisi oluşturulabilmektedir.